Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

BANKEN, BYEN OG BANEN

HADSTEN BANK
100 ÅRS HISTORIE 1908-2008

AF OVE ROSENKVIST

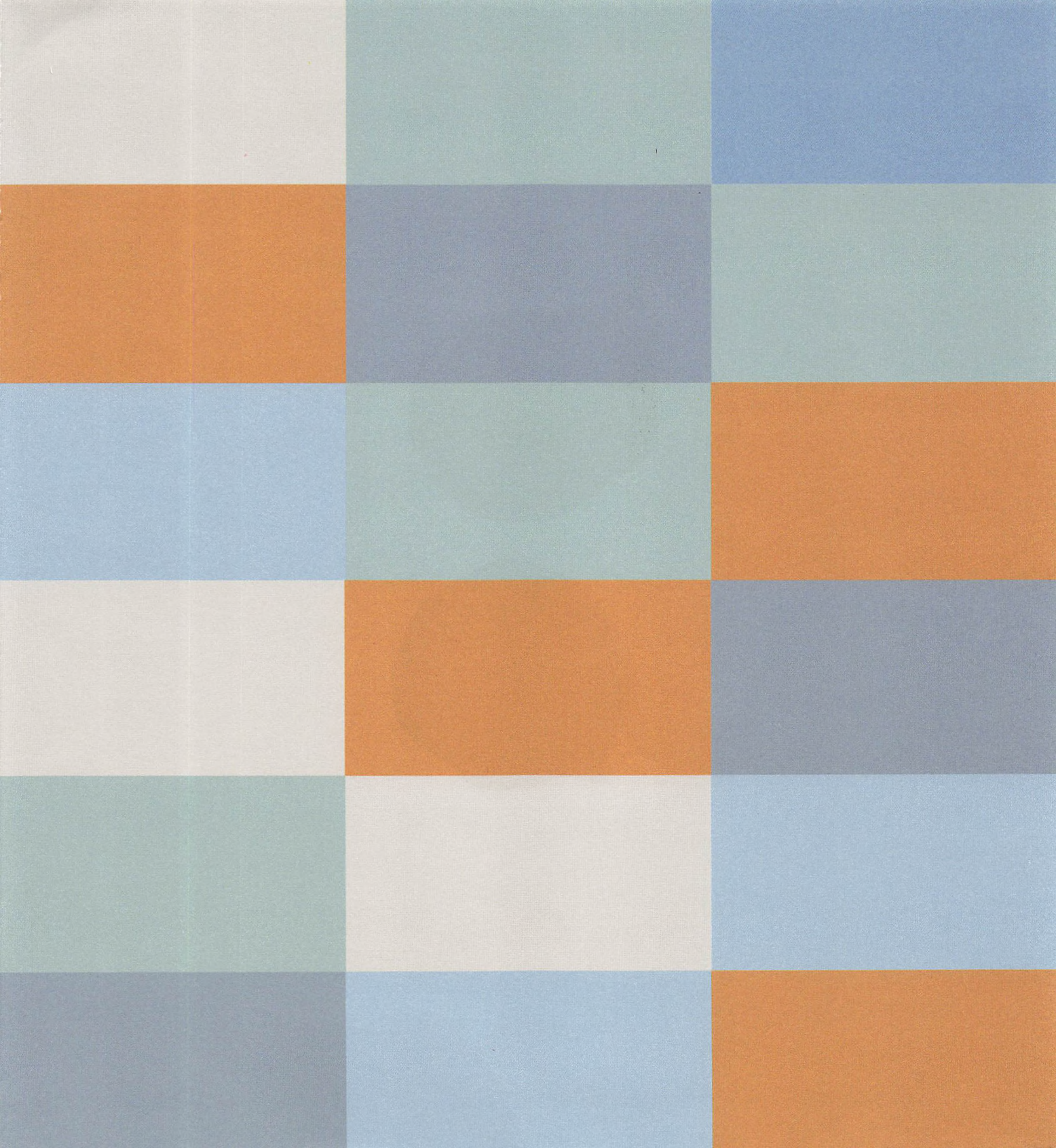

A/S
HADSTEN BANK
A/S
HADSTEN BANK

BANKEN, BYEN OG BANEN

HADSTEN BANK
100 ÅRS HISTORIE
1908-2008

AF OVE ROSENKVIST

Banken, byen banen
Forfatter: Ove Rosenkvist
med bidrag fra Jesper Tolstrup
og Liv S. Andersen,

Redaktør
Liv S. Andersen

Redaktionsgruppe
Gitte Kjær, Jesper Tolstrup

Fotograf
Rolf Linder

Layout
QVI grafisk

Fritskrabning og billedbehandling
Keld Preuthun

Korrektur
Helene Lund Sylvestersen

Produceret for Aarhus Lokalbank af
TURBINE Forlaget, 2008

© Forfatteren og Hadsten Bank
1. udgave, 1. oplag
Tryk: Scanprint
ISBN 978-87-92208-36-1

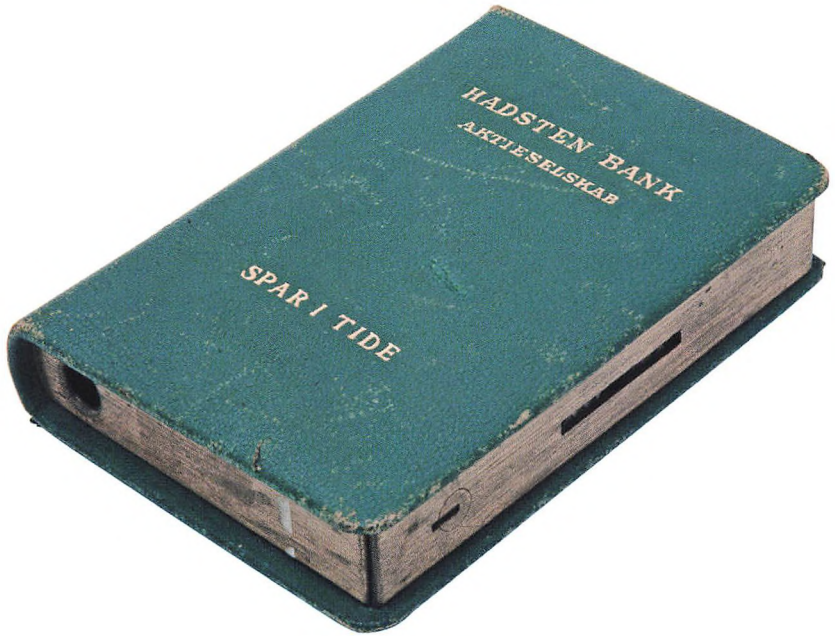
HADSTEN BANK
AKTIESELSKAB
SPAR I TIDE

INDHOLD

6 100 år med mennesker og penge
9 En levende historie
10 Det begyndte med jorden
13 Manden der byggede byen
16 Manden der trak sporet
20 Alt talte imod
22 De første år
27 Da byen fik sin kirke
30 En aktiv familie
34 Et blikfang
38 Det stod i avisen
41 Når generalerne samles
46 Direktørerne i Hadsten bank 1908-1928
49 Direktørerne i Hadsten bank 1929-2008
53 I krigens skygge
58 Matador-Ulla fra Hadsten Bank
60 Et energieventyr
62 Da banken drog vestpå
64 Filialmennesket
66 Fra pen og blæk til edb
70 Et tiår der rykkede
74 Manden, der moderniserede Hadsten bank
76 Bankens initiativpris
79 En skattepåfyldning
81 Fra 7. kartoffelrække til Hadsten Bank
83 Da strategien blev lagt
87 En lokal uenighed
88 Til Århus fra søvejen

91 Da banken var bøf

94 Fra bøfhus til lokalbank

97 Aarhus Lokalbank åbner dørene

99 Fra ølhandlerhus til bankpalads

105 Skiftedag

107 Hadsten gav Århus en bank

109 Positivt at være del af en succes

111 De bar beslutningerne

112 Repræsentantskabsmedlemmer

124 Bestyrelsesmedlemmer

130 Bestyrelsesformænd

132 Bankdirektører

134 Bankens ansatte

100 ÅR MED MENNESKER OG PENGE

For 100 år siden besluttede en gruppe driftige personer i Hadsten, at der skulle etableres en lokalt forankret bank. Mulighederne for udvikling af erhverv, skole og landbrug her ved Lilleåen, hvor jernbanen snoede sig igennem ådalen, var baggrund for ønsket om at etablere en bank.

Udviklingen har da også siden vist, at behovet for en bank var til stede, idet kunder i stort tal har sluttet op omkring banken igennem årene og derved skabt det fundament, vi kender i dag.

Den største beslutning i bankens historie er etableringen i Århus og nu senest beslutningen om at flytte hovedsædet til Århus. Beslutningen er taget med ønsket om at udvikle banken, og fremtiden må vise resultaterne heraf. Med jubilæumsskriftet ønsker vi at stoppe op og se tilbage for at følge en stor, lokal succes, som stadig har sin selvstændighed. Udviklingen er sket under ledelse af fremsynede mænd og kvinder, med gode kunder og samfundets respekt.

Da Aarhus Lokalbank åbnede sin filial i Havnegade i Århus i 2003, skrev arkitekt Ove Rosenkvist et hæfte om bygningens historie. Det var derfor naturligt at spørge, om han ville fortælle om de 100 år, der er gået, siden nogle mænd rejste kapital og grundlagde den bank, vi har i dag.

Tak til alle, der igennem årene har bidraget til bankens drift og udvikling.

Rasmus Juhl Rasmussen
Formand for
Aarhus Lokalbank

"AT ERINDRE VIL SIGE AT UDVÆLGE."
GÜNTER GRASS

EN LEVENDE HISTORIE

"Hvis en bog om bankens historie skal blive læst, skal den handle om andet end penge og kursgevinster. Den skal beskrive mennesker, stemninger og den kulturelle historie, der førte frem til beslutningen om at grundlægge Hadsten Bank for 100 år siden," sagde boghandler Esben Hammer fra Aarhus Lokalbanks bestyrelse, da jeg drøftede form og indhold med ham.

"Det er min erfaring, at hvis en bog skal undgå at samle støv i reolen, og i stedet åbnes og læses med glæde, skal den sige noget interessant og give gode oplysninger om emnet," tilføjede han.

Det blev til denne bog, der fortæller om nutid, fortid og fremtid for banken. Bogen er en fortælling uden noter, men oplysninger om de gode kilder findes bag i bogen, der kan læses i sin helhed eller som opslag i de kapitler, der finder interesse.

En succes har mange fædre, her er kun nævnt de, som naturligt optræder i teksten, mange flere burde være nævnt. Historieskrivning er et valg. Her sker det ud fra 100 års udvikling og stemninger, men også de personligheder, der skabte banen, byen og banken er taget med. Tak til de, der hjalp med arbejdet.

Jeg ønsker god fornøjelse på turen med de iværksættere, der valgte at grundlægge det, der i dag er Aarhus Lokalbank.

Ove Rosenkvist
Hadsten 2008

"HAR MAN INGEN VIDEN OM FORTIDEN, ER MAN STILLET SOM ET MENNSKE UDEN HUKOMMELSE: MAN MISTER EVNEN TIL AT ORIENTERE SIG."
CLAES KASTHOLM HANSEN

DET BEGYNDTE MED JORDEN

Landbrug har traditionelt været Hadsten-egnens grundpille. Meget har ændret sig siden 1908, men landbruget er stadig centralt placeret blandt erhvervene.

Det er spøgende sagt, at i Hadsten dyrker bonden byg, grise og gylle. Bankens historie er sammenvævet med egnens udvikling. Så lad os kaste et blik på de østjyske vilkår op til bankens grundlæggelse i 1908.

I 1840'erne var Danmark korn-eksporterende, og årene mellem 1830 og 1870 var gode for Århus-egnens handel. Havnen blev anlagt, og Århus fik en central plads midt på den jyske længdebane. Efter 1850 tog erhvervsudviklingen rigtig fart, og et sæbesyderi, tobaksfabrikker og farverier skød op langs åen.

"VED KONFLIKTER ER DET NØDVENDIGT AT BRUGE HISTORIEN TIL BAGGRUND OG ÅRSAGER."
JOHN KENNETH GALBRAITH.

Hadsten blev stationsby i 1862, hvor driftige borgere slog sig ned ved banen. Bondestanden rykkede for alvor frem på egnen, og landbruget blev stedse mere moderniseret og specialiseret. Faktisk var landbruget så effektivt, at 1/3 af produktionen var nok til at brødføde danskerne. Resten blev eksporteret – især smør og bacon til det engelske marked.

I 1908 var lidt over halvdelen, 52,4 %, af den danske befolkning beskæftiget ved landbruget. I dag er tallet 1,8 %. Dengang udgjorde industri og håndværk 27,2 % mod 24,6 % i dag. Den største forandring er sket med andre erhverv, der bredt kaldes handel og service. I 1908 udgjorde disse fag 20,4 %, mens servicefagene i 2007 udgør 73,5 %.

Mærkværdigt nok blev Hadsten Bank oprettet samme år, som flere danske, middelstore banker ramtes af byggekrise og måtte likvideres gennem en offentlig kommission. Heldigvis gik det bedre for Hadsten Bank.

Der blev tegnet en aktiekapital på 50.000 kroner, da banken blev oprettet. Det beløb ser ikke særlig stort ud i dag, men dengang var årsindtægten for en fast landarbejder på egen kost ca. 600 kroner om året, så beløbet har været en anselig kapital, svarende til lønnen for 83 landarbejdere i et år. Efter nutidens tal, hvor en arbejder ved landbruget ca. tjener 300.000 kroner om året, ville aktiekapitalen i dag være ca. 25 millioner kroner! Nu er en krone i dag ikke det, den var i går, men det illustrerer nu alligevel, at aktiekapitalens størrelse var ganske overvældende.

Fra at være toneangivende i lokalsamfundet ved bankens grundlæggelse i 1908 blev landbrugets rolle

Det ældst kendte trykte kort over Hadsten, tegnet i 1876-1877.

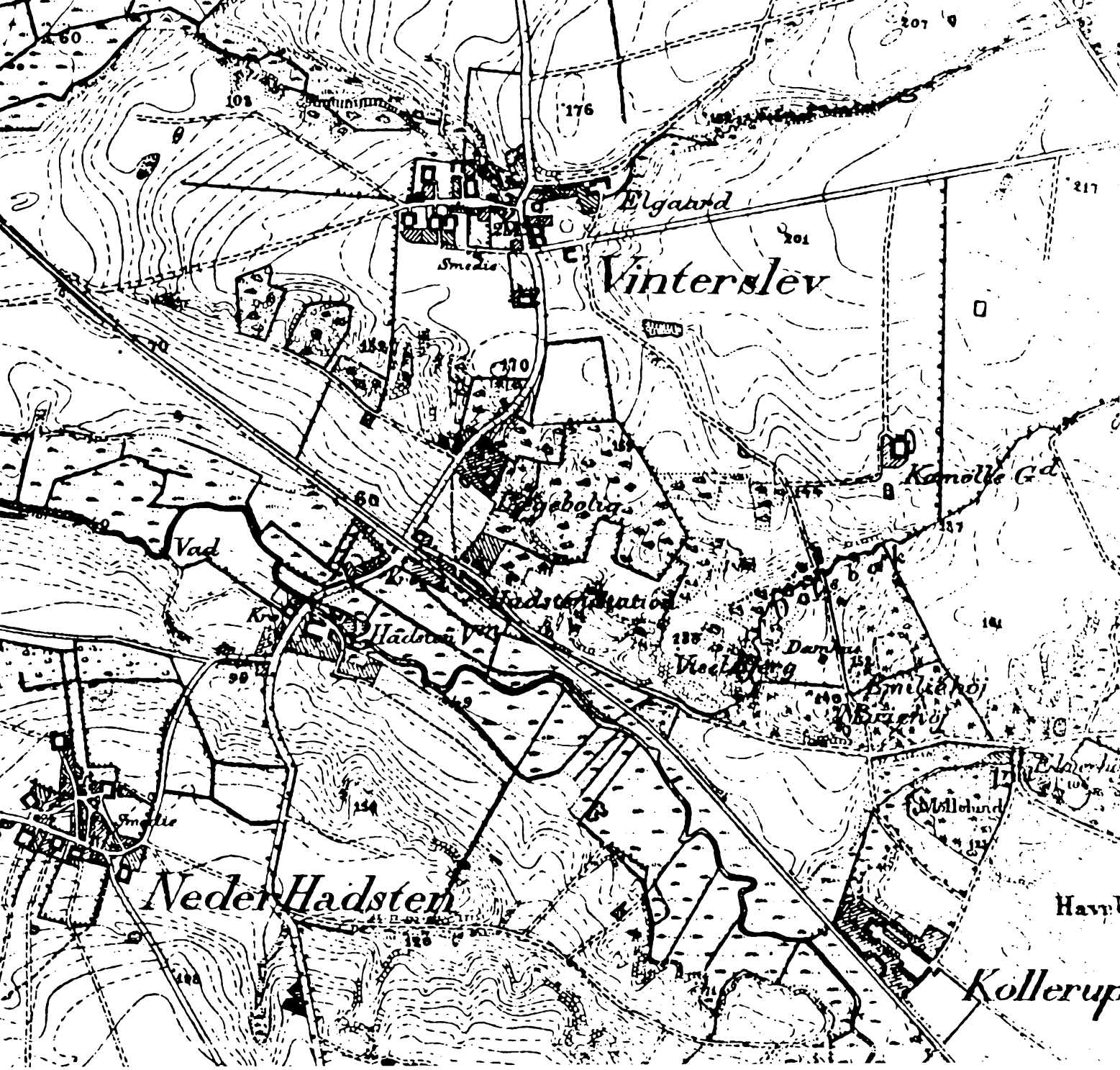
Elgaard
Vinterslev
Smedie
Kanolle Gd
Vad
Hadsten Vm
Hadsten Station
Damm
Smedehøj
Nederhadsten
Kollerup

Ved Lilleåparken i 1986.

gradvist mindre. Den 16. oktober i 1991 stod der følgende i lederen i Hadsten og Omegns Folkeblad med overskriften Fantomsmerter:

"Når folk får amputeret et ben, siges det, at de stadig har smerter i tærne. Det kaldes fantomsmerter, når man har ondt i noget, man ikke har. Hadsten har mange fantomsmerter efter landbruget. Mejerierne på egnen er lukket. Møllen er blevet til en byggegrund. Slagteriet er blevet til en spøgelsesby, og nu rykker Hadsten og Omegns Landboforening sandsynligvis ud af deres uopsagte lejemål hos Unibank for i stedet at flytte til Hinnerup. I de 115 år landboforeningen har været i Hadsten, har den været med til at præge egnen. Tilbage sidder de overlevende bønder og Hadstens handels- og erhvervsliv med fantomsmerter i tærne. Det er det, nogle kalder udvikling, mens andre kalder det afvikling."

Det begyndte med jorden, og landbruget lever trods alt stadig godt på Hadsten-egnen. Herudover har bygge- og anlægsbranchen, transport og fremstillingsvirksomheder nu gjort bonden selskab.

MANDEN, DER BYGGEDE BYEN

Mirakeldoktoren, Hadstens matador eller blot doktor Larsen var en mand, der satte sit fingeraftryk så eftertrykkeligt på byen, at det stadig ses.

En by bliver ikke bygget på en dag, eller af en mand, men da banen blev anlagt for foden af den sandede sydskråning i Vinterslev, var det læge Frederik Ludvig Christian Bergmann Larsen (1839-1916), der i et halvt århundrede var med i alt, der bragte Hadsten fremad.

Doktor Larsen blev født i Randers, den 12. oktober 1839, som søn af en overvagtmester ved dragonregimentet. Han blev student i Randers, og mens han læste medicin, deltog han som underlæge ved 2. infanteriregiment i den slesvigske krig i 1864. Her blev han taget til fange af tyskerne ved stormen på Dybbøl den 18. april. Doktor Larsen tog lægeeksamen i 1866 og blev assistent ved lægen i Ørsted, inden han slog sig ned i Hadsten den 15. februar 1866. Året efter blev han gift med Petra Dorthea Magdalene Künel fra Tønder.

Doktor Larsen boede først i møllen, men siden købte han en stor byggegrund, der i dag udgør Hadstens bymidte. Dengang byggede man højt oppe for at undgå tågerne ved Lilleåen, og samtidig blev de fleste huse lagt på nordskråningen som terrasser med udsigt mod syd over Lilleådalen. Grunden blev plantet til, og doktor Larsen, der var

Doktor Frederik Ludvig Christian Bergmann Larsen (1839-1916). Manden, der byggede byen.

Hadstens første læge, byggede en stor villa, der senere blev delt og i dag ligger nr. 4 og 6 på Platanvej.

Doktor Larsens ry voksede, og i bogen Jyske byer og deres mænd fortælles om, hvordan patienter fra Skagen til Ribe og fra Ringkøbing til Grenå søgte "Mirakeldoktoren", som han blev kaldt på grund af sin store medicinske dygtighed og menneskelige indsigt.

På sine ældre dage fortalte Larsen sin kollega, læge Chr. Qvortrup i Rønde, hvorfor han blev kaldt "Mirakeldoktoren". Qvortrup fortæller: "Dr. Larsen var vist ikke betynget af megen videnskabelig ballast, før han begyndte sin praksis, men han havde en værdifuld ballast erhvervet ved grundigt kendskab til landbefolkningens tænke- og handlemåde, som han lærte under felttoget i 1864."

Det fortælles om doktor Larsen, hvordan han ved samtale og små øvelser fik en gårdmandskone, der havde ligget lam i 6-7 år efter et nervøst chok efter et lynnedslag, rask. Det, mirakeldoktoren benyttede sig af, benævnes i dag samtale- og fysioterapi.

Den lærdom havde han fået ved omgangen med soldaterne. Det var det, der gjorde doktor Larsen berømt. Den persontrafik, der i de år gik til Hadsten Station, havde doktor Larsen som mål, og folk dengang kunne berette om tætte rækker af patienter, som sad i venteværelset eller stod udenfor på trappen. De mange patienter gav en god indkomst, som gjorde doktor Larsen til Hadstens matador.

De store jordarealer, han havde købt og beplantet ned mod Østergade, solgte han videre til en rimelig pris for at støtte byens erhvervsliv. Børstefabrikken, el-værket, afholdshjemmet og det, der blev Hadsten Banks hus, blev bygget på doktor Larsens jord, og da Hadsten by ønskede at bygge Sankt Pauls Kirke, skænkede han grunden til kirke og kirkegård. Han oplevede ikke selv at se kirken bygget, da de usikre tider udsatte byggeriet under første verdenskrig.

Den foretagsomme mand blev tilbudt mange tillidshverv, som han, for de flestes vedkommende, sagde nej tak til. Det fortælles, at han blev valgt ind i byens sundhedskommission, før byen blev kloakeret. Han lagde så stort pres på rådets andre medlemmer for at forbedre de hygiejniske forhold, at han hurtigt blev fjernet fra den stilling. Doktor Larsen var medlem af Hadsten Banks repræsentantskab fra 1908 til sin død, da han var med som en af bankens grundlæggere.

Dr. Larsen havde trods den store arbejdsmæssige og økonomiske succes også modgang i livet. Doktor Larsen og hans hustru, Petra, fik ingen børn selv. En plejedatter, Thyra, døde som 16-årig i 1893, og Petra døde som 63-årig i 1911. Doktor Larsen selv døde 19. april 1916 og blev dermed sparet for sorgen over, at hans anden plejedatter, Eva, døde som 18-årig i 1917. Hun lod tårnet på Sankt Pauls Kirke opføre til minde om forældrene. Sankt Pauls Kirke blev først indviet i 1919, og derfor er familien Larsen begravet

"UDEN VIRKELIG MEDFØLELSE BLIVER MAN ALDRIG NOGEN GOD LÆGE."

AXEL MUNTHE

Det ældste billede fra Hadsten (ca. 1870) er taget fra syd, over åen og banen mod Vinterslev mark. Midt i billedet ses doktor Frederik Ludvig Christian Bergmann Larsens hus på Platanvej.

på et smukt familiegravsted på Nørre Galten kirkegård.

I dag mindes doktor Larsen i Hadsten med et vejnavn og siden 1991 med navnet på et IC3 tog. Et andet minde fik mirakeldoktoren sat, da Hadsten Apotek åbnede i den smukke bygning, Nørregade 1, hvor en radioforretning nu holder til.

MANDEN, DER TRAK SPORET

Jernbanen har haft stor betydning for Hadsten by. Det var J.M. Mørk, der sikrede, at banen kom til Østjylland og ikke Midtjylland, som ellers var planen.

Når alle mellemregninger springes over, er der kun én person, der har æren for, at sporet med jernbanen blev trukket mellem Århus og Randers og derved gav vækst til Hadsten Stationsby og dannede grundlag for at åbne Hadsten Bank i 1908. Manden hed Johannes Magnus Mørk (1827-1889). Da der i 1898 skete et gadegennembrud i Århus mellem åen og Frederiksgade, fik gaden navnet Mørksgade.

J.M. Mørk var født i Århus i 1827 og stammede på både mødrenes og fædrenes side fra gamle købmandsslægter i byen. Han blev udlært i en af Studsgades gamle købmandsgårde og var så heldig samtidig at blive gift med en af købmandens døtre i 1853.

Efter rejser i England, Frankrig, Skotland og til sidst Hamburg i Tyskland begyndte han i 1854 sammen med en svoger at handle fra eget firma i Vestergade.

"DET ER VERS AF JERN, RIM I STÅL OG STEN, DET ER RYTMER MOD HIMLEN."

JOHANNES V. JENSEN

Kompagniskabet blev ophævet to år senere, da Mørk ud over handel var blevet interesseret i litteratur og politik. I 1856 var han blevet valgt til byrådet, og i 30-års-alderen blev han dets formand. Fra 1861 til 1873 var han også medlem af folketinget.

Mørk var Århusmand. Alt, der kunne gavne byen, tog han sig af.

I 1860'erne begyndte Mørk at referere fra byrådsmøderne til Århus Stiftstidende. Det var ham, der indførte den lokale og landsdækkende politik i den indtil da upolitiske avis. I 1873 blev han ansvarshavende redaktør for Stiftstidende, men han måtte forlade jobbet i 1889, da enken efter ejeren H.F. Elmquist havde andre planer med avisen.

To måneder efter afskedigelsen døde J.M. Mørk pludselig den 17. juni 1889 under en rejse til København. Den socialdemokratiske avis Demokraten skrev ved hans død at: "... han var elskværdigheden selv, og i hele sin fremtræden var han så jævn og naturlig, at alle gerne tog hatten af for den brede, kraftige skikkelse."

Det var et smukt eftermæle at give Mørk, som jo var politisk modstander i kraft af sin post som leder af den dengang højreorienteret avis. I øvrigt holdt

Morgenavisen Jyllands-Posten til i Mørksgade inden udflytningen til Viby.

"Stjernestunder" kalder den tyske forfatter Stefan Zweig de sekunder i historien, hvor alting afgøres. Hvad der ellers forløber roligt, samles i et øjeblik, og hvis der oprinder sådan et historisk øjeblik, bliver det af afgørende betydning i årtier og århundrede.

Da konsul J.M. Mørk i 1857 satte sig for at flytte den jyske længdebane fra Viborg til Århus, lykkedes det med to stemmers flertal i rigsdagen, 43 mod 41, at få banen til at løbe i Østjylland, i stedet for på den jyske højderyg midt i hovedlandet.

Her skabte han en stjernestund, der fik betydning for Århus, Hadsten og Langå.

Uden banen var Hadsten ikke blevet en stationsby, og byens borgere havde ikke oprettet Hadsten Bank i april 1908.

Den 5. februar 1860 lagde det engelske skruedampskib Swallow til ved Århus' nye dampskibskaj, der var anlagt på stranden neden for

1 *Ankomst ved festpladsen ved Langå 3. september 1862. Kongetoget ved Århus-Hadsten-Langå banens åbning.*

2 *Konsul Johannes Magnus Mørk (1827-1889). Chefredaktør Århus Stiftstidende. Manden, der trak sporet.*

Katedralskolen. Skibet kom med materialer og ingeniører til den nye bane, som skulle bygges. Det var englænderen sir Morton Peto, der byggede jernbanen mellem Århus, Hadsten og Randers med sine banebørster.

For hver kilometer jernbane skulle der flyttes ca. 20.000 kubikmeter jord. Det skete med skovl og trillebør. De danske arbejderes udholdenhed forbløffede de engelske baneingeniører: "De begynder i al sindighed kl. 4, og de holder med 5 hvilepauser a 1/2 time først fyraften kl. 8 aften," skrev en ingeniør i en beretning.

Det gav en arbejdsdag på 16 timer, hvoraf der blev skovlet og trillet jord i netto 13 1/2 time. I 1994 satte Hadsten et mindesmærke med Gudrun Steen Andersens to banebørster, der står ved Hadsten Station foran Hadsten Bank.

20 år før sir Morton Peto begyndte på strækningen mellem Århus og Randers, havde digteren H.C. Andersen i 1840 rejst med jernbane i Tyskland. Han skrev begejstret om begivenheden:

"O, hvilken åndens storværk er dog denne frembringelse! Man føler sig jo mægtig, som en oldtids troldmand! Vor magiske hest spænder vi for vognen, og rummet forsvinder; vi flyver som skyerne i storm, som trækfuglene flyver! Vor vilde hest fnyser og snøfter, den sorte damp stiger ud af dens næsebor."

1

Det gik hurtigt med jernbanen. Den 3. september 1862 åbnede den strækning, der gik fra Århus mod Hadsten og Randers. I beretninger om gamle dage fortælles der altid om sol fra en skyfri himmel, når vigtige begivenheder finder sted. Sådan var det ikke den septemberdag i 1862, da Frederik den 7. og grevinde Danner tog turen frem og tilbage, mens folket stod og jublede langs banen. Det regnede i stride strømme. I åbningstalen sagde banens bygherre, Morton Peto, at Århus ville blive et hovedpunkt ved jernbanen "både i kraft af sin ypperlige havn, sin oplyste befolkning og sin heldige beliggenhed ..." Det var en festtale, der ville noget!

Den nye bane bugtede sig gennem det jyske landskab mellem gamle købstæder og nye stationsbyer.

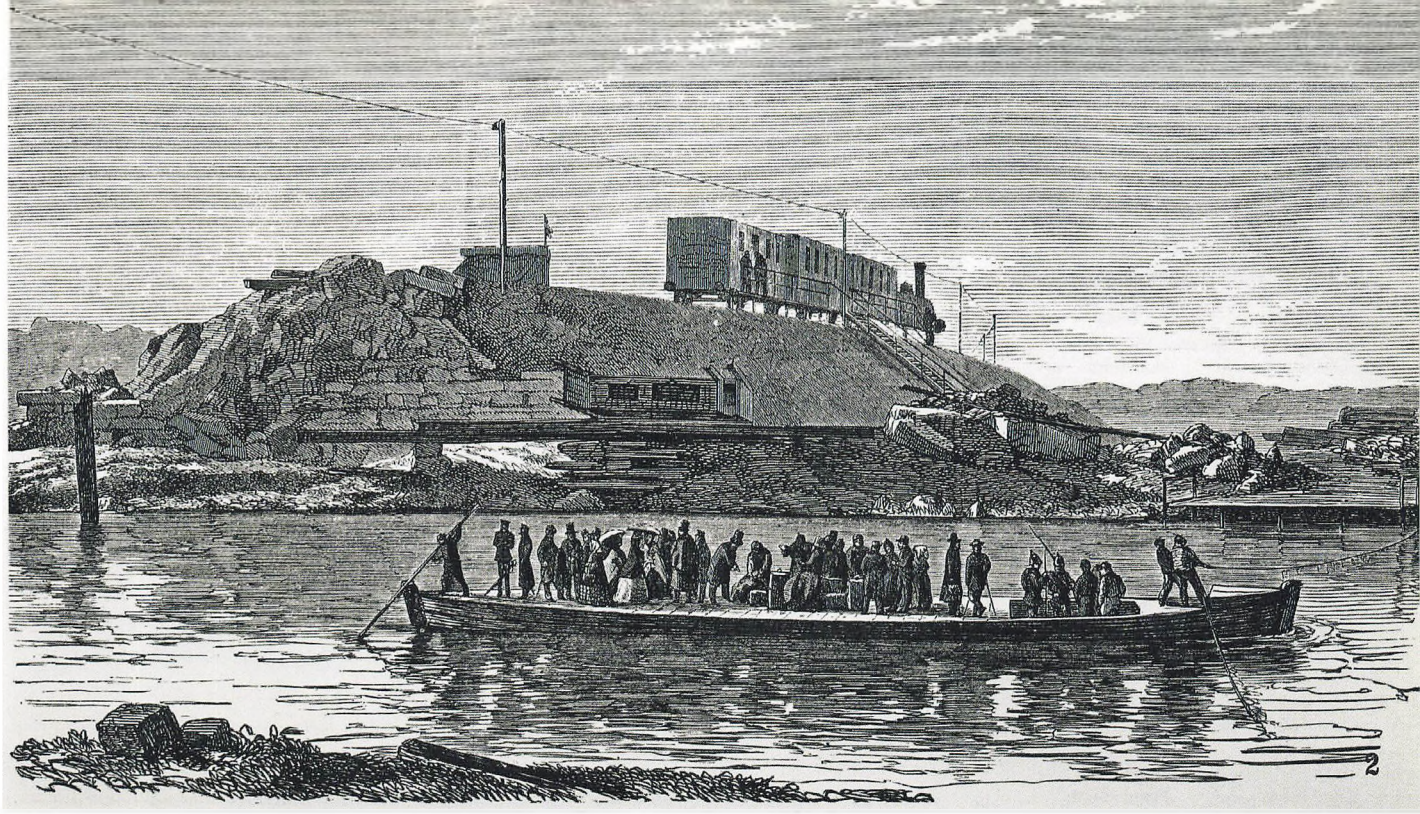

En af de nye byer blev Hadsten. Århus blev nu havneby og hovedstad for Hadsten og opland.

To år senere blev togtrafikken afbrudt ved Langå, da den tyske general Vogel von Falkenstein sprængte broen over Gudenåen. Det skete 26. juni 1864. Det var en 50 meter lang jernbro, der var blevet ødelagt. Ved Langå måtte passagerne stå af toget og gå ned til bredden ad en stejl trappe. Med færge gik turen til den modsatte bred, hvor et andet tog fortsatte mod Randers. I marts 1866 kunne en ny bro tages i brug.

Selvom der var krig, byggede englænderne videre på banelinjen, og i 1867 købte den danske stat jernbanen af Morton Peto. Det så ud til, at englænderne fortrød salget, da DSB i 2003 overdrog noget af togdriften til det engelske selskab Arriva.

Hvis ikke J.M. Mørk havde fået to stemmers flertal i rigsdagen, var Hadsten måske aldrig blevet stationsby. Det vil for altid være Hadstens stjernestund.

1 *"Banebørster" er skabt af Gudrun Steen-Andersen. Skulpturen er af bronze og er støbt i Italien. Banebørster var løsarbejdere, som levede af at lægge togskinner og andet forefaldende arbejde fra midten af 1800-tallet og ca. 100 år frem.*

2 *Preusserne sprængte broen ved Langå den 26. juni 1864. Det næste halvandet år blev passagererne færget over Gudenåen.*

ALT TALTE IMOD

Da Hadsten Bank åbnede i 1908, var det mod alle odds. Krisen kradsede i den danske bankverden. Men det tog borgerne i Hadsten som en udfordring.

Man skal i hvert fald ikke åbne en bank! Det var det klogeste råd, nogen kunne få i 1908. "Ved århundredskiftet var liberalismens storhedstid forbi. Kampen om verdensmarkedet var blevet hårdere, stormagterne beskyttede deres egne industrier med toldmure, og man mærkede truslen fra den nye industrigigant USA," skriver Erik Kjærsgaard i sin Danmarkshistorie.

Der blev stadig spekuleret i mindre sikre papirer, men hvor farligt det var, fik man for alvor øjnene op for i 1908, da P.A. Alberti, forhenværende justitsminister og en af Venstres ankermænd, meldte sig selv til politiet for bedrageri den 8. september 1908. Han havde tømt den sjællandske Bondestands Sparekasse for femten millioner kroner, for at dække sine tab på bl.a. sydafrikanske guldminer.

Bankerne havde svært ved at gøre gode investeringer. De satte penge i byggeri, så der blev overskud af ledige boliger, hvilket førte til byggekrak.

Sådan var situationen, da en række borgere og bønder i Hadsten besluttede at åbne en bank. Der var krise i bankverdenen februar 1908, og Albertiaffæren senere på året krævede, at staten sammen med nogle store københavnske banker påtog sig kontrol med Grundejer-banken, Detailhandlerbanken og senere et par provinsbanker.

Det gav tilslutning til den anskuelse, at det danske folk var i moralsk nedgang, og derfor var der store bestræbelser på at modvirke amoraliteten ved at danne en Forening mod smudspressens Virksomhed.

Den store aktivitet i byggeriet og bankkrisen bragte en almindelig økonomisk nedgangsperiode, som særligt ramte København. Det blev vanskeligt at låne, diskontoen var høj, den højeste, der nogensinde er målt, mange aktier faldt, og den mindre købeevne blandt folk førte til krak i firmaer og forretninger. Statens indtægter blev færre, samtidig med at love stillede krav til udgifter. Kassebeholdningen faldt, og nye statslån blev nødvendige. Vinteren det år var lang og hård, det standsede byggeri og samfærdsel, mens arbejdsløsheden steg kraftigt. Der var få arbejdskonflikter, da de vanskelige tider manede til forsigtighed, men i sommeren 1908 førte en typografstrejke fra 10.-18. august til en bladstandsning. Dette skyldtes bl.a. det lønningspres, som den indvandrede polske og russiske arbejdskraft skabte.

Men skønt alt talte imod, slog Hadsten Bank dørene op i 1908. Nogle gange giver det alligevel pote at se dårlige odds som en udfordring.

P.A. Alberti havde svindlet 15 millioner kroner fra staten og Bondestands Sparekasse. Hele hans ministerium måtte gå af, og Alberti selv sad i tugthus i 7 år. Foto: Lokalhistorisk Arkiv for Gentofte Kommune. 1

Søndergade i Hadsten omkring år 1900, da Hadsten Bank blev grundlagt. 2

1

2

"DEN, DER INGEN PENGE HAR, HAR HVERKEN VENNER ELLER INDFLYDELSE."

ENGELSK ORDSPROG

DE FØRSTE ÅR

En ny bank kræver aktieindskud og velegnede lokaler. I Hadsten var både dyrlægen og ølhandleren afgørende for, at banken kunne slå dørene op i 1908.

"Hadsten skylder skæringen af Lilleå og landevejen sin begyndelse. Længere tilbage end nogen nu kan huske, lå her i ådalen idyllisk og ret ensomt en vandmølle og en kro, som var datidens samlingspladser for egnens bosiddende og landevejens farende folk. Kroen fik købmandshandel, et par huse byggedes nord og syd for åen. Byen var begyndt.

Senere flytter købmænd, håndværkere og skolefolk til. Apoteket, realskolen og højskolen bygges. Oplandet er frugtbart og rigt, der skal sælges, købes og bygges, og der skabes en vekselvirkning mellem by og land til gavn for begge. Byen vokser. Det var naturligt, at man på sådan en plads snart måtte savne en bank, stedet hvor man sikkert kunne anbringe og handelsmæssigt omsætte sine penge og værdipapirer ..."

Sådan begyndte A. Chr. Juncher sin beretning, da Hadsten Bank blev 25 år i 1933. Der var ellers ikke meget at fejre det år.

I Tyskland var Hitler kommet til magten med sit økonomiske system, og i USA prøvede F.D. Roosevelt at sætte gang i hjulene med sin "New Deal"-økonomi, der hentede sit navn fra det at give kortene på en ny måde, og i Danmark indgik socialdemokraten Th. Stauning Kanslergadeforliget. I alle lande var målet at komme sig efter det store krak på New Yorks børs den 24. oktober 1929. Situationen havde næsten været den samme 25 år tidligere, da aktiekapitalen skulle samles til den nye bank.

Juncher fortsætter sin jubilæumsberetning:

"Sagfører J. Degn fik tanken om en sådan bank, og en aften i et privat selskab omtalte han denne til dyrlæge N.C. Hørlyck. Ved en videregående samtale næste dag på sagførerens kontor enedes de om at henvende sig til de mere fremtrædende mænd på egnen og søge at få en mand i hver by til at tegne aktiekapital til den nye bank. Man enedes om, at banken kunne startes med en tegnet aktiekapital på 50.000 kr. Det gik ikke særlig glat med tegningen. Folk var forsigtige, men endelig var man nået over

"I BØGERNE GEMMES ALLE TIDERS SJÆL."
THOMAS CARLYLE

de 30.000 kr. Dyrlæge Hørlyck tog da ud til to af egnens største godsejere, og inden dyrlægens hest igen stod i sin lune stald, var der tegnet 15.000 kr. til."

Den 10. december 1907 afholdtes der konstituerende generalforsamling på Hadsten Afholdshotel. Der deltog 57 aktionærer.

Randers Dagblad refererer mødet således:

"Bankmøde i Hadsten. Efter at det var lykkedes at tegne 50.000 kr. som aktiekapital til grundlæggelse af en bank, afholdtes i går bankmøde på afholdshotellet i Hadsten, hvor det blev besluttet at oprette en bank. Forslaget til lov blev gennemgået paragraf for paragraf, og flere af disse blev ændret. Stærk meningskamp fremkalder § 26, der omhandler stemmeretten. Et par større pengemænd har indskudt en større sum mod at få stemmeret i forhold til deres aktier, og skønt der var mest stemning i forsamlingen for almindelig stemmeret, bøjede man sig dog for kravet, da det ellers ville være umuligt at få banken startet nu. Der blev så vedtaget et kompromis, hvorefter en enkelt aktionær kunne få indtil 10 stemmer, dog må ingen for tiden få mere end 5 stemmer."

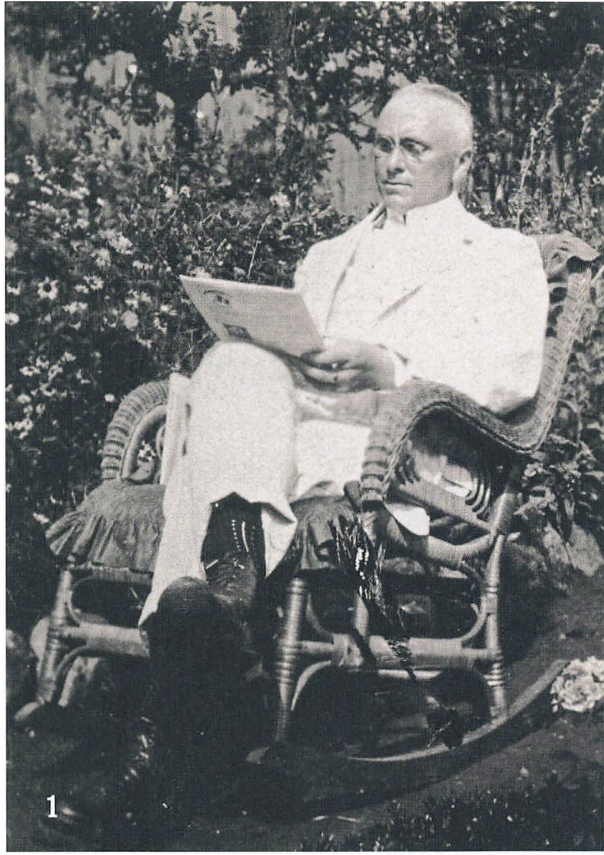
1

2

1 *Josef Degn, der fik ideen til etableringen af Hadsten Bank, og som blev bankens første direktør.*

2 *Hadsten Banks kontor (tv. for bilen på billedet) lå i Nørregade fra 1. april 1908 til 1. maj 1913. Billedet er fra 1946.*

Som det ses, var stifterne optaget af at begrænse stemmerne, så en fjendtlig overtagelse kunne undgås.

Der blev nedsat et bankråd af 14 mænd, der holdt det første bankmøde 18. december 1907, hvor posterne blev fordelt, lønnen for direktørerne aftalt og åbningstiderne lagt fast.

Nu skulle et egnet lokale findes til at drive banken. Her var det så heldigt, at ølbrygger Lars P. Mortensen i forbindelse med sin butik havde en lejlighed, hvor banken kunne åbne dagligt mellem 13 og 16 og på lørdage og markedsdage i Randers og Århus fra 8.30-9.20 og igen fra 19.30-20.30, så omsætningen blev anbragt i banken.

31. marts 1908 skriver Hadsten og Omegns Folkeblad:

"Hadsten Bank begynder sin virksomhed den 1. april. Banklokalerne er i ølhandler Mortensens lejlighed og er ret fikse. Vi medgiver banken de bedste ønsker til starten og håber, at virksomheden må blive til gavn for både Hadsten og opland."

Lejen var 300 kr. om året. Banken åbnedes 1. april 1908 og havde til huse i lejligheden indtil 1. maj 1913. Der blev straks oprettet folio-, indlåns-, vekselkonto og kassekredit. Handelsbanken var bankens hovedforbindelse, og der blev tilbudt 4 1/2 til 5 % i rente for indskud. Den første dag var der fem ekspeditioner, alt indtægt. Der blev indsat 4.829 kr. på indlån, 2.730 kr. på folio. På bankens tredje dag blev det første udlån bevilget, da en veksel på 2.000 kr. diskonteredes.

Den første ordinære generalforsamling blev afholdt den 14. juni 1909. Her mødte 28 aktionærer, som formanden fortalte om det tilfredsstillende driftsresultat.

Omsætningen var på godt 5 millioner kr., indlån 129.300 kr., overskuddet 3.682 kr. og udbyttet 5 %.

I 1913 rundedes de første 10 millioner kr. i omsætning, og samtidig så banken sig om efter større lokaler. Valget faldt på en villa, som arkitekt P. Egestad opførte i Østergade. Huset blev lejet, og den 1. maj

1

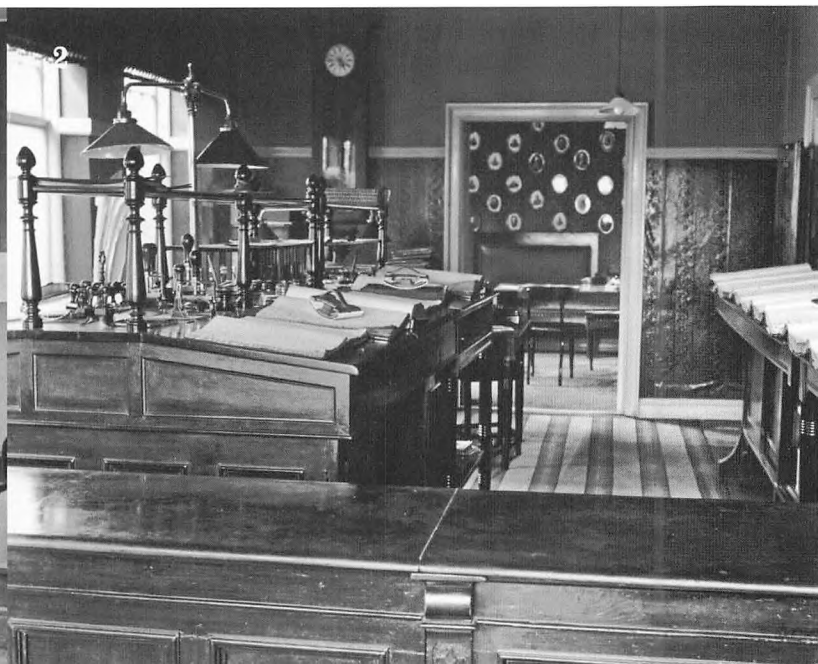
2

1913 flyttede banken ind i de nye lokaler. I august året efter brød første verdenskrig ud. Omsætningen steg fra 1914-15 med 3 millioner kr. og fra 1915-16 med 9 millioner kr. I 1917 rundede indlånet en million, og overskuddet var på 20.000 kr., udbyttet det år nåede 8 %. Der var gode indtægter til landbruget. Selvom Danmark var neutral, kunne alt sælges til de krigsførende magter. Banken udnyttede de store indtægter hos kunderne til en ny aktieudvidelse på 150.000 kr. Aktierne lød på 200, 500 og 1.000 kr., og de blev revet væk. Indlånet voksede til halvanden million og i 1918 til to millioner.

Den 17. februar 1923 døde bankens første direktør, J. Degn, og i de følgende år døde flere af bankens grundlæggere.

I 1929 steg bankens omsætning fra 55 millioner til 66 millioner kr. Bygmester Broder Nissen (1867-1956), Hadsten Højskole, var med i det snævre udvalg, da banken blev planlagt. I Håndværkshistorie beskriver han, hvordan børskrakket i New York ramte i 1929: "Som et uafvendeligt uvejr kom verdenskrisen over vort erhvervslivs forskellige egne, og det slog ned, så det mærkedes som en lammende hærgning alle vegne, hvor der før var vækst og grøde."

Først blev landbruget ramt og senere handel og håndværk. Steen Christensen blev ansat som den første bankuddannede direktør, den 10. januar 1929.

I 1930 var omsætningen 106 millioner kr., og banken købte Østergade 15 af arkitekt P. Egestad.

Den 20. januar 1932 åbnede Dansk Andels- og Folkebank i Hadsten. Det er den bank, der efter flere navneskift nu hedder Nordea.

Hadsten Bank havde haft fremgang, reserverne oversteg aktiekapitalen, og bankens aktionærer havde i en årrække fået 10 % i udbytte. Omsætningen sank fra 92 millioner til ca. 62 millioner kr., nævner Kristian Krarup, der skrev festskriftet til bankens 50-års-jubilæum i 1958.

Det, der for alvor ramte landet, var, da England i

De to herrer sidder i Hadsten Banks kontor, der åbnede 1. april 1908. 1

Det nye banklokale i Østergade i 1913. 2

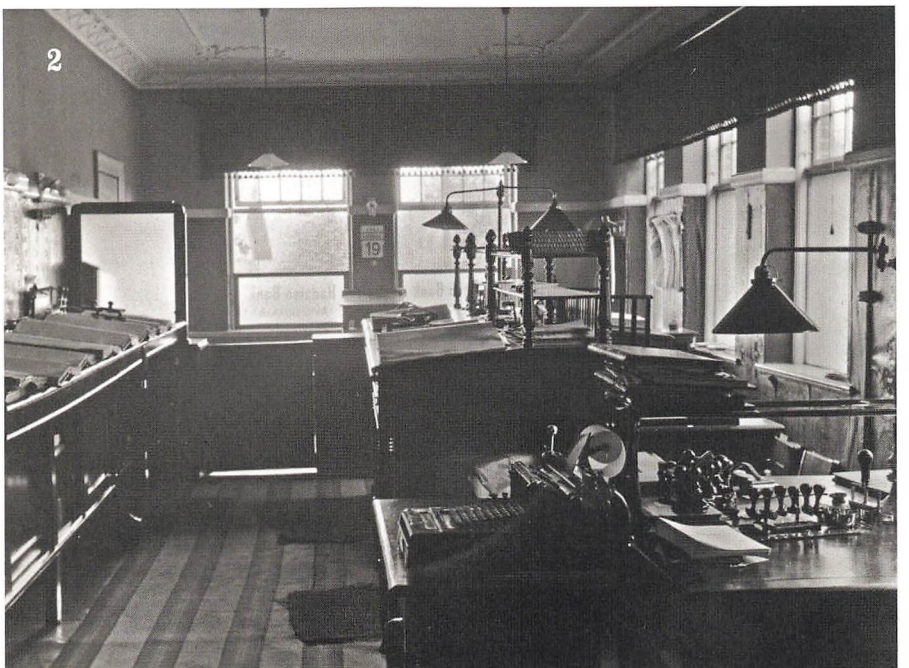

1930 "gik fra guldet." Det betød, at pundets værdi som valuta ikke mere svarede til Bank of Englands guldbeholdning. Beslutningen om at lade det engelske pund flyde i forhold til andre valutaer skyldtes frygten for økonomisk sammenbrud. England mistede dermed sin position som normsætter for guldprisen. Kun den amerikanske dollar kunne i nogen grad overtage ledelsen.

I hele Europa søgte regeringerne at redde deres nationale økonomi. Midlet var det samme: Nedskrivning i forhold til pundet. Den danske løsning blev det tværpolitiske Kanslergadeforlig i januar 1933, der også indeholdt en omfattende socialreform. Der fulgte nu en række sammenbrud i danske banker.

Ølbrygger Lars P. Mortensen står uden for Hadsten Banks kontorlokale. Den næste bygning er Hadsten Farvehandel, der senere er blevet kraftigt udbygget, mens ølbryggerens hus blev revet ned i 2006 for at blive indkørsel til det nye Kirketorv og Fakta-butik.

Sankt Pauls Kirke i Hadsten. Indviet 23. november, 1919.

DA BYEN FIK SIN KIRKE

Måske er Sankt Pauls Kirke ikke et arkitektonisk mesterværk. Men kirken er byens helt egen fra ide til finansiering og modellerne på altertavlen.

Når Aarhus Lokalbank flytter ind i Toldkammeret på havnen i Århus i foråret 2008, krydser banken et spor med en lokal arkitekt, idet Hack Kampmann både tegnede Toldbygningen og Sankt Pauls Kirke i Hadsten.

Hadsten Bank har fra sin grundlæggelse i 1908 interesseret sig levende for det samfund, der var grundlaget for bankens drift. Mændene bag oprettelsen af Hadsten Bank var fx aktivt med, da byen fik sin kirke. Gennem århundreder var der bygget kirker i omegnens sogne, i Over Hadsten, i Lyngå, i Lerbjerg, i Galten og i Voldum for at nævne nogle af omegnens markante bygninger. Men i stationsbyen Hadsten var der ingen kirke.

Det var en borgergruppe, som satte sig for at bygge kirken i Hadsten. Doktor Larsen skænkede 10.000 kvadratalen jord, mens beboerne indsamlede 15.000 kr. til en kirke, som professor Hack Kampmann havde tegnet i gammel stil, nærmest som Vor Frue Kirke i Århus. Der blev sendt en ansøgning til Kirkeministeriet i juni 1914, men da første verdenskrig

"SNART ER TID OG TIME OMME. DA SKAL REGNSKABSDAGEN KOMME."
PÅ KLOKKEN PÅ SANKT PAULS KIRKE I HADSTEN

brød ud i august, blev det et afslag. En ny ansøgning blev sendt, og 28. december 1917 gav ministeriet tilladelse til byggeriet med henvisning til den store arbejdsløshed.

I løbet af krigen var den arkitektoniske smag skiftet fra historicisme til nyklassicisme. Hack Kampmanns søn, Jørgen, havde tegnet en kirke i den nye stil efter romerske og græske templer, og da den også var billigere, faldt valget på hans kirke.

En af bankens grundlæggere, doktor Larsen, var død i 1916. Hans plejedatter, Eva, donerede i 1917 penge fra hans testamente, og det gjorde sammen med indsamlingen og tilskud fra kommunen byggeriet muligt. En halv snes af bankens medlemmer deltog aktivt i det praktiske arbejde i bestyrelsen og med pengeindsamlingen.

Grundstenen blev lagt den 19. september 1918. I grundstensdokumentet står der: "Mens verdens riger står i brand, og dyrtid hærger Danmarks land, skal denne kirke bygges ..."

Arbejdet blev udført af lokale håndværkere: murermester Kristian Skødt, tømrermester Jørgen Jensen og snedkermester Anders Mikkelsen. Tilsynet blev ført af arkitekt Johannes A. Frederiksen, der beherskede tidens nyklassiske stil.

Sankt Pauls Kirke er ingen skønhed; besøgende forveksler ofte kirketårnet med en silo. Tårnet vender mod øst, mens de fleste kirker har tårnet mod vest. Grunden til det østvendte tårn findes i, at hovedindgangen skulle vende mod byen. Kirkerummet er 40 meter langt og 8 meter bredt som en cigarkasse. Denne form giver en god lyd at synge og spille i. Kirken fik varme fra en varmluftsovn. Skorstenen blev ført gennem tårnet og mundede ud i den byzantinsk inspirerede halvkugle øverst på kirketårnet.

Arkitekten gav anvisning på flere forskellige varme farver, men det endte med det, en af kirkens malere har kaldt krigsskibsmalingens farvetoner: sort, gråt og hvidt. Gulvet blev belagt med store sorte og grå betonfliser.

Som ved næsten alle offentlige byggerier stod kirken med et underskud på ca. 24.000 kr., da den var færdig. Indvielsen fandt sted den 23. november 1919, og 5. august sendte ministeriet 25.000 kroner til at dække underskuddet.

Da der ikke var råd til en altertavle, blev kornichen guldbronzeret. Men menigheden mente nu, at kirken skulle have en altertavle. Hadsten Højskoles forstander, H.C. Vedde, tog initiativ til at få den norske maler Arne Lofthus til at skabe altertavlen, da Lofthus havde haft stor succes med at male kvinder og engle på J. Skovgaards kalkmaleri i Viborg Domkirke. En del af pengene til altertavlen indsamlede Hadsten Sangforening ved at opføre en revy, så i 1921 var den færdig.

I fantasihistorien Da Vinci mysteriet hævder forfatteren Dan Brown, at en af disciplene på Den hellige Nadver er en kvinde. I Hadsten ved man, at Jesus på alterbilledet i Sankt Pauls Kirke er en kvinde, for det var maleren Arne Lofthus' datter, der stod model

til den 12-årige Jesus i templet.

De andre karakterer på tavlen var også formet efter lokale folk. Pastor P.E. Benzon ses yderst til venstre som en af de skriftkloge. Jomfru Maria er højskoleforstander Veddes datter, Nanna, mens den gamle mand, der knæler i forgrunden, er skomager Nielsen fra Østergade.

I mange år var denne altertavle et lyspunkt i gudstjenesten, men i 1979 blev arkitekt Holger Jensen bedt om at bløde det krigsmalede kirkerum op. Alt blev skiftet ud og nyt fyrretræsinventar sat ind. Det praktiske tilsyn blev lagt i hænderne på arkitekt Gunnar Nielsen, Hadsten. Alterbord, døbefond, prædikestol og bænke blev holdt i lyst træ, men det var et krav, at Lofthus' altertavle skulle bevares. Den blev skjult af en stor, tredelt baldakin i limtræ. Folkeviddet har givet den forskellige kælenavne som "viftepalmerne", "muslingeskallen", "soltaget", "tankstationen" og "de tre andefødder".

Selvom rummet bag alteret i de fleste kirker ligger i rod, er det muligt i Sankt Pauls Kirke at gå om bagved og se altertavlen, der forsvandt, og den dag folkestemningen kræver den frilagt, kan det ske ved at fjerne lydhimlen bag alteret, så Jesus som 12-årig igen kan se menigheden i øjnene.

Alterbillede malet af Arne Lofthus, hvis datter sad model til Jesus.

EN AKTIV FAMILIE

Hadsten Bank er forbundet med familien Gadeberg i fire generationer. Hans Gadeberg løfter sløret for kongekabaler, der er blevet lagt i bankens repræsentantskab.

Da Hans Edslev Sørensen en decemberdag i 1907 sagde ja til at blive en af direktørerne i den nye Hadsten Bank, kunne ingen forudse, at tilknytningen til banken skulle fortsætte gennem generationer til gavn for erhvervslivet og borgerne i Hadsten.

Fra første færd blev Hadsten Bank byens bank. Bankens nære tilknytning til det lokale område, med vægten lagt på kunder og personale, blev fremhævet af skiftende direktører og formænd, når årsberetningen blev fremlagt på den årlige generalforsamling.

I 1900-tallet var Hadsten Bank og byens udvikling sideløbende. Ingen nulevende personer var med til bankens oprettelse, men der findes efterkommere af grundlæggerne, der i deres familiekrøniker og i fotoalbum har beretninger om den tid.

I dag er der ikke mange, der kender Hans Edslev Sørensen, men navnene P.O. Sørensen og A. Gadeberg siger stadig noget om en Hadsten-familie, der stedse har været med i byens og bankens udvikling.

En af de familier, der har haft størst tilknytning til banken, er familien Gadeberg.

"Min morfar, købmand Hans Edslev Sørensen, blev valgt som en af Hadsten Banks tre direktører på bankens stiftende generalforsamling i 1908. Så Hadsten Bank har været en vigtig del af vores familie," fortæller Hans Gadeberg (f.1928).

"Jeg har set, og måske også været med til, mange "kongekabaler" i årenes løb," siger Gadeberg med henvisning til bogen og filmen af samme navn, hvor politiske intriger udfolder sig på Christiansborg.

"Min morfar var med i bankens ledelse fra 1908 til 1926. Min far, Andreas Gadeberg, var kunde i Hadsten Bank, men havde ingen tilknytning til bankens ledelse. Selv har jeg hele min levetid været meget aktiv i Hadsten Bank som kunde, i repræsentantskabet fra 1967 og i bestyrelsen fra 1986 til 1997," fortæller Hans Gadeberg.

Hans' søn, Carsten Gadeberg, er fjerde generation med tilknytning til banken. Han blev valgt til repræsentantskabet i 2003. Han overtog direktørposten i firmaet ved et generationsskifte i 1998, mens Hans Gadeberg stadig er formand for firmaets bestyrelse.

A. Gadeberg er en af egnens helt gamle virksomheder. I 1886 etablerede familien sig med et bryggeri foruden handel med korn og isenkram. Det skete på den grund, hvor Hadsten Centret ligger i dag. Handel med foderstoffer kom til 1890. Lige før anden ver-

1 *Købmand Hans Edslev Sørensen, Hans Gadebergs morfar, der blev valgt, som én af Hadsten Banks tre direktører, i 1908.*

2 *Hans Gadeberg, tidl. medlem af bankens bestyrelse og repræsentantskab.*

denskrig begyndte A. Gadeberg også at handle med træ og andre byggeartikler. I 1959 begyndte udflytningen fra bymidten. Virksomheden omdannedes til et A/S i 1963, og den endelige flytning med kontorfaciliteter fandt sted i 1968, hvor der også blev bygget en hal, som indeholdt isenkram, farveafdeling samt træ og byggeartikler.

"Min far havde et afslappet forhold til Hadsten Bank," fortæller Hans. "Han benyttede banken, men var ikke i repræsentantskabet. Jeg tror, det skyldes en privat strid mellem ham og Steen Christensen, der vist havde disponeret over min fars kassekredit til anden side. I november 1944 kom det til en skarp brevveksling, hvor min far spurgte, om banken ikke ønskede ham som kunde. Det fik omgående hele bestyrelsen og dele af repræsentantskabet til at skrive, at banken stedse vil bedømme og behandle A. Gadeberg ud fra strengt saglige synspunkter, så der ingensinde vil spille personlige forhold ind, og at A. Gadeberg kunne regne med den samme service som hidtil. Og så var det føjet til i håndskrift, at kassekreditten blev givet indtil 15.000 kr.," fortæller Hans Gadeberg.

"Da jeg kom til Hadsten igen i 1959 efter mine udlandsophold, benyttede jeg Hadsten Bank og ville da også gerne købe en aktie. Det blev min

"INTET VÆRK ER SÅ SKØNT FOR EN MAND,
SOM EFTER EVNE AT GAVNE ENHVER."
SOFOKLES

onkel, købmand P.O. Sørensen, der solgte mig en aktie, så jeg kunne komme til generalforsamling i 1966," husker Hans.

Købmand H. Rehof Hansen var død, og der skulle derfor vælges en ny til repræsentantskabet. "Det var naturligt at indstille en fra handlen som afløser, så vin- og tobakshandler Kurt Laursen blev indstillet, og da radiohandler Emil Pedersen foreslog mig, tænkte jeg, at det skete der nok ikke noget ved," beretter Hans Gadeberg. "Men jeg fik 153 stemmer mod Kurt Laursens 114 stemmer, og så kunne jeg begynde at arbejde for bankens ve og vel de næste 30 år," siger Hans tørt.

I 1979 skulle der vælges en ny formand. Vognmand Frode Laursen blev bragt i forslag, mens landboforeningens formand, Kaj Koch Jensen, der i øvrigt slet ikke var kunde i banken, slog et slag for en fra landbruget. Hans bud var E. Bach Andreasen.

Repræsentantskabet valgte vognmanden til formand, men da han pludselig døde den 1. januar 1980, blev det E. Bach Andreasen, der senere på måneden blev formand.

"Der skulle så suppleres i bestyrelsen, og da opdagede jeg, at det kan være vanskeligt at bevare et venskab, selvom det her beroede på en misforståelse," fortæller Hans. "Der blev foreslået to, murermester Vagn Christoffersen og fabrikant Ernst B. Sund. Jeg lagde min stemme på Christoffersen, der derved vandt med én stemmes flertal. Det blev Sund så fortørnet over, at han ikke handlede olie ved mig mere, og i øvrigt flyttede sine aktiviteter til Provinsbanken. Vi blev dog senere venner igen," smiler Gadeberg. "Jeg havde forstået, at Sund flyttede til Canada, og derfor stemte jeg på Christoffersen. Da fandt jeg ud af, at når der skal lægges kongekabale, skal man have styr på kortene," konstaterer Gadeberg.

I 1986 gik Hans Gadeberg ind i bestyrelsen. Her oplevede han og banken både opgang og nedgang de næste 10 år. "Årsskiftet 1990 var en nedtur efter kartoffelkuren. Der var tab, men det gik generelt dårligt ved de fleste banker," forklarer Hans Gadeberg.

"Tre ting spillede ind: hensættelser til tab, afmatning af erhvervslivet og kursen på fondsbeholdningen. I 1991 var der planer om at åbne en filial i Århus, men det krævede et positivt regnskabsresultat. Der blev da også et overskud på 2,4 millioner det år," husker Gadeberg.

I første halvår 1992 havde banken 2,8 millioner kr. i underskud, men direktionen så lyst på udviklingen. "Jeg husker, at ledelsen syntes, at bestyrelsen

peb lidt," siger Gadeberg, og smilerynkerne ved hans øjne træder frem. "Det gik da heller ikke bedre, da kurstab og øgede behov for hensættelser gav et underskud på 13,9 millioner kr. på 1992-regnskabet. Kursen på aktierne var nu på 170 mod 284 året før. Bestyrelsen indstillede derfor, at der ikke blev udbetalt udbytte. Det var det samme hos andre banker: Der var tab på udlån, og aktiekurserne raslede ned det år," husker Hans Gadeberg.

I 1993 måtte den daværende næstformand, Vagn Christoffersen, på generalforsamlingen fremlægge et underskud på 14 millioner. Faldende regnskaber hos kunderne og tab på faldende ejendomspriser krævede hensættelse på 12 millioner kr. Et stort transportfirma på egnen flyttede til en anden bank, da dets egenkapital var væk. Samtidig var der en negativ regulering på 10 millioner kr., så bankens aktier dykkede 40 %. Den almindelige bankforretning havde både overskud og fremgang af kunder, men både landbrug, byggeri og detailhandel var ramt af den økonomiske stagnation. Det år blev der ikke udbetalt udbytte på aktierne.

Det blev der til gengæld i 1994, selvom der var underskud på 9,4 millioner. I 1995 blev overskuddet på 8,7 millioner kr., og endelig så det ud til at gå fremad.

"I 1996 blev Rasmus Juhl Rasmussen formand, året efter trådte jeg ud af bestyrelsen, da der nu var indført aldersbegrænsning, men det var 30 spændende og interessante år," fastslår Hans Gadeberg.

"I dag er konkurrencen hård, og der er megen moderne teknologi i banken. Jeg mener, at banken er i en god gænge med en særdeles god ledelse og dygtige medarbejdere. Jeg siger tak til alle i banken for et godt samarbejde," siger Hans Gadeberg, der har givet stafetten videre til fjerde generation, sønnen Carsten Gadeberg.

Købmand P.O. Sørensens forretning og købmand A. Gadebergs lagerbygning i Østergade, set hen mod banken.

ET BLIKFANG

Hadsten Banks mærke fra kastreret orne til Dannebrog.

I den gamle bankbygning i Østergade i Hadsten hang en blyindfattet rude i indgangen med bankens våben: en springende gris med strittende børster, ører og krølle på halen. Børn troede, det var en sparegris. Det var før, en sparegris blev til en Penguru i Aarhus Lokalbank. Men det var ikke en sparegris.

I 2006 var Favrskov Kommune meget optaget af, hvordan det nye kommunevåben skulle se ud. Det er en alvorlig sag at anskaffe et våbenmærke eller logo. Når det skal være til en kommune, bliver Indenrigsministeriets heraldiske konsulent spurgt til råds. Det skal se rigtigt ud, og det skal både kunne bruges på brevpapir, i annoncer, ved skiltning og på skraldespande.

Det er også en god idé at knytte mærket til en fortælling fra området, og det var netop derfor, der blev anvendt en gris i det første banklogo. Det var det gamle Galten Herredsvåben, der viser en galt, en kastreret orne, og hvis ikke politikerne havde frabedt sig dyr i det nye kommunelogo, kunne egnens vigtigste landbrugserhverv med svineproduktion være blevet et godt mærke.

Hadsten Bank indførte et nyt logo lidt før bankens 75-års-jubilæum. Det er et dansk flag med to runde, røde afslutninger. Hvis man kniber øjnene sammen, står der HB. Nu er bankens navn Aarhus Lokalbank, men det lille flag er fulgt med, da det har en god genkendelse på tryksager og i bybilledet.

Hadsten Bank

"EN ØRN VAR MIT HJÆLMEMÆRKE."
B.S. INGEMANN

Blyindfattet rude fra den gamle bankbygning i Østergade.

HADSTEN BANK

HADSTEN BANK
AKTIESELSKAB

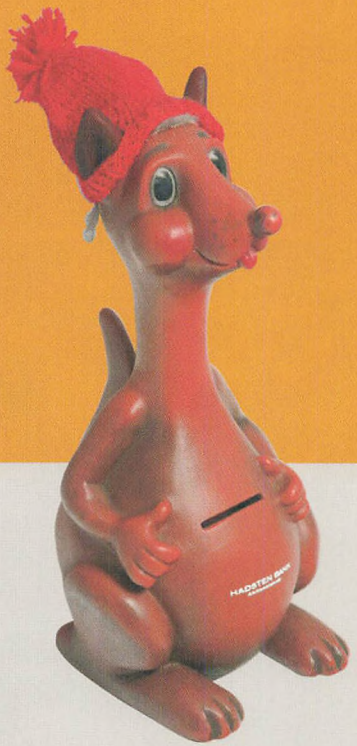
HADSTEN BANK

HADSTEN BANK

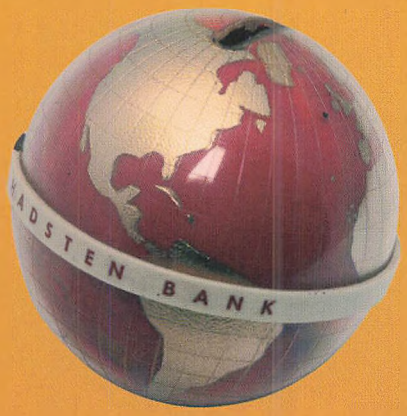
HADSTEN BANK

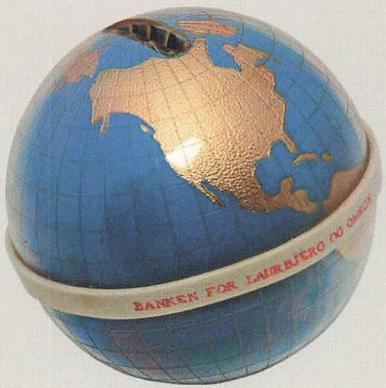
BANKEN FOR LAURBJERG OG OMEGN

HADSTEN BANK
AKTIESELSKAB

og pengene sætter vi i -
LAURBJERG BANK
LAURBJERG
BANK

HADSTEN BANK
AKTIESELSKAB

HADSTEN BANK
AKTIESELSKAB

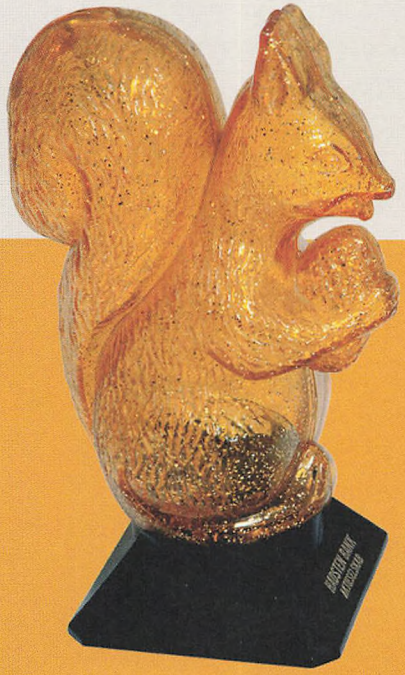
HADSTEN BANK
AKTIESELSKAB

BANK

DET STOD I AVISEN

Lokalpressen har en vis aktie i Hadsten Banks oprettelse og gode image.

I alle årene har Hadsten Bank fået god presse. På generalforsamlingen er det et fast punkt at takke pressen for dens interesse for banken.

"En avis skal orientere, kommentere og underholde," skriver Helge Jensen i sin bog Journalistik, talent og håndværk. Senere i bogen skriver han om værdien af notitsen, der skal bringe det væsentlige først og have adresse til flest mulige blandt læserne, ligesom den skal have svar på alt, som med rimelighed vedrører notitsen.

Første nummer af Hadsten og Omegns Folkeblad udkom 1. oktober 1904 med en udtalelse om, at "stationsbyerne er fremtidens købstæder, og fra den dag kan befolkningen få annoncer og lokale nyheder i kort form."

Håndværkerforeningen ved Hadsten Stationsby besluttede tidligere på sit møde den 23. august 1904 at støtte avisen. Dette lokale synspunkt blev bærende for den velvilje, avisen mødte de næste 100 år.

I Håndværkerforeningens protokol står der "Den 4. marts 1905 nedsættes et udvalg om oprettelse af Hadsten Bank. Udvalgsmedlemmerne J. Degn, købmand Karl Larsen, fabrikant O. Bentzen og købmand H.E. Sørensen ..." Årsagen til dette initiativ er en notits i Hadsten og Omegns Folkeblad 17. februar 1905, hvor en indsender foreslår, at der oprettes en bank i Hadsten, da mange ikke vil sætte penge i Hadsten Sparekasse og dermed sende pengene til Århus og Randers.

Herefter gik et par år, uden at nogen hørte om bankplanerne, men så skete der noget. "En abonnent spørger, om der ikke snart høres livstegn fra den nye bank. Hvad ventes der efter? Kapitalen er tegnet, og direktøren udset - skulle aktionærerne så ikke snart have besked? Vi lader spørgsmålet gå videre," stod der i Hadsten og Omegns Folkeblad, den 27. november 1907.

Spørgsmålet virkede. Tirsdag den 3. december 1907 var der en bekendtgørelse i bladet:

Den første notits om Hadsten Bank stod i Hadsten og Omegns Folkeblad 17. februar 1905. "Sound 73" ved åbningen af Sivegaden september 1986.

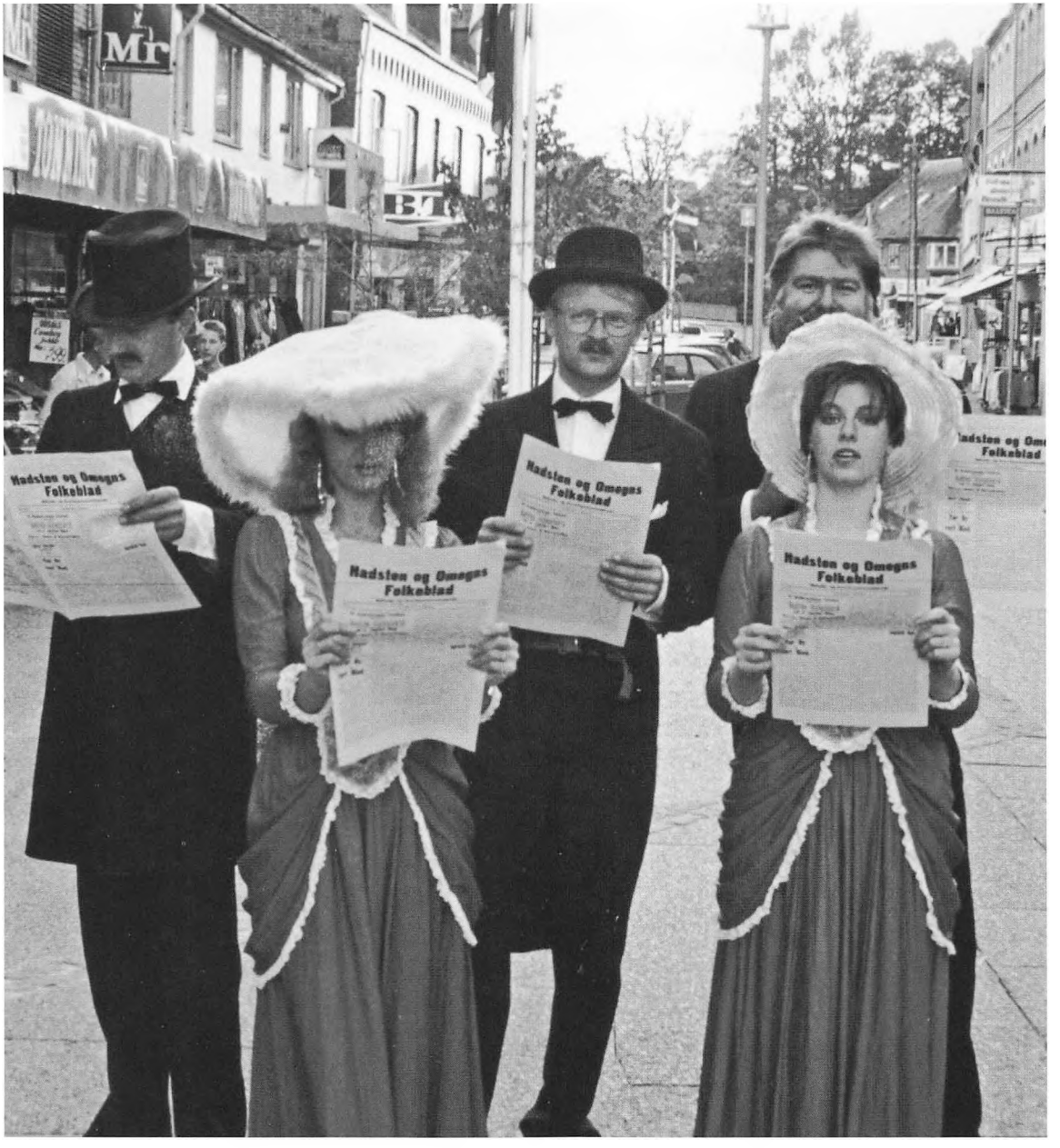
Mr
Hadsten og Omegns Folkeblad
Hadsten og Omegns Folkeblad
Hadsten og Omegns Folkeblad
Hadsten og Omegns Folkeblad

"DEN STÅR FAST, SOM HAR EN AVIS I RYGGEN."
JACOB PALUDAN

"Aktieselskabet Hadsten Bank. Efter at den foreslåede aktiekapital, 50.000 kr., nu er indbetalt, vil der tirsdag den 10. december kl. 3 eftermiddag på Hadsten Afholdshotel blive afholdt konstituerende generalforsamling, hvortil aktionærerne herved indvarsles. Dagsorden: 1. Vedtagelse af lovene, 2. Valg af bankråd. 3. Valg af revisor, 4. Eventuelt.
Et begrænset beløb aktier vil endnu i denne uge kunne fås ved henvendelse til enhver af undertegnede N.C. Hørlyck, K. Amstrup, Karl Larsen, Broder Nissen, H. Christensen, H.E. Sørensen, Josef Degn."

På den måde blev der indkaldt til den første generalforsamling.

Hadsten ligger i krydsfeltet mellem Århus og Randers, og det blev derfor oplandsnyhed i begge byers dagblade i begyndelsen af 1900-tallet. I dag er de fleste aviser forsvundet, tilbage er Jyllands-Posten, mens Århus Stiftstidende og Randers Amtsavis har samme redaktion. Hadsten og Omegns Folkeblad er blevet til Hadsten Avisen, mens den anden store annonceavis nu er Favrskov Posten. Når bankens tyngdepunkt er flyttet til Århus med det nye hovedkontor i Toldboden, vil der være flere annonceaviser til rådighed.

Hadsten Bank har som sagt altid fået god pressedækning. Der har dog været enkelte sager, som fik lige lovlig god dækning. Det store indbrud den 11. januar 1972, som var Danmarks største skærebrænderkup, fik alt, hvad den kunne trække i de små frokostaviser. Bladet Rapport, der mest er kendt for flotte farvefotos af damer uden tøj på, havde fire sider med billeder og en dramatisk beskrivelse. Som en krimi begynder artiklen: "Midnat, en måneklar, frostfyldt januar nat i stationsbyen Hadsten mellem Århus og Randers. Beboerne i Hadsten Banks ejendom har netop slukket lyset ...", og så følger historien om, hvordan banden med skærebrænder skar bankens boks op og fjernede 380.000 kr. i kontanter og obligationer.

Siden bankens grundlæggelse har pressebilledet ændret sig. Den lokale avis blev i sin tid oprettet som et bindeled mellem landbrug, erhvervsliv, handel og borgere. Den elektroniske avis over nettet og dagspressens tilbud om gratisaviser i dag øger spændingen på markedet, ligesom radio og fjernsyn rykker ind i det nære samfund. Der ligger store udfordringer forude for Aarhus Lokalbank i det moderne informationssamfund.

NÅR GENERALERNE SAMLES

Generalforsamling under Steen Christensens ledelse var noget helt særligt. Her lå tobak ved kuverten, og direktøren forelæste om pengenes kulturhistorie.

"Det er egentlig ganske pudsigt, at så mange møder op, når Hadsten Bank holder generalforsamling, for ingen af dem har tilsyneladende noget på hjerte. Men der er tradition for, at man kommer og forholder sig tavs. Dermed er tilfredsheden demonstreret," skrev redaktør Sven Erik Ginge i Århus Stiftstidende den 8. marts 1979, og så følger en let beskrivelse, der viser forløbet af de fleste af datidens generalforsamlinger:

"Formanden starter med at meddele, at bestyrelsen har valgt en bestemt person som dirigent. Senere finder han dog på at spørge forsamlingen, om det er i orden. Og det er det naturligvis. Beretning, regnskab, aktieudvidelse og lovændringer godkendes i tavshed, og det betragtes som uhørt, at der bliver skriftlig afstemning om valgene ...

Og når det hele er overstået, går aktionærerne løs på suppen og stegen. Og så går snakken."

Denne generalforsamling i 1979 var den sidste med Steen Christensen som direktør. Året efter fik ægtefæller, det betød damer, adgang. Der deltog 250, og det var det, Hadsten Kro kunne klare, når alle siderum blev taget i brug.

Senere var det aktionærerne alene, som kunne deltage. Ved generalforsamlingen den 6. marts 2007 i Hadsten Hallen deltog næsten 1.000 personer. Dermed var pladsen også udnyttet fuldt ud her. Men efterhånden som aktionærernes antal steg, og banken fik et mere professionelt tilsnit over information og præsentation, blev formen som det kræves for afviklingen af et børsnoteret selskab.

Når scenen var sat med en herremiddag ved bankens generalforsamling, lå der tobak ved kuverten. I Steen Christensens tid holdt bankdirektøren et af sine berømte indlæg om pengenes historie under kaffen. De, der mener, at pengefolk er lavet med passer og lineal fra den megen alvor i banken, skulle have mødt Steen Christensen.

Når roen sænkede sig, stillede direktøren sig med

"DER HØRER MERE MOD TIL AT GLEMME END AT HUSKE."
SØREN KIERKEGAARD

højre arm over maven. Venstre hånd blev anbragt bag øret, mens albuen fandt hvile i højre hånd. Efter at have misset lidt med øjnene bag de uindfattede briller og tygget lidt på tungen et par gange, begyndte en forelæsning med et citat af Søren Kierkegaard. Det hele skete uden manuskript, fremført med let snøvlende, høj stemmeføring. Jeg har gemt nogle notater med stikord fra flere indlæg, han holdt midt i 1970'erne. Med et levende, beskrivende sprog tog han tilhørerne med til templerne i Delphi, hvor hver by havde sit skatkammer og politikerne fik svar på deres pengeanbringelser ved at lytte til oraklets tågesnak, mens datidens strateger, præsterne, fortalte, hvor profitten blev størst.

Et år forklarede Christensen, at de første penge blev slået i Lydien for 2.600 år siden. Landet lå på vestkysten af det nuværende Tyrkiet. Bankdirektøren bemærkede, at det kan undre, at et så ubetydeligt land med gedeavl som vigtigste erhverv kunne opfinde penge. Men han forklarede, at årsagen kunne være, at

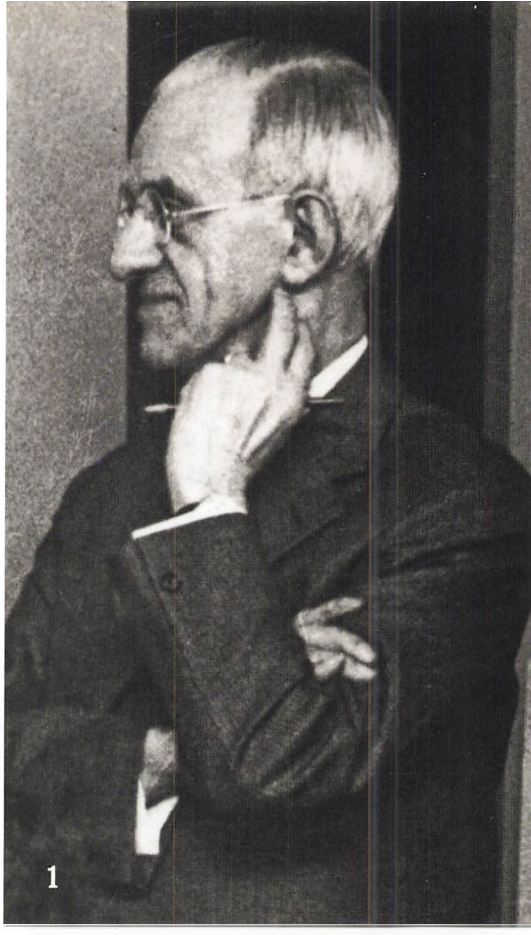
1

2

1 *Direktør Steen Christensen i sit es, klar til at fortælle om Kierkegaard og pengenes historie.*

2 *Den tidligst kendte mønt er fra Lydien omkring år 650 f.kr. Den viser Kong Gyges segl – en løve – fortalte Steen Christensen.*

der blev vasket guld ud af floden Pactolus.

Et andet år fortalte han om renæssancens store bankierfamilie, Medici i Firenze, der beherskede hele den da kendte verden med sine pengetransaktioner, så de kunne bestemme alt lige fra politik, over ægteskaber, til hvem der skulle være pave.

"Penge er runde for at rulle," bemærkede Broby Johansen, og så var psykologien forklaret af bankens førstemand.

Det næste år var det Fuggerne i Augsburg, man fik indblik i. Købmanden lånte penge ud til paver og fyrster og havde derfor en finger med i historiens forløb. Den gamle alliance: købmand og penge!

Det hele blev fortalt levende og med de mange sidemotiver og indskud, som kendetegner en rigtig storyteller, en historiefortæller.

"Penge har altid optaget mennesker. Penge er vigtige, og så er de anvendelige," sluttede Steen Christensen et indlæg med glimt i øjet.

Hadsten Banks 99. generalforsamling i Hadsten Hallen.

5 DANMARK 5
FEM KRONER
NATIONALBANKENS SEDLER INDLØSES MED GULD
EFTER GÆLDENDE LOV
NATIONALBANKEN I KJØBENHAVN 1933
4079682 B
B 4079682
DANMARK 5 ØRE
2 KRONER
DANMARK 1927 2 ØRE
DANMARK 10 ØRE
DANMARK 1927 5 ØRE
1 KRONE DANMARK
DANMARK 1935 1 ØRE

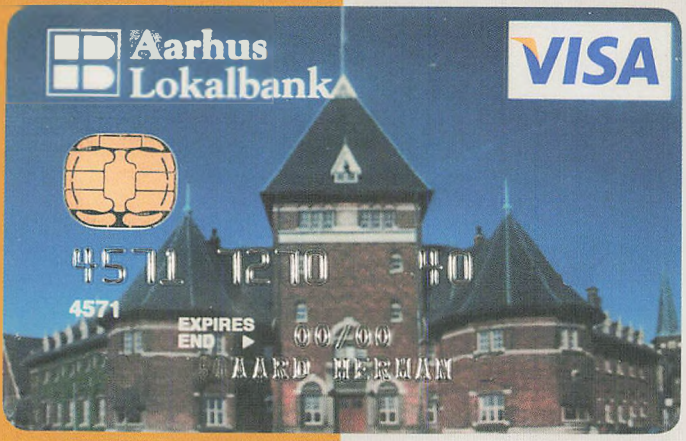
Aarhus Lokalbanken
VISA
4571
EXPIRES END

5 KRONER
5

1
KRONE
Gælder ifølge Lov Nr. 174 af 15. August 1914 som en Krone i Solv
NATIONALBANKEN I KJØBENHAVN 1921
DANMARK
1
2J 0331491
1

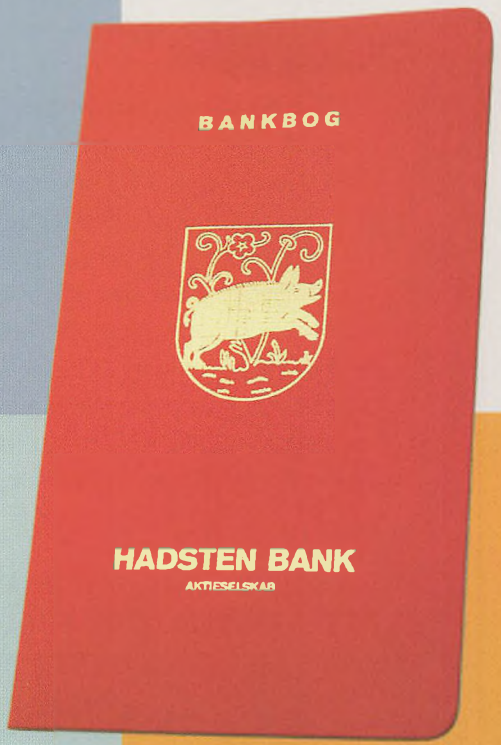
BANKBOG
HADSTEN BANK
AKTIESELSKAB

UNITED STATES OF AMERICA
FIVE CENTS

DIREKTØRERNE I HADSTEN BANK, 1908-1928

Ingen af bankens fire første direktører var bankuddannede. De var aktive borgere i byen, der gik ind i bankarbejdet på repræsentantskabets opfordring.

Mange i Hadsten ser tv-serien Matador som Hadstens historie, hvor livet i byen drejede om den noble bankdirektør, Hans Christian Varnæs, og Korsbæk Bank.

"Når det kommer til stykket, gik det jo ikke Korsbæk Bank særlig godt," sagde skuespiller Holger Juul Hansen i en artikel i Pengenyt no. 1, 2006.

Hvordan ser en bankdirektør ud?

I Hadsten Bank har der i de 100 år, der er gået, været otte direktører, og ingen af dem kan beskrives som Varnæs-typer - sådan da. De har haft forskellig ledelsesstil og fremtræden. Nogle har været meget synlige, mens andre har hyldet princippet om, at den, der lever stille, lever godt. I tyve år var direktørerne udpræget selvlærte bankfolk.

"SOM JEG FORSTÅR DET, KLARER DE MINDRE PENGEINSTITUTTER SIG LANGT BEDRE I DAG, END KORSBÆK BANK GJORDE."

HOLGER JUUL HANSEN

De fire første direktører, sagfører Josef Degn, gårdejer Jens Møller, købmand H.E. Sørensen og proprietær N. Foghsgaard, blev valgt af repræsentantskabets midte.

Hadsten Banks idémand og første direktør blev sagfører Josef Degn (1876-1923). Han var født i Kærby på Mors som søn af en gårdejer. J. Degn arbejdede på et sagførerkontor i Nykøbing Mors til 1897, hvorefter han blev sagførerfuldmægtig i Randers i fire år. Den 1. januar 1905 åbnede han sagførerpraksis i Hadsten og blev medstifter og direktør i Hadsten Bank fra åbningen i 1908 til den 17. februar 1923, hvor han døde.

"Gennem de mange år havde han ved sin vindende og velmenende personlighed skaffet banken mange kunder og mange venner, og der var oprigtig sorg i hjemmene, da budskabet om hans død nåede ud," skrev A. Chr. Juncher i et mindeord. Hadsten Bank satte en sten på sagfører J. Degns grav som tak for hans arbejde. Gravstedet kan ses ved indgangen til kirkegården ved Sankt Pauls Kirkes tårn.

Den anden af Hadsten Banks første direktører var gårdejer Jens Møller (1859-1944), der var født i Hadbjerg. Han overtog fødegården i 1883 og boede der til 1906. Han var medlem af Ødum-Hadbjerg sogneråd i mange år og i en periode formand for sognerådet. Han var i seks år formand for mejeriet Godthåb og medlem af menighedsråd og skolekommission. Jens Møller blev indvalgt som medlem af repræsentantskabet for Randers Landbosparekasse og var fra 1902 til 1908, dens formand. Da Hadsten Bank åbnede i 1908 blev Jens Møller meddirektør, en post, han besatte indtil 1933.

Josef Degn var medstifter af Hadsten Bank og direktør fra 1908-1923.

Jens Møller var direktør sammen med Josef Degn. Han besatte posten frem til 1933.

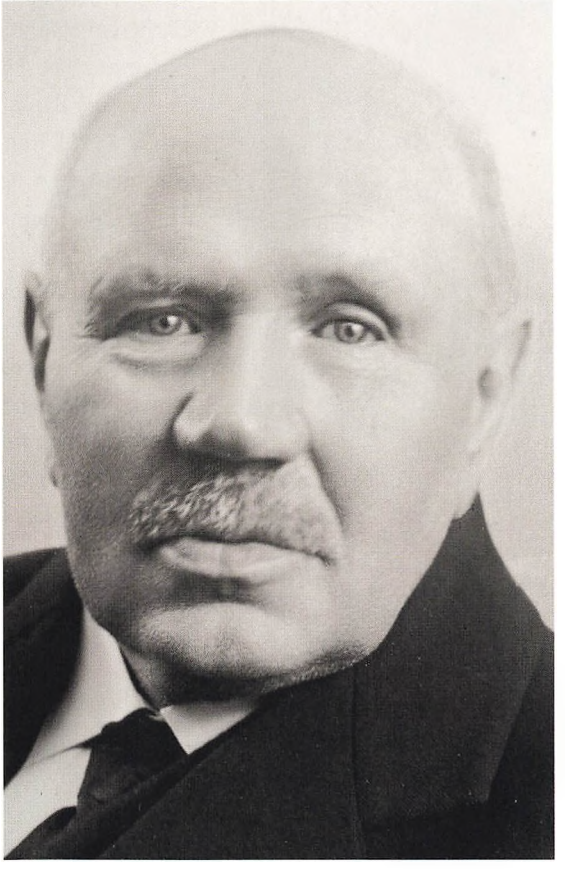

Hadsten Banks tredje direktør blev købmand Hans Edslev Sørensen (1868-1927) med titel af suppleant for bankens to ansatte direktører, J. Degn og J. Møller.

Købmand H.E. Sørensen var født den16. maj 1868 i Balle Skole ved Hornslet. De var seks brødre, der alle blev købmænd. H.E. Sørensen blev udlært som købmand hos en bror i Lerbjerg og drev en blandet forretning i Hadsten fra 1900 til 1905, hvor kolonialbutikken blev bortforpagtet til en af hans gamle kommiser, Holm Pedersen.

Så drev købmand H.E. Sørensen grovvareforretning, mest en gros, og forretningen blev regnet for Østjyllands største. H.E. Sørensen ejede og drev en gård i Vinterslev, var med til at oprette Hadsten svineslagteri og blev en af slagteriets største leverandører. Den 1. februar 1927 døde H.E. Sørensen. Pladsen som supplerende direktør blev ikke besat igen.

Hadsten Banks fjerde direktør var landbrugskandidat Niels Foghsgaard (1859-1928). Han var formand for bankrådet fra oprettelsen i 1908. Ved sagfører Degns død i 1923 blev N. Foghsgaard udpeget som ny direktør. Niels Foghsgaard kom til egnen og blev gift med datteren på Tåstrupgaard, Sofie Blach (1871-1951). I 1902 overtog han gården efter sin svigerfar. Han drev den indtil 1921, hvorefter Foghsgaard forpagtede den til Ejnar Mollerup Blach.

"Hans menneskekundskab og hele retlinede personlighed er med til at føre banken endnu et stykke frem," bemærkede A. Chr. Juncher om Foghsgaard.

Efter fem år som direktør døde direktør Foghsgaard den 29. november 1928. Bankrådet vedtog at ansætte en fuldt uddannet mand som direktør. Niels Foghsgaards gravsted, ved Sankt Pauls Kirke i Hadsten, er sløjfet, men gravstenen er bevaret ved kirkegårdens samling af minder om betydende personer i Hadstens historie.

1 *Hans Edslev Sørensen var bankdirektørsuppleant fra bankens grundlæggelse og frem til sin død i 1927.*

2 *Niels Foghsgaard overtog bankdirektørposten efter Josef Degns død i 1923. Foghsgaard døde i 1928.*

DIREKTØRERNE I HADSTEN BANK, 1929-2008

Steen Christensen sad i chefstolen i 50 år med den talknusende "Skar" som meddirektør fra 1968. Herefter kom John E. Madsen til, der for alvor moderniserede banken, inden bankens egen Per Hermansen tog over i 2005.

Med ansættelsen af lederen af Aarhuus Privatbanks Trøjborg-afdeling, Steen Christensen (1891-1980), som bankens administrerende direktør fik Hadsten Bank en særdeles holdbar og driftsikker direktør. 50 år sad Christensen på posten – fra januar 1929, til han som 88-årig trådte tilbage i juli 1979, som Danmarks længst siddende direktør.

Steen Christensen stammede fra Nautrup ved Skive. Som søn af en købmand var det meningen, at Christensen skulle være købmand. Han kom i lære i Skive med en daglig arbejdstid fra 7 til 23 - nogle aftener på handelsskole fra 20 til 22. Efter handelseksamen på Den jyske Handelshøjskole arbejdede han to år på et revisionskontor i Ålborg. Efter en tur om ad den nystiftede Andelsbank i Århus kom Steen Christensen i 1918 til Andelsbanken i Maribo som bestyrer.

Den karismatiske Steen Christensen er den danske bankdirektør, der har siddet længst på posten nogensinde.

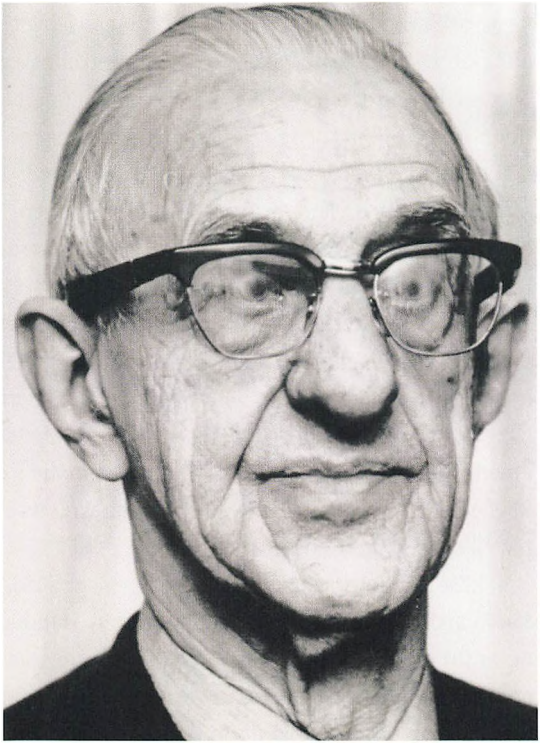

Her var han, til banken likviderede i 1926. Herefter kom han til Privatbanken i Århus, inden den solide bankviden gav stillingen som direktør i Hadsten Bank.

I en omtale ved en af direktørens runde dage dristede journalisten sig til at omtale de vanskelige år, hvor direktøren tiltrådte, netop som børsen i New York krakkede senere på året 1929. "Han er banken en god støtte. Trods sit lidt særegne væsen har de, der har lært Steen Christensen rigtig at kende, forstået hans dygtighed og hans redelighed," lød det flotte skudsmål.

At direktøren så var en damernes ven, en livsnyder, en god skakspiller, en dristig bilist og en ivrig læser af Søren Kierkegaard, blev også nævnt, hver gang Steen Christensen passerede en mærkedag i banken. Han sagde selv spøgende, at han gennem tiden havde overtrådt samtlige regler i bankloven.

Christensen var meget oplivet, da bankbetjent Ove Kirkegaard blev ansat. Var han mon i familie med bankdirektørens store interesse, Søren Kierkegaard? Dette måtte betjenten beklage ikke at være. Christensen læste ellers Kierkegaards Samlede Skrifter på 15 bind med samme interesse som børsnoteringer og kurssvingninger ude i verden. Det må i øvrigt have moret direktøren, at Kierkegaard blev en holden mand, der arvede sin far, den rige hosekræmmer Michael Kierkegaard. I juli 1979 trådte bankdirektøren tilbage. Steen Christensen døde 27. april 1980.

I 1936 havde smedesønnen Ansgar Jensen (1914-1977) afsluttet sin læretid i Landbobanken. Han blev nu ansat som kasserer i Hadsten Bank, senere som bogholder og fra 1968 meddirektør.

Der var stor forskel på de to direktører. Steen

Ansgar Jensen var meddirektør fra 1968-1977. Han kunne regne tal i hovedet som ingen anden.

Christensen var udadvendt og meget synlig, mens Ansgar Jensen var en piberygende talknuser med en rask hilsen til de kunder, der kom i banken. Eleverne husker "Skar", som han blev kaldt, som en bestemt herre, når stemplerne skulle påføres farve, eller gitterdøren til boksen skulle lukkes uden for megen støj.

En af bankens mangeårige kunder, mekaniker Arne Nielsen, erindrer: "Man kunne altid få øje på Steen Christensen, men jeg lærte Ansgar Jensen at kende som en stor personlighed, en rar mand, der

også havde øje for de små kunder og lønmodtageres ønsker om et lån, eller køb af en af de sjældne Hadsten Bank aktier, der gav adgang til årets generalforsamling."

Kort efter sit 40-års-jubilæum i banken døde Ansgar Jensen, 62 år gammel, i 1977.

Bankens syvende direktør blev John E. Madsen (f. 1943). Steen Christensen var den første bankuddannede direktør, banken fik. Dengang var der over 80 ansøgere, da Christensen fik stillingen. Da efterfølgeren John E. Madsen trådte til, blev han valgt blandt 72 ansøgere. "Men det var alle veluddannede bankfolk, hvorimod da jeg søgte, var flere uden bankkundskab, kun besjælet af den gode vilje og ønsket om et job, for tiderne var ikke gunstige i 1929," forklarede Steen Christensen beskedent. Den 1. marts 1978 tiltrådte John E. Madsen det job, som han beholdt de næste 28 år.

Han var uddannet i Vejle Bank, hvorpå han læste HD. Den første stilling førte ham til London, senere blev han ansat i Mariager Bank i fem år, og ved skæbnens gunst kom han til at udføre nogle udenlandske pengeopgaver for Hadsten Bank, der huskede den stilfærdige, noble og arbejdsomme mand, da der skulle vælges ny direktør.

Under John E. Madsens ledelse voksede Hadsten Bank med en ny bygning i Østergade, med filial i Langå Bank og fra 2003 med Aarhus Lokalbank. Ved sin afgang kunne John E. Madsen se tilbage på store, gode resultater for banken. Da han trådte til i 1978, var det samlede udlån på 60 millioner kr. I 2006 var det 1,8 milliarder! I samme tidsrum voksede egenkapitalen fra 20 til 200 millioner kr. Dengang var der

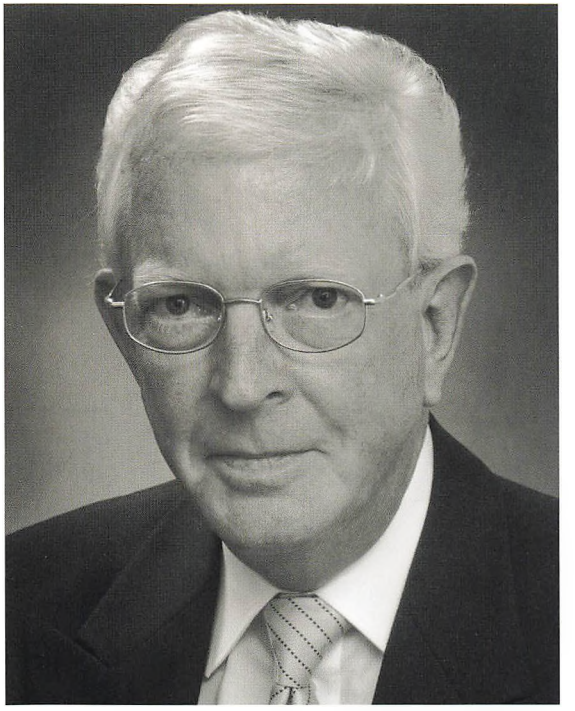

John E. Madsen var direktør fra 1978-2006. Han bragte banken ind i den moderne tidsalder.

ansat 17 medarbejdere, heraf var 12 elever. I 2006 var der ansat 80 i banken.

Ved sin afskedsreception sagde John E. Madsen til Hadsten Avisen: "Det bedste har været at møde og samarbejde med alle de mennesker, som jeg har været i berøring med via banken. Det er medarbejdere, bestyrelse, repræsentantskab og de mange samarbejdspartnere. Der har været mange fantastiske oplevelser, som jeg tænker tilbage på med glæde."

Den 8. december 2006 holdt banken afskedsre-

Per Hermansen startede som elev i Hadsten Bank i 1973. Han har været direktør siden 2005.

ception for John E. Madsen, der ved årsskiftet trådte tilbage for at nyde sit livs efterår med hustruen Vanda, golf, klassisk musik, rejser og børnebørn.

Den 1. februar 2005 blev Hadsten Banks ottende direktør udnævnt. Det blev Per Hermansen (f. 1955). Han stammer fra Randers og havde som ung en drøm om at blive bankmand. Pludselig var der to valgmuligheder, enten Hadsten Bank eller Brask Thomsens Finansbank i Randers. En bekendt rådede ham til at vælge den lokale Hadsten Bank, hvor han har arbejdet siden. "Hadsten Bank er mit liv," sagde Per Hermansen, da han tiltrådte som direktør. Ved samme lejlighed nævnte han, at han var eneste ansøger til elevpladsen, og at han fik jobbet, fordi han ikke skulle være soldat.

Den 1. juli 1973 tiltrådte Per Hermansen som en af de dengang 17 ansatte i banken. I dag er der 87 ansatte. Kapitalen er steget fra 6 til 175 millioner kroner og driftsudgiften fra 1 til 50 millioner. Ud- og indlån er øget fra 27 til 800 millioner, og overskuddet er steget fra 1 til 20-30 millioner kroner. Per Hermansen har prøvet næsten alle jobfunktioner i banken. Bestyrelsen var da også enige om at tilbyde den dynamiske underdirektør posten som direktør som et glidende generationsskifte.

Per Hermansen er en skarp problemknuser, en kontant, myndig og handlekraftig mand med stort kendskab til egnens erhvervsliv. Den lige vej til direktørstillingen gik over udnævnelse til souschef i 1978, til prokurist i 1981, underdirektør i 1991, efter at have været kontorchef i seks år. I 2005 tiltrådte Per Hermansen som direktør. Han er den første direktør, Hadsten Bank selv har uddannet fra bankelev til chef for alle kolleger.

Per Hermansens organisationstalent blev også udnyttet, da Handelsstandsforeningen, Turistforeningen og Erhvervsforeningen i Hadsten blev sluttet sammen til en slagkraftig organisation, med ham som formand, op til sammenslutningen af de fire og en halv kommuner til Favrskov kommune.

I 2007 ændrede Hadsten Bank navn til Aarhus Lokalbank. Det blev Per Hermansen, der kom til at forestå den store opgave at flytte hovedsædet til Toldkammeret i Århus, mens Hadsten Bank, Langå Bank og Aarhus Lokalbank beholdt deres filialer. Per Hermansen sagde ved sin tiltræden som direktør: "Jeg skal gøre mit ypperste for bankens fremtid."

I KRIGENS SKYGGE

Perioden fra 1930-50 bød både på arbejdsløshed, modstandskamp og sorte penge.

Den 15. april 1930 kom der en ny banklov, der øgede kravene til regnskab og revision. Den forbød bankens personale at spekulere og drive anden erhvervsvirksomhed, og kravene til bankernes egenkapital øgedes: Der var strenge regler for likviditet og grænser for, hvor meget en enkelt kunde måtte låne. I Hadsten Bank blev ændringerne gennemført af en bestyrelse og et repræsentantskab på 15 medlemmer.

Arbejdsløsheden var 14 % i 1930, og den steg til 30 % i 1932-33.

Læge Johan Møller var formand for banken fra 1925 til 1938, hvor han blev efterfulgt af sognefoged Erhard Hansen, Lyngå. Da Hansen døde i 1954, afløstes han af købmand A. Chr. Jensen, der var formand til 1957, hvor bagermester Johannes Jensen trådte til og beklædte pladsen de næste 22 år til 1979.

Op gennem 30'erne var forholdene dårlige for udlån og indlån. I 1936 åbnede bankens filial i Laurbjerg. Ved anden verdenskrigs udbrud i Danmark, 9. april 1940, skete der straks en del udtræk - men allerede året efter var der pengerigelighed, da der ikke var ret mange varer at købe. I 1942 ønskede banken at fordoble aktiekapitalen til 300.000 kr. Det var der stor interesse for blandt aktionærerne. Omsætningen det år blev på 90,7 millioner kr., og status balancerede med 3,7 millioner. Herefter kunne pengene kun anbringes til en meget lav rente.

Landmændene måtte aflevere korn, fjerkræ, køer og heste, som for det meste blev ekspederet sydpå. Der var mangel på brændsel, så tørv, træ og brunkul blev anvendt i stedet.

Mindst to af Hadsten Banks repræsentanter var aktivt med i en modstandsgruppe ved våbennedkastning. Det var læge Svend Aage Nørbæk og gårdejer Anders Fisker, Selling. Efter krigen blev det afsløret, at våbnene blev gemt i pakhuset ved banen lige over for banken og lægehuset.

Da freden nåede Hadsten i maj 1945, blev en af de første opgaver at foretage en pengeombytning for at komme af med de sorte penge.

Under krigen var pengemængden fire gange så stor, som den burde være. For at undgå tyske penge

"DER FINDES KUN ET SVAR PÅ NEDERLAG: SEJR!"
WINSTON CHURCHILL

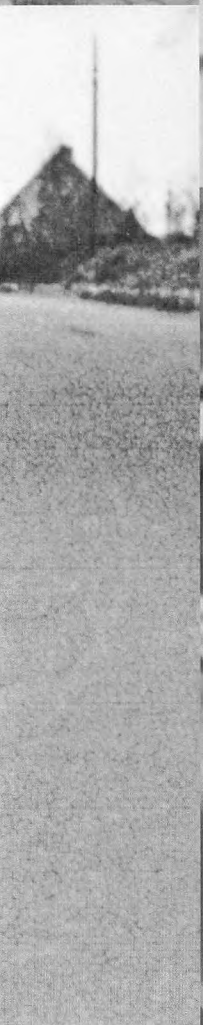

MODSTANDSKAMP

1

valgte Nationalbanken at trykke danske penge, for at der ikke skulle opstå økonomisk kaos. Pengene betalte for landbrugseksporten til Tyskland og de tyske troppers ophold i Danmark. I 1945 skyldte Tyskland otte milliarder kroner, hvilket dengang var otte gange det årlige danske statsbudget. Da tyskerne forlod Danmark, regnede økonomer ud, at pengene ville kunne købe al fast ejendom i København.

Der var vareknaphed og pengerigelighed. Udlånet var næsten gået i stå, så bankerne betalte de mange ledige penge ind på Nationalbankens lavtforrentede foliokonto.

Der manglede mindst en milliard, for at pengene passede, og man vidste også, hvor de var. Der var skjulte formuer under madrasserne. Det var værnemagerne, sortbørshajerne og de, der i øvrigt havde profit af krigen, som havde pengene.

Rygtet om en pengeombytning truede de sorte formuer, og den 23. juli 1945 skulle alle indkøb over 100 kr. registreres, værdipapirer skulle stemples, og gamle pengesedler ombyttes med nye. Det gav nogle travle dage i banken den 23. og 24. juli. Mange formuer forsvandt i kakkelovnen eller til skattevæsenet. Inflationen blev stoppet i et hug!

I 1946 lå bankens ud- og indlån på samme tal: 5,4 millioner. Men da udlånene fortsat steg indtil 1948, gav det stort pres på likviditeten. I august 1948 vedtog banken at udvide aktiekapitalen med

Hadsten-drengen Frits Johan Blichfeldt Møller fik tilnavnet "Den Røde Pimpernel" for sin indsats i modstandsbevægelsen, hvor han hjalp folk til Sverige.

Han blev myrdet af Gestapo i 1944. Blichfeldt Møller har fået en mindesten rejst til sin ære, som nu står på Blichfeldt Møllers Plads i Hadsten

200.000 kr., så den kom op på en halv million.

Omsætningen blev ved at stige, og som skolebestyrer Kristian Krarup, Hadsten Realskole, skriver i jubilæumsskriftet:

"Betragter man dens stejle kurve, kommer man let til at tænke på selve Nordkap, Europas yderste nord, som ifølge Salmonsens leksikon gør et mægtigt indtryk ved sine bratte former og rene linier."

Overskuddet varierede de kommende år og nåede et højdepunkt i 1953 - derpå faldt det stærkt de næste år. I 1957 lå indlån og udlån igen på samme tal, ca. 7 millioner kroner. På generalforsamlingen i 1960 var omsætningen steget til 50 millioner. Banken havde ønsket at udbetale 8 %, men revisionen henstillede til, at det kun blev 6 %, og at de 12.796 kr., der udgjorde forskellen, blev overført til næste år. Her bliver en hovedregel demonstreret: Generalforsamlingen kan ikke udbetale højere udbytte end foreslået af bestyrelsen, men gerne et lavere udbytte.

MATADOR-ULLA FRA HADSTEN BANK

Tenna Bay, kasserer, Hadsten Bank

"Min tid i banken er ligesom en film. Den gamle bank, hvor lignede den Matador. Jeg var nok Ulla – ja, uden at være kæreste med bankdirektøren!" Tenna kaster hovedet tilbage i en hjertelig latter. Der er glimt i øjet bag det knaldrøde brillestel.

Tenna Bay blev ellers nærmest ansat i Hadsten Bank ved et tilfælde for fyrre år siden. Hendes mand var i banken i andet ærinde, da Ansgar Jensen spurgte til Tennas arbejde. Hun arbejdede som teknisk tegner i Randers.

"Ja, og så sagde Ansgar: 'Hun kan da ligeså godt arbejde her.'" Tenna klukker ved tanken. "Og det kunne jeg da." Men det var ikke nemt at starte i Hadsten, husker hun.

"Tonen var hård, der var ingen slinger i valsen. Ansgar kunne skælde ud over ingenting. Hvis du havde lavet en fejl, blev du bombarderet med det. Ofte foran kollegerne. Og han ville ikke høre en eneste undskyldning." Tenna illustrerer med en affærdigende håndbevægelse.

"Så fandt jeg på, at når man havde lavet noget skidt, skulle man starte med at beklage sin fejl. Ansgars modtræk var så: 'Det skal De ikke være ked af, bare gør det rigtigt næste gang.' Det var hans eneste bløde punkt."

"Hvis Ansgar ikke havde så meget at lave, havde han et øre på alt. Hvis nogen tog en beslutning i telefonen, kunne han finde på at sige: 'Har De kompetence til det?' Næste gang havde han måske forfærdeligt travlt, så turde man ikke tage beslutninger og stillede telefonen ind til ham. Bagefter kunne han finde på at sige: 'Sig mig, kan De overhovedet ikke finde ud af at tage stilling til noget selv?' Så var der nogen, der gik ned og tudede lidt i kælderen." Tenna tier lidt.

"Jeg græd hver aften den første måned, jeg arbejdede her. Jeg kom fra en moderne tegnestue, hvor man var på forkant med udviklingen. Så at komme til sådan en Matador-bank, hvor ingen sagde noget, og man nærmest skulle bede om en ny blyant; det var noget af en udfordring."

"På et tidspunkt sagde min mand, at jeg ikke skulle derned mere. Han ringede til Ansgar og sagde op for mig. Men det var Ansgar ked af og spurgte, om jeg ikke ville komme ned, så vi kunne tale om det? Så sagde jeg til ham, at jeg slet ikke kunne have med den tone at gøre. Det beklagede han meget og forklarede, at han kun havde med drenge at gøre, og piger måske krævede en anden behandling." Tenna slipper en af sine hyppige lattersalver ud i rummet.

Tenna Bay har snart siddet ved kassen i 40 år, og hun elsker stadigvæk jobbet.

"Jeg ringede til min gamle arbejdsplads, fordi jeg gerne ville tilbage. Men arkitekten og hans kone var i Thailand i 14 dage. Og da de kom tilbage, var det blevet bedre. Jeg tror i hvert fald, det blev bedre – eller også har jeg fortrængt det." Hun fniser lidt. "Med tiden blev jeg jo nærmest Ansgars privatsekretær. Og de elever, der kom herfra, behøvede altså ikke at skrive en ansøgning. At være elev fra Hadsten Bank, det var anbefaling nok. Så noget godt kom der ud af det."

Siden har Tenna Bays faste plads været i kassen – og det er hun godt tilfreds med.

"At sidde ved kassen er et smørhul. Det er det bedste sted i hele banken. Der har man kontakten til alle, der kommer ind. Og du passer dig selv. Det er herligt." Tenna Bay smiler.

"I dag hører banken ikke sammen, som den gjorde engang. Vi sad jo i ét lokale, og når man gik hjem, vidste man alt, hvad der var sket den dag. Nu er der nærmest en nyt ansigt hver anden dag." Hun bider lidt i de ferskenfarvede læber.

"Men det er en utrolig god arbejdsplads. Det har jo været hele mit arbejdsliv. Det har været berigende at møde alle de mennesker. Der er stor forskel på os og de store banker. Vi tager os af vores kunder – fx ældre mennesker, der kan have svært ved at forstå papirer fra det offentlige. Så finder vi ud af det – også hvis vi skal ringe til kommunen. Jeg er stolt af at arbejde for Hadsten Bank – jeg kan stå inde for, hvad vi gør. Jeg får så svært ved at slippe det. Jeg tror jo ikke, jeg kan undværes." Hun tænker lidt.

"Man kan måske godt være sådan – argh - træt af et eller andet i banken, men der er ikke nogen andre, der skal sige noget grimt. Det er vores bank."

ET ENERGIEVENTYR

Det lignede en rigtig god investering, da Hadsten Bank gik ind i produktion af briketter i 1950. Det skulle vise sig at blive bankens mindste succes til dato.

Banken indskød 150.000 kr. i startkapital i Briketfabirkken THOR i 1950, og fabrikkens bestyrelse blev valgt blandt Hadsten Banks ledende medlemmer.

Anden verdenskrig var endt fem år før, og alle huskede de kolde vintermåneder under krigen. Kul og olie kom kun til landet ved modydelser til tyskerne, så derfor blev tørve- og brunkulsindustrien et vigtigt supplement til samfundets husholdning. På Djursland havde Johannes La Cour tjent på Pindstrup Mosebrug, og i Søby gav brunkulslejerne også gode penge.

Briketfabrikken på Spurvevej, Fårup i 1960, da Hadsten Bank sluttede sit energieventyr.

I dag kan man have svært ved at forstå, hvordan det var dengang. Det var før, A.P. Møller viste, at der findes andet end fisk i Vesterhavet, så Danmark nu er selvforsynende med olie. På markerne gik halmen op i røg, da halmfyr endnu ikke var i brug. Vindmøller blev kun brugt til at pumpe vand op med på fjernt liggende gårde, og A-kraft og biogas fra gødning var helt ukendte energiformer. Danmark var fattigt på brændstoffer. Varmekilderne var for det meste træ, tørv og briketter til kakkelovne og komfurer.

Da råstofferne på Hadsten-egnen overvejende består af ler, sand og grus, så bankens bestyrelse sig om efter en mose, der kunne levere materiale til briketfabrikken. Valget faldt på Fårup, der ligger ved den jyske længdebane mellem Randers og Hobro. Vest for byen lå en stor mose, langs Skals Å, og her var der råstoffer nok. Energien lå i træ og plantemateriale som mos, blade og tagrør, der kun var nedbrudt delvis ved en ufuldstændig iltning i mosen. Tørv stammer fra kvartærtiden. Fra ældre perioder kendes brunkul og stenkul af samme oprindelse, men

stærkt omdannet. Briketter blev fremstillet ved at presse tørve- eller brunkulssmuld, hvorved man fjernede vandet og øgede brandværdien.

Denne proces, som skabte råstoffet til Briketfabrikken THOR på Spurvevej i Fårup, blev hyldet i en festsang, da Fårup Briketfabrik var på udflugt i september 1957. Her havde "Tørvetrilleren" skrevet en sang på fem vers, der fortalte om den vilde sol, der omdannede planter til fast brændsel. Sangen gik på melodien: "Skuld gammel venskab rejn forgå." Tredje vers lyder:

Utrætteligt, den samme sol
gav livets celler magt
hvor løvet faldt
blev nyt løv kaldt
til blomstring - og i takt
med årets skiften lag for lag
gik fjerne somres spor
til hvile for en nutidsdag
at genopstå som THOR.

"Der var ansat 10 mand på fabrikken, og omkring 50 var beskæftiget med opgravning og transport af tørvesmuld," fortæller mekaniker Arne Nielsen, der var en del af Hadsten Banks repræsentantskab fra 1979 til 1996. Han har skaffet sig kendskab til bankens energieventyr ved besøg på Fårup Egnsarkiv.

"Der var en omfattende transport til grossister og forbrugere. Briketterne var mærkede med et dybdestempel med navnet THOR. Det hele gik godt indtil i 50'erne, hvor det kneb med afsætningen, da man ikke kunne konkurrere med de forholdsvist lave olie-

"PENGE TABES OFTE AF MANGEL PÅ PENGE."
ENGELSK ORDSPROG

priser til opvarmning," forklarer Arne Nielsen.

I 1960 ramte Thors hammer THOR. Kassekreditten var overskredet med ca. 100.000 kr., så banken sagde stop, husker Arne Nielsen, der dengang så til fra sidelinjen.

"Bestyrelsen forsøgte at sælge fabrikken, hvilket først lykkedes efter et års tid. Den nye ejer, Herning Brunkulsfabrik, begyndte igen, nu med brunkul fra Søby som råmateriale," fortæller Nielsen.

I 1963 blev fabrikken lukket af myndighederne. Årsagen var støv og røggener. Derfor blev produktionen flyttet fra Fårup til Fasterholt.

I dag er der ikke mange mennesker, som fyrer med briketter. Nogle har måske prøvet at lugte den sure lugt i DDR, der stort set blev holdt i gang med tørv og brunkul, indtil nationen brød sammen i 1989.

"Det så lovende ud, da energieventyret begyndte i Fårup, men Hadstens borgere og bankens kunder undrede sig dengang over, at banken blev involveret i denne risikofyldte sag. Dengang var det fx praktisk talt umuligt at låne penge til en bolig for en lønmodtager i Hadsten Bank," beretter Arne Nielsen.

Det hele endte på bankens generalforsamling i april 1960, hvor bankdirektør Steen Christensen omtalte Fårup Briketfabrik, hvis aktiepost på 45.000 kr. banken måtte afskrive.

I Hadsten Bank tales der ikke om fiaskoer, men om store og små succeser. Briketfabrikken THOR var absolut bankens mindste succes!

DA BANKEN DROG VESTPÅ

Laurbjerg og Langå ligger i bankens interesseområde. Derfor åbnede man filialer her. I bankens historie er filialerne de hidtil eneste med kvindelig ledelse.

Det er vigtigt at afsøge et marked og at være der, hvor handlen er. På strækningen langs den gamle færdselsåre fra øst mod vest, ligger byerne Lerbjerg, Laurbjerg og Langå. Det var fremsynet af Hadsten Banks bestyrelse i 1936 at åbne en filial i Laurbjerg med det lokale navn "Banken for Laurbjerg og Omegn", som blev ledet af J. Baastrup indtil 1944,

Laurbjerg Banks bygning blev opført i 1988. Efter Langå Bank var åbnet i 1995, fortsatte Laurbjerg Bank til 1998, hvor afdelingen lukkede, og huset blev solgt.

hvor Børge Jacobsen overtog ledelsen. Den 1. marts 1980 blev Søren Biilmann Andersen bankbestyrer, da Børge Jacobsen gik af på grund af sygdom.

I 1974 blev Dagmar Bæk (f. 1955) bankelev i Hadsten Bank, og i 1981 blev hun leder af bankens filial i Laurbjerg. Hun er den eneste kvinde, der har haft sådan en stilling i Hadsten Banks 100-årige historie, selvom 57 af bankens nuværende ansatte er kvinder. Laurbjerg Bank havde da gennem 52 år holdt til i Sønder Allé på sydsiden af åen, på to forskellige adresser. Den 18. juni 1988 flyttede afdelingen op i et nyt hus på Laurbjergs hovedstrøg, Østergade 13. Bygningen var på 150 m2 med ekspeditionslokale, to mødelokaler, kantine, køkken og en kælder med boksrum. I 1990 tiltrådte Dagmar Bæk en stilling i Sparekassen i Hammel, men vendte tilbage til Laurbjerg i 1992. I november 1990 blev John K. Sørensen leder af Laurbjerg Bank. Han kom fra Østjyske Bank i Mariager, hvor bankdirektør John E. Madsen også var ansat før.

I 1995 var der blevet et lokale ledigt i Langå, hvor Langå Byggemarked havde en butik i Bredgade 18. Her blev Dagmar Bæk leder for de tre, i dag seks, ansatte. Den 10. november 1995 åbnede Langå Bank, og den

" KVINDER ER KLOGERE END MÆND, FORDI DE VED MINDRE OG FORSTÅR MERE."
JAMES STEPHENS

12. juni 1998 lukkede Laurbjerg Bank, hvorefter huset overgik til et rengøringsfirma. Kunderne kunne nu vælge, om de ville i Hadsten Bank eller i Langå Bank.

Åbningen af Langå Bank skete, mens pressen kunne fortælle om, at andre banker lukkede deres filialer.

"Langå var hovedstaden i området," forklarer Dagmar Bæk, der også i fritiden har været aktivt med i byens liv.

Langå er egentlig opstået af to byer, der er vokset sammen. Den ældste opstod mod vest omkring kirken. Det nye Langå samlede sig ved stationen, der kom, da banen kom hertil i 1862 og fortsatte både mod Randers og Viborg. Banen blev ført over Gudenåen på en jernbro, der både blev sprængt i 1864 og igen i 1944, under de to krige.

"Der er en sparekasse og en bank mere i Langå, og flere banker i Randers, som Langås beboere er orienteret imod, men Langå Bank har åben hele dagen, og det sætter kunderne pris på," fortæller Dagmar Bæk.

Ved oprettelsen af Favrskov Kommune i 2007 kom Laurbjerg sammen med en del af Langå Kommune dertil, mens den nordlige del gik til Randers. Derved ophørte Langå Kommune at være selvstændig kommune.

Da Hadsten Bank i 2007 blev til Aarhus Lokalbank, fastslog bankens formand, Rasmus Juhl Rasmussen, at de tre filialer Langå Bank, Hadsten Bank og Aarhus Lokalbank vil blive ført videre i den ånd, de hidtil har været drevet.

Langå Bank ligger hyggeligt placeret på byens hovedstrøg. Banken har 6 medarbejdere.

FILIALMENNESKET

Dagmar Bæk, Filialbestyrer, Langå Bank

"Nu skal jeg fortælle dig om min ansættelse," siger Dagmar Bæk og kigger muntert ud over de stålindfattede briller. "Det var i 1974, og jeg skulle til samtale med Hadsten Bank. Jeg sad i mødelokalet, og den ældre direktør, Steen Christensen, kom ind, læste min ansøgning, kiggede på mig og konstaterede, at jeg var fra landet. Og så gik han." Dagmar smiler.

"Så kom den unge direktør, Ansgar Jensen, læste min ansøgning og gik. Uden at sige noget. Så sad jeg ellers der og ventede 5-10 minutter, indtil min tålmodighed ophørte. Sekretæren fortalte mig, at der ikke var flere, der skulle tale med mig. Så det var så den samtale."

Men noget rigtigt må Dagmar have gjort, for hun begyndte i Laurbjerg og Omegns Bank i juli 1974 under bestyreren Børge Jacobsen.

"Det var en drøm at arbejde ude i Laurbjerg. Jeg var kassemester, chef i vekselafdelingen - jeg måtte lave alt. Og vi blev serviceret over alle grænser af Børge Jacobsens kone. Vi havde middagslukket 1 time hver dag, og hun kom og dækkede det store frokostbord for os. Vi manglede ikke noget."

Dagmar blev "byttet" til Hadsten i begyndelsen af 1975, fordi en af eleverne ikke passede ind der - hun skulle derfor til Laurbjerg. Der var ikke nogen, der spurgte Dagmar om hendes præferencer.

"Næ, sådan var det dengang. Man gjorde, hvad man fik besked på. Men det var også spændende at komme til Hadsten. Jeg havde hørt, de havde det sjovt derinde," forklarer Dagmar med et skævt smil.

Dagmar Bæk styrer Langå Bank med fast, men kærlig hånd.

Hadsten-tiden startede ellers med en røffel på chefens kontor.

"Jeg blev kaldt ind på Ansgar Jensen kontor. Han hældte en hel pose afrevne frimærker ud på bordet og spurgte, om jeg syntes, de var pænt afrevne? Mens jeg sad i Laurbjerg, havde jeg fået besked på at sende alle indgående frimærker til direktøren i Hadsten. Han samlede på dem. Men Ansgar Jensen var ikke tilfreds med mine kanter, så jeg blev sat til at klippe alle frimærkerne pænt til og måtte love at gøre det for fremtiden," husker Dagmar.

I det hele taget var Ansgar Jensen en hård nyser i omgangen med de ansatte – især eleverne.

"Det var Ansgar, der var chef, og han var rigtig, rigtig hård. Han ville have, vi skulle lære tingene ordentligt. Han var knusende dygtig, og han kontrollerede alt. Det var hans bank. Og han bestemte, hvem der kunne blive kunde, og hvem der ikke kunne. Det krævede, at man var af det bedre borgerskab. Almindelige lønmodtagere havde svært ved at blive kunder," forklarer Dagmar.

I oktober 1981 blev Dagmar filialleder i Laurbjerg.

"Jeg blev taget kærligt imod i Laurbjerg. Det var ligesom at komme hjem. Langt de fleste elever har følt, at det var et rart sted at være. Og det, tror jeg, har meget at gøre med den "opdragelse", vi fik i Hadsten Bank." Dagmar sidder rank som et lys og grunder lidt. Hun siger:

"Vi skulle vide, hvad vi talte om, og stå ved vores fejl. Vi stod sammen og tog hensyn til hinandens forskelligheder. Hvor hurtigt man ville frem, var fx op til en selv. På den måde var vi som en stor familie. Vi havde et usædvanligt stort ansvar som elever, og det fik os til at vokse med opgaven. Og senere fik vi frihed til at specialisere os i det, vi syntes, var spændende. Det kom der rigtig dygtige medarbejdere ud af," reflekterer Dagmar.

Og erfaringerne fra elevtiden i Hadsten Bank er stadig anvendelige, hvis man spørger Dagmar.

"Jeg synes, det er vores pligt at bringe de værdier, som frihed og ansvar, videre til de nye medarbejdere. Som leder har jeg sat en ære i, at det, der kom ud af huset, var rigtigt og i orden. Jeg har ry for at være hård, men retfærdig. Det lærte jeg af Ansgar. Det har virket godt. Men jeg har måske haft svært ved at slippe kontrollen, selvom det er gået bedre med det her i Langå. Jeg er et filialmenneske, og det bliver jeg nok ved med at være," tilstår Dagmar. "Her er man tæt på hinanden, og der foregår ikke så meget, man ikke ved," mener hun. Der er sandelig stadig styr på sagerne under de sirlige sølvkrøller.

FRA PEN OG BLÆK TIL EDB

I 1970'erne blev bankforretningerne elektroniske. Bankens bestyrelse fik et politisk valgt medlem og måtte lægge boks til et skærebrænderkup.

I de første år af bankens historie blev hovedbøgerne ført med pen og blæk i autoriserede bøger fra politimesteren i Randers. Efterhånden blev det mapper med løse blade. I foråret 1954 kom teknikken til banken. Ved hjælp af en National kassemaskine kunne der skrives på kontokort, og endda også stemples bankbøger. I 1969 udviklede teknikken sig igen. Alle bankens konti blev overført til edb. På generalforsamlingen i 1970 fortalte formanden Johannes Jensen, at kildeskatordningen medførte, at banken tilsluttede sig "Bankdata" i Erritsø sammen med 26 andre banker. Der skete en daglig overførelse af bankforretninger.

Det system fortsatte til marts 1975, hvor bankens personale selv kunne indkode bankforretninger på en computer. Da den nye bankbygning blev taget i brug, blev kundebetjeningen lettet med kasseterminaler. Siden bankens 75-års-jubilæum i 1983 er hele det elektroniske system blevet ændret med global spredning, kontantautomater, pengekort og netbank.

For at holde øje med at bankerne ikke blev for kreative, bestemte Folketinget, at der skulle sidde et bestyrelsesmedlem valgt af Handels-, Industri- og Økonomiministeriet, udpeget af den lokale kommunalbestyrelse. I Hadsten faldt valget på købmand Anna Sørensen, kendt som fru P.O., fordi hun var hustru til indehaveren af P.O. Sørensens købmandsgård. Fru P.O. var valgt af de konservative og indstillet til ministeriet, der fulgte byrådets indstilling. Fru P.O. sad i bestyrelsen fra 1975 til 1982, hvor hun blev afløst af den ligeledes konservative lærer, Tove Galmstrup Christensen, der var i bestyrelsen fra 1983 til 1994. Politiske intriger blandt de borgerlige i byrådet bragte i 1995 viceskoleinspektør Jørn de Place (S) pladsen indtil 2002, hvor ordningen med de politiske valg blev afviklet.

Bankdirektør Ansgar Jensen aflagde sit første regnskab som direktør i 1973 og beklagede, at kunderne ikke havde samme føling med deres konti som før, der blev indført edb. Bankens status balancerede med 35,6 millioner kroner, og aktionærerne indkasserede 10 % i udbytte.

Sidst på året 1971 blev Hadsten Bank udsat for et kup, hvor der forsvandt nogle få tusinde kroner i en- og femkroner.

"Det hele bærer tilfældighedens præg og virker ret amatøragtigt," vurderede kriminalassistent H.P. Rohbrandt, Århus.

Købmand Anna Sørensen, fru P.O., var fra 1975 til 1982 den første kvinde i bankens bestyrelse.

Det næste kup kom et par måneder senere. Det var derimod yderst professionelt. Den 11. januar 1972 fjernede bankrøvere 380.000 kr. i kontanter og obligationer ved at bryde ind i bankens boks med en skærebrænder. Der gik nogen tid, men gerningsmændene blev pågrebet. Det var nogle taxavognmænd, som havde begået 27 skærebrænderkup. I slutningen af året pågreb politiet seks mand i Ålborg. Der var ikke en krone tilbage fra de mange indbrud. Efter hvad vognmændene sagde, var de brugt til spil.

I 1973 blev aktiekapitalen hævet med 600.000 kroner i nytegning. Årets udbytte var på 12 %. Danmark var kommet med i EF ved afstemningen i 1972, og derfor skete aktietegningen efter EF-regler.

Den store byggeaktivitet førte til låneloft fra Nationalbanken. Det skabte lidt besvær sidst på året, fortalte formanden på generalforsamlingen i 1974. Eftervirkningen af oliekrisen i 1973 påvirkede ikke bankens regnskab, der både i 1975 og 1976 viste fremgang. Aktieudbyttet var højt - i 1977 var det på 12 %.

I 1978 trådte John E. Madsen til som bankdirektør. På årets generalforsamling rejste Ole Soelberg fra Danske Bankfunktionærers Landsforening en hård anklage mod banken, da der blandt de 16 ansatte var ni elever. Det forhold er der for længst rettet op på nu.

Udbyttet i 1978 blev også 12 %, og der blev udbudt fondsaktier for 2,4 millioner kr. I 1979 købte banken lægehuset, som var nabo til banken. Det skete med henblik på en udvidelse. På børsen noteredes aktierne nu til kurs 940, landets dyreste aktie; samtidig gik banken sammen med 20 små lokalbanker, hvor kunderne kunne købe aktier på en medejerkonto.

På generalforsamlingen i 1980 oplyste bankdirektør John E. Madsen, hvordan hver krone, banken tjente, blev anvendt: 17 ører gik til lønninger, 9 ører gik til omkostninger, 6 ører til udbytte, 25 ører til skatter og 43 ører til henlæggelser til reserverne.

1980'erne stod for døren, og Hadsten Bank stod på tærsklen til et tiår med store byggeplaner.

"TÅBER BRASER IND, HVOR ENGLE NÆPPE VOVER AT TRÆDE."

ALEXANDER POPE

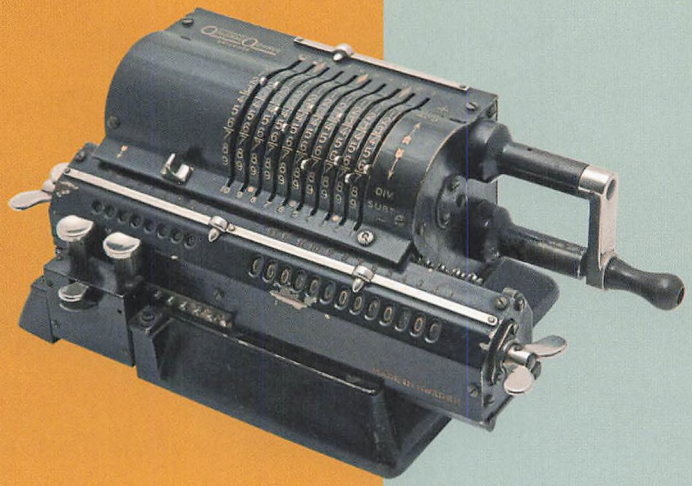

elecon

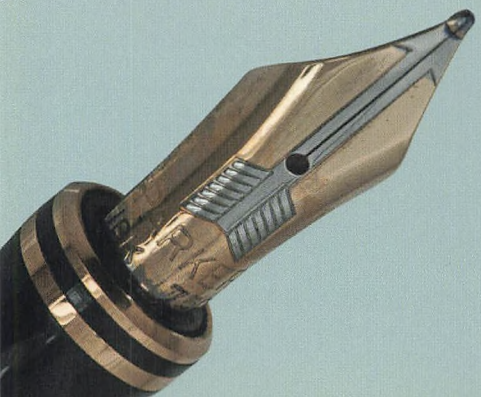

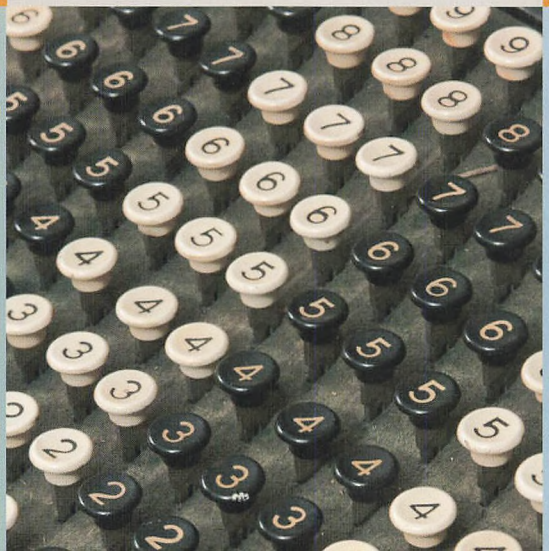

FILM UNIT

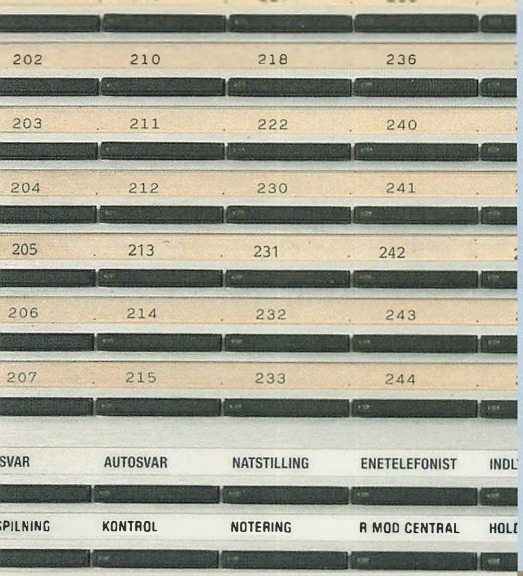
202 210 218 236
203 211 222 240
204 212 230 241
205 213 231 242
206 214 232 243
207 215 233 244
SVAR AUTOSVAR NATSTILLING ENETELEFONIST INDL
SPILNING KONTROL NOTERING R MOD CENTRAL HOLD

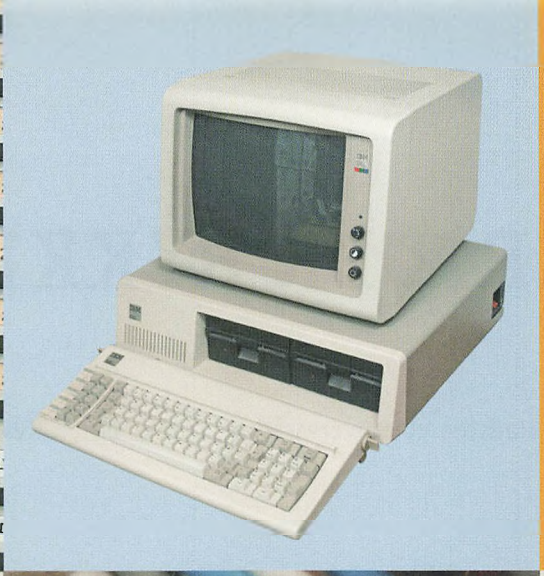

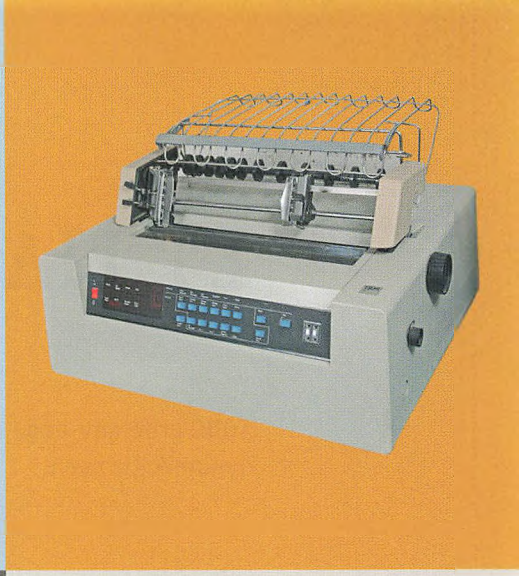

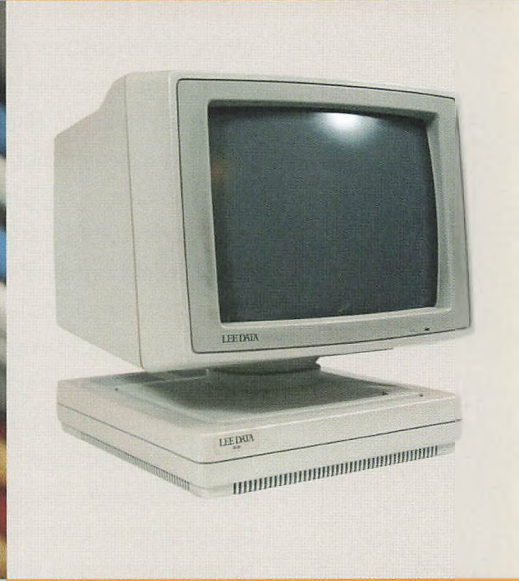
LEEDATA
LEEDATA

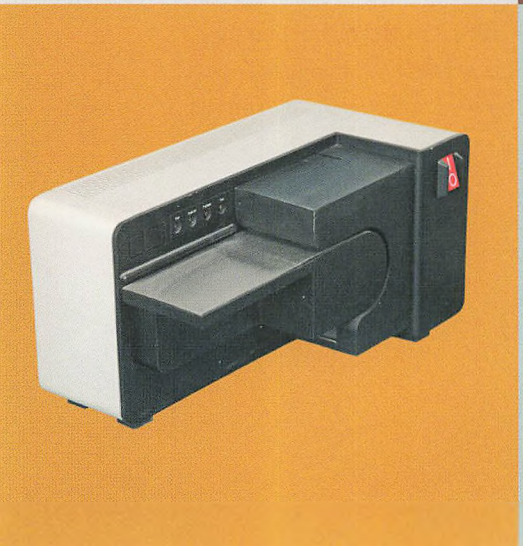

IBM

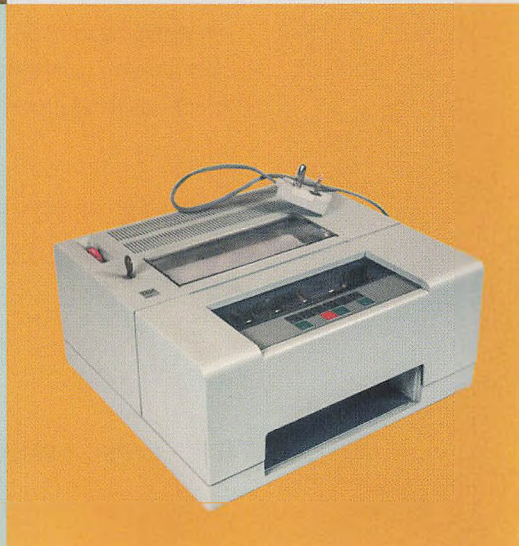

ET TIÅR, DER RYKKEDE

1980'erne gav både Hadsten et erhvervsråd, et center og en Kvickly i Søndergade. Det gav ny dynamik til byen.

I 1983 blev Hadsten Bank 75 år. 1980'erne blev et aktivt tiår i Hadstens historie. Det var årene, hvor Hadsten Højskole blev 100 år, grundstenen blev lagt til Amtsgymnasiet i Hadsten, AOF åbnede en daghøjskole, og plejehjemmet brændte. Kvickly byggede på Møllegrunden, og Hadsten Centret blev bygget.

I efteråret 1982 kastede Anker Jørgensen (S) håndklædet i ringen. Problemer med arbejdsløshed, inflation og betalingsbalancen blev overdraget til Poul Schlüters (C) firkløverregering, der fik fordel af, at konjunkturerne vendte. Arbejdsløsheden faldt, mens aktiekurser og privatforbrug steg. Det steg faktisk så meget, at regeringen i 1986 kom med påskepakken og senere på året kartoffelkuren. Forbruget og huspriserne faldt, og bankerne led tab, som i Hadsten først rigtig slog igennem først i 1990'erne.

En efterårsdag i 1982 samlede forstander Per Tønder fra Den jydske Haandværkerskole i Hadsten et bredt udsnit af erhvervsfolk i Hadsten. Målet var at skabe et slagkraftigt erhvervsråd, som kunne hjælpe med at sælge erhvervslivet i samarbejde med kommunens embedsmænd og politikere. I februar 1983 var det hele klar til at blive præsenteret. I høj sne og flere graders kulde blev Erhvervsrådet præsenteret i tømrermester Erling Sigaards kælder på Ellemosevej. Den første formand blev slagtermester Gregers Petersen, der med stor interesse og et kraftigt engagement kastede sig ud i opgaven. Der var ellers ikke noget, der talte for, at det skulle blive en succes. En træt bondekommune med penge på kistebunden, klemt mellem Århus og Randers, var det overvejende indtryk de år.

Ganske vist havde nogle foretagsomme byggerøvere og hæderlige håndværkere hældt parcelhuslava på alle bakkerne rundt om Hadsten. Byplanen var, som de studerende på Alstair Nears afdeling på Arkitektskolen i Århus sagde, helt umulig, når de så kortet med banen, og med landevejen, der som en

"VISDOM BYGGER SIG HUS, DÅRSKABS HÆNDER RIVER DET NED."
ORDSPROGENES BOG

Hadsten by fra sydsiden, 12. august 1995.

tagrende ledte trafikken hen over byens tage. Den første reaktion fra de kommende arkitekter var: Sådan kan en by ikke se ud! Siden broen over Hadsten blev bygget i 1960, havde byen været delt i fire lagkagesnitter. Det var også lykkedes for byens vise fædre at få lagt både skoler, industri og beboelse i alle fire hjørner - næsten.

Siden byen blev hugget i stykker af landevejen, er der fremkommet mange projekter, som skulle fjerne ulemperne ved delingen af byen i en nord- og syddel. En overgang så det ud, som om tyngdepunktet i handelen var flyttet fra syd til nord. I de kommende år kom der til at stå mange tomme butikker i Søndergade. Omlægningen til sivegade, der hverken var fugl eller fisk, altså hverken trafikgade eller gågade, blev ikke det slagnummer, de handlende havde regnet med. Gadens handlende er delt i to grupper: en, der ønsker gågade, og en gruppe, der mener, det vil være handelens død.

Da Hadsten Centret skød op i 1987, flyttede flere handlende fra Søndergade ind der. Det fremmede butiksdøden mod syd. Men, som i alle eventyr vendte stemningen, da Kvickly besluttede at flytte tilbage til Søndergade, lige over for den oprindelige brugs, der dels havde haft et udsalg på slagteriet, og dels i den butik, hvor Tøjbutikken no. 1 nu har til huse.

Fra Kvicklys beslutning blev taget, vendte håbet og initiativet tilbage til Søndergade. Der var ellers en af de handlende mod nord, der havde foreslået, at Søndergade skulle have navneforandring til "Burger Street" efter de mange værtshuse og pølsebarer, som ligger der. Man kunne pløje asfalten op og lade det ligge hen som en guldgravergade. Det grinede man meget af den sommer.

Laurbjerg Bank blev 50 år den 16. august 1986. Det fejrede banken med fest i gaden og en udstilling af den lokale kunstner Ane Brügger.

Om efteråret i 1986 fik handelsstandsforeningens formand, Frank Graven Nielsen, Hadstens arkitekter til at komme med et forslag til, hvordan livet kunne vende tilbage mod syd. På det møde lod brugsuddeler Henning Holck Nielsen bomben springe: Ejendomshandler Frode Brøgger Andersen lå i forhandlinger med FDB om at skabe en Kvickly-butik på den gamle møllegrund.

Per Hermansen fra Hadsten Bank var blevet ny formand for handelsstandsforeningen i begyndelsen af 1987. I maj 1987, efter byen havde fejret 125-året for grundlæggelsen af Hadsten i en hel uge, indtraf der i den sammenhæng det, Hermansen kaldte for dis-marketing af byen – nemlig striden om møllegrunden.

Et næsten handlingslammet byråd så til, mens nogle få byrødder fra venstrefløjen protesterede mod projektet ved møllen. I de efterårsdage var Hadsten både i tv og på Ekstra-Bladets forsider med påstand om overtrædelse af love og bestemmelser.

Årsagen til hele balladen var, at Frode Brøgger var gået i gang med at fjerne den gamle mølle uden en tilladelse til at rive de gamle bygninger ned. Byrådet havde ganske vist pålagt ham at fjerne bygningerne som betingelse for handlen, men de oplysninger blev der slet ikke plads til i den debat.

Den forbitrede stemning i byrådet fortsatte, indtil valget i efteråret 1989 flyttede flertallet over til Socialdemokratiet. Siden da fik borgmester C.J. Rasmussen (S) rettet op på det lidt uheldige image, byrådet i nogles øjne havde givet Hadsten.

Selvom nogle kaldte det "fattig-firserne", var 1980'erne et tiår, der rykkede i Hadsten, men så vendte udviklingen både lokalt og på landsplan.

MANDEN, DER MODERNISEREDE HADSTEN BANK

John E. Madsen, tidligere bankdirektør, Hadsten Bank

I 1978, det år Hadsten Bank fyldte 70, indtrådte John E. Madsen som ny direktør. Han afløste den netop afdøde Ansgar Jensen, der havde ledet banken sammen med Steen Christensen. John Madsen ankom til en velfungerende bank, pointerer han, mens han sidder bag skrivebordet i hjemmet et kvarters gang fra sin gamle arbejdsplads og ser tilbage på sine 28 år som direktør. Men i 1978 var Hadsten Bank også en bank, der havde brug for et skub i retning af nye tider, fortsætter han.

"Banken var jo præget af to direktører, der havde siddet i en menneskealder og gjort tingene på deres måde. Min første dag, den 1. marts 1978 - det glemmer jeg aldrig - der havde Steen Christensen samlet hele personalet oppe på direktionskontoret, og vi fik et glas sherry, og der blev hilst velkommen. Sherryglassene havde bankpedellens kone, fru Kolding, stillet til rådighed, for banken havde ikke sådan nogle glas. Det var fråds, jo," fortæller John E. Madsen med et smil, mens han bladrer i Hadsten Banks gamle jubilæumsskrifter og viser bankens fortid frem.

"Jeg kom til en bank med 17 medarbejdere, hvoraf de 12 var elever. Og man havde den politik, at når eleverne var udlært, så blev de fyret, og det vil sige, at hvert år forsvandt ca. halvdelen af de elever, der var i banken, og så kom der nye ind. Det skaber jo ikke den store form for kontinuitet," konstaterer John E. Madsen.

En af John E. Madsens visioner for lokalbankens fortsatte fremgang og vækst var at udvide kundegrundlaget.

"Man havde med stor dygtighed fået kontakt til det lokale erhvervsliv, og det var rigtig godt, men man havde aldrig forsøgt at lukke banken op og henvende sig til privatkunde-segmentet. Der havde jeg et mål om at lukke banken op. Du er lidt sårbar, hvis du kun har erhvervskunder, og der kommer trange tider for erhvervslivet," forklarer John E. Madsen.

Grundlaget for denne udvikling blev lagt, da John E. Madsen fik eleverne til at blive i banken og forklarede dem, at Hadsten Bank fra nu af var et sted, hvor man kunne skabe sig en fremtid og en karriere. Og John E. Madsen mener, at det er det samme fundament, som den nye ledelse i banken kan bygge videre

på i de næste etaper for banken.

"Det var en af de væsentligste ting for mig at få bygget en organisation op, der kunne gøre, at vi selvstændigt kunne løse opgaverne. Det er lykkedes. Det er altså de medarbejdere, som har været der gennem alle årene, som har skabt den ånd og den kultur, der er i huset i dag - og som også er det bærende i den nye bank."

Medarbejdere, som kunderne kan stole på, og som banken kan vise tillid, frihed og ansvar, er med John E. Madsens ord forudsætningen for, at banken er nået dertil, hvor den er i dag.

"Man må aldrig glemme, at økonomi og mennesker er så tæt forbundne, at det at gå ind til sin bankmand og tale om sin økonomi er lige så personligt og følelsesladet som det at gå ind til sin læge," forklarer John E. Madsen.

"Og netop det, at man er så tæt en del af lokalsamfundet og dermed hele tiden har for øje, at man under ingen omstændigheder løfter bare fligen af en eller anden fortrolighed, det har jeg præciseret så mange gange i banken," fortsætter John E. Madsen og forklarer med stolthed i stemmen, at han i sine næsten 29 år i direktørstolen aldrig oplevede, at en ansat svigtede den tillid, kunden viste huset ved at vælge lokalbanken.

John E. Madsen efterlod i 2006 en moderne bank, der stod på tærsklen til nye udfordringer med nyt navn og nyt hovedsæde. Moderniseringen var en proces, der kostede mange timer og mange kræfter - "måske lidt for mange nogle gange," konstaterer John E. Madsen. Men han var aldrig ked af at skulle ned i banken om morgenen - tværtimod. "Den bank er mit livsarbejde," siger John E. Madsen.

I sin tid som direktør sikrede John E. Madsen banken et solidt medarbejdergrundlag og servicering af privatkunder.

BANKENS INITIATIVPRIS

Da Hadsten Bank fyldte 75 år i 1983, indstiftede banken en initiativpris for at fremme erhvervsudviklingen i Hadsten og omegn.

Hadsten Bank har en væg med bankens store mænd. Den blev baggrund for overrækkelsen af Hadsten Banks initiativpris, der i 1989 gik til Hadsten Egnsarkiv. Her ses initiativprisens komité med den glade modtager. Fra venstre borgmester C.J. Rasmussen, fabrikant Leif Petersen, egnsarkivets leder, Børge Jensen, og bankdirektør John E. Madsen, Hadsten Bank.

"Den jydske Haandværkerskole var i mange år Hadsten Banks største kunde," fortalte bankens formand gennem 22 år, bagermester Johannes Jensen, i det festskrift, der kom, da banken blev 75 år i 1983.

Da John E. Madsen trådte til som bankdirektør i 1978, var der næsten kun erhvervskunder og meget få private, husker han. Det har ændret sig gennem årene, så der nu er en god fordeling af kundegrundlaget.

I årene med iværksætterkurser på håndværkerskolen fik de kommende håndværksmestre råd om, hvordan de skulle drive egen virksomhed. I kort form bestod rådene af tre klare økonomiske regler:

1. *Den eneste tid, hvor du ikke skal spare, er, når der lægges budget.*
2. *Det er ligegyldigt, hvad der er brugt, blot der ligger et bilag.*
3. *Du skal ikke bruge flere penge, end du har.*

På moderne bankdansk kan de tre leveregler vel lyde: Du skal have en realistisk vurdering af kommende udgifter, orden på papirerne og styr på kasseflowet. Ingen vil så nogensinde komme i uføre, forklarede rådgiveren.

De unge håndværkere satte pris på de råd, banken gav, og skolen var glad for den håndsrækning, banken ikke tog sig betalt for. Når firmaerne blev etableret, huskede mesteren, hvor han fik de gode råd og blev kunde i den lokale bank. Det vidner de mange driftige firmaer inden for handel, håndværk, industri og landbrug om. Mange iværksættere har gennem flere år siddet i bankens repræsentantskab og bestyrelse. Når de gamle elever samles, henviser de til den

"DEN, DER LAVER BANKENS REKLAMER, ER IKKE DEN SAMME, DU SKAL FORHANDLE LÅN MED."
POUL MALMKJÆR

rådgivning, der blev så betydningsfuld for, om firmaet havde sorte eller røde tal på bundlinjen. Det sker af og til med det kendte citat, som Arnold Peter Møller skrev i et brev til sønnen Mærsk: "Min gamle sætning: 'Intet tab bør ramme os, som kan undgås ved rettidig omhu' bør være et løsen, som går gennem hele organisationen."

Banken indstiftede en initiativpris ved 75-års-jubilæet i 1983. I dommerkomiteen har den siddende borgmester sammen med bankens formand og direktør været med i udvælgelsen af vinderen.

Den første pris gik til Hadsten Erhvervsråd, hvis sekretær, forstander Per Tønder fra håndværkerskolen, modtog diplomet og prisen på 10.000 kr. til rådets arbejde. Formålet med prisen var at gavne udviklingen i bankens virkeområde. Prisen kunne ikke søges, men borgere i området kunne skriftligt og begrundet indstille personer, virksomheder, foreninger eller institutioner til prisen.

I de følgende år blev en række foreninger og enkeltpersoner foreslået til prisen, der nævnt i uddrag gik til håndboldklubben, Hadsten Lokalradio, gruppen bag Laurbjerg hallen, Egnsarkivet, Svømmehalsgruppen, Skovbørnehaven, Operaens Venner, Ældrerådets handicapbus, AOF's skoleleder, Modelbane Europa, Hadsten Musikskole og enkelte personer.

Den sidste, der modtog prisen, blev direktør Per

Tønder, håndværkerskolen, der her modtog den som privatperson, lige inden han gik på pension i 2003. I sin begrundelse sagde bankens formand, Rasmus Juhl Rasmussen:

"Du har med dine visioner skabt en skole, der giver grundforløb for elektrikere, kølemontører, plastmagere, tømrere og tækkemænd. Desuden har du skabt et flot kursuscenter for efteruddannelse af elektrikere, køleteknikere, plastmagere, el-installatører, gas- og vvs-installatører. Der går 3.500 elever årligt på skolen, det svarer til 650 helårselever. Der omsættes 60 millioner kroner, og der er 110 ansatte. Håndværkerskolen har stor betydning for byen. Eleverne handler i Hadsten, og lærerne flytter hertil," forklarede Juhl Rasmussen. "Du var med til at stifte Hadsten Erhvervsråd i 1983 og har ofte været med, når nye initiativer skulle tages for byen. Du har skabt en uddannelsesinstitution, der deltager i fremtidens udfordringer," fastslog bankformanden.

"I 1983 talte jeg med en af byens erhvervsledere og beklagede mig over, at der ikke rigtig skete noget for erhvervslivet, " startede Per Tønder sin takketale. "Erhvervslederen sagde, at jeg bare skulle gå i gang, hvis jeg havde anlæg for det! Jeg fik samlet 10 erhvervsledere om opgaven. Ud af det kom en organisation, hvor vi stod for det organisatoriske og byens erhvervsliv for det faglige" forklarede Tønder. "Gregers Petersen var med og fik den første initiativpris i Hadsten Bank. Han gav den til mig, og jeg har indtil nu haft den hængende på mit kontor. Jeg sled hårdt i det som sekretær, og derfor synes jeg også selv, jeg fortjener initiativprisen. Nu hænger jeg den op, hvor Gregers Petersens pris hang, og overlader Petersens pris til Egnsarkivet," sagde Per Tønder lunt.

EN SKATTEPÅFYLDNING

1990'ernes selskabstømmersager ramte også Hadsten Bank. Skønt direktøren kunne stå inde for sin handel, anerkendte Told og Skat ikke bankens fradrag.

"Det med penge kan være en delikat sag, både når man har for mange og for få," sagde en af bankens kunder engang, da talen faldt på bankvæsenets virkemidler.

I 1989 købte Hadsten Bank et selskab af en af bankens kunder. Selskabet havde en egenkapital på 15 millioner kr. og en balance på 20-21millioner. Heraf udloddede Hadsten Bank 14 millioner i udbytte til banken.

I de år var der megen tale om selskabstømning, og derfor var det offentlige meget opmærksom på sindrige konstruktioner. Hadsten Bank betalte skat af de 14 millioner, hvorved anpartens værdi faldt tilsvarende, og derfor var det kutyme, at banken fratrak tabet på anparterne. Sigtet var ikke en selskabstømning, for i de tilfælde blev der nemlig ikke betalt skat.

"Der er ikke noget forkert i, at banken gør en handel for at tjene penge," sagde underdirektør Per Hermansen til Hadsten og Omegns Folkeblad 14. juli 1999.

Anledningen til den udtalelse var, at Højesteret netop havde afsagt en endelig dom mellem banken og skatteväsenet. Direktør John E. Madsen havde henholdt sig til, at handlen var lovlig, men Told og Skat i Randers nægtede banken et fradrag på 7,2 millioner kr.

I Landsskatteretten stod stemmerne 2-2, men banken tabte, da formandens stemme var negativ. Sagen gik videre til Landsret og Højesteret, men banken fik ikke medhold. Banken havde allerede i 1993 og 1994 ført udgifterne til det fulde skattekrav på 7,2 millioner kroner. Da sagen sluttede, svarede det til 10 millioner kr.

"Jeg kan godt forstå, de privatpersoner der står af undervejs i skattesager," funderede John E. Madsen, da sagen var slut.

"Næste skridt kunne være menneskerettighedskommissionen, men den valgte vi ikke. Som banken opfattede det, var det ikke en selskabstømning, men

" HVAD I HELVEDE GÅR DE RUNDT OG GØR I BANKEN EFTER TRE."

BODIL UDSEN

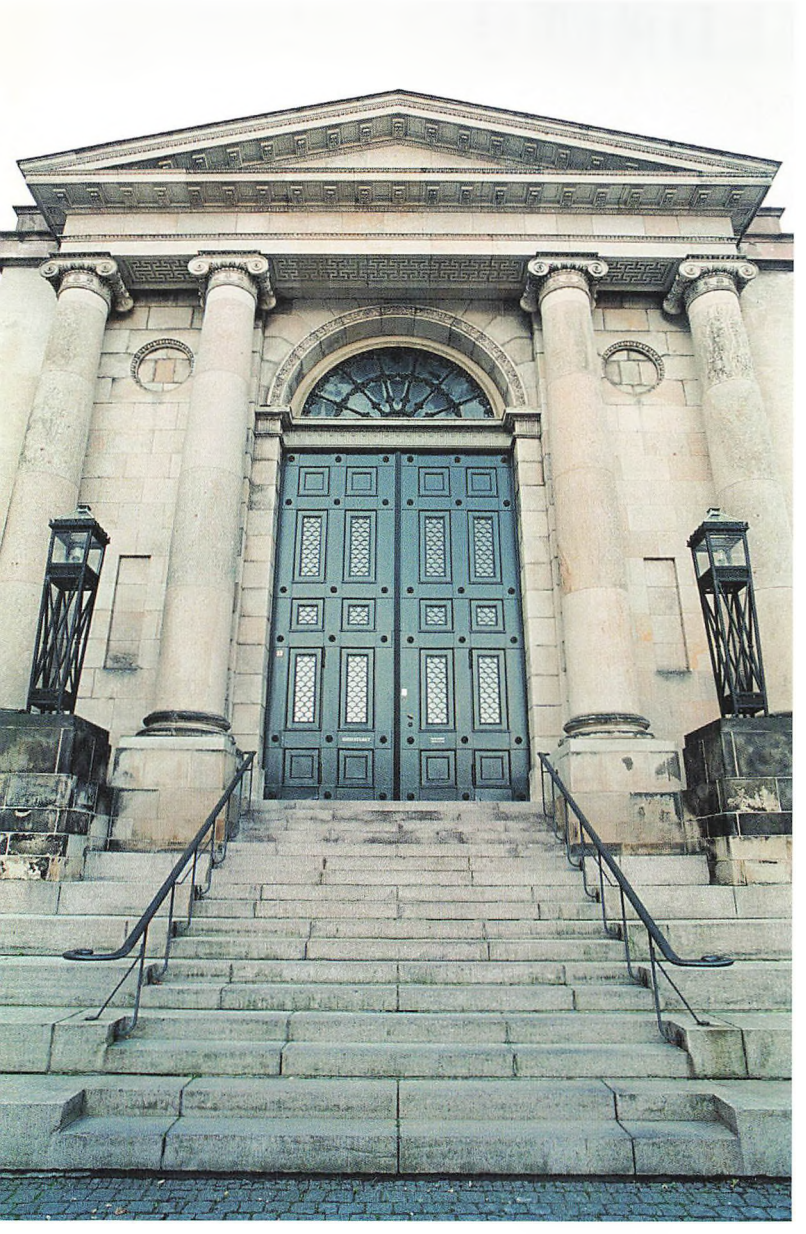

en regulær handel med en skattepåfyldning i stedet for en skatteunddragelse," uddyber Madsen.

Hvad bringer fremtiden mon bankverdenen? I dag findes et flow i pengestrømmen, som få kan følge. Hvem ved, hvor fondene sender pengene hen til slut? Verdens regeringer ser med stigende bekymring på den trafik. Unge, kritiske økonomer har beregnet, at 200 kæmpefirmaer styrer 25 % af det globale marked. Ud af verdens 100 største økonomiske grupper er kun 49 nationer, mens resten er privatejede fonde og firmaer. Borgerne kan få indblik i den offentlige økonomi, men ikke i disse koncerners handlinger. Mange lande ønsker at gribe ind, men USA og England, hvor mange af fondene holder til, synes ikke, det haster så meget, som Tyskland, Frankrig og Danmark gør.

I 1908 kendte grundlæggerne til opsparing. Der var ingen, der talte om nedsparing, rentefrie lån, afdragsfrie lån eller flex- og mix-lån. De fleste har dog en fornemmelse af, at der bag alle de fine salgstilbud står en usvækket interesse bag bankernes ønske om at holde hjulene i gang og at tjene penge. Det var sigtet med Hadsten Bank, da den blev oprettet med dette formål: "Banken, hvis Firmanavn er "Hadsten Bank, Aktieselskab", har til Formaal dels at frugtbargøre Kapitaler, dels, ved at lette Pengeomsætningen, at fremme Agerbrug, Handel, Industri og Håndværk."

Måtte det formål også blive Aarhus Lokalbanks sigte og ønske for sine kunder de næste 100 år.

Højesteret ved Christiansborg, København.

FRA 7. KARTOFFELRÆKKE TIL HADSTEN BANK

Per Hermansen, bankdirektør, Toldkammeret

Per Hermansen har næsten udført alle funktioner i sin tid i banken. Siden 2005 har han beklædt direktørposten.

Per Hermansen stammer fra et lille landbrug ved Mariager. Faktisk skulle han have været professionel fodboldspiller, men der kom et dårligt knæ i vejen. Til gengæld blev elevansættelsen i Banken for Laurbjerg og Omegn sikret af selv samme knæ. Det var en garanti for, at Hermansen ikke skulle være soldat, hvilket sparede de to direktører, Ansgar Jensen og Steen Christensen, for løn under soldatertiden. Så Hermansen blev ansat.

"Jeg startede den 1. juli 1973 i Laurbjerg under Børge Jacobsen. Det var en oldnordisk bank. Vi var godt nok kommet på edb, selvom det havde holdt hårdt. Det kostede jo penge, mente de inde i direktionen. Banken var sparsommelig," husker Hermansen.

"Det var også derfor, at banken blev drevet med 10-12 bankelever." Hermansen smiler. Han blev sendt ind til Hadsten af Jacobsen, fordi denne tilsyneladende kunne se, at der var 'krummer i ham Per Hermansen'." I Hadsten blev Hermansen Ansgars kæledægge.

"Jeg var ambitiøs og knoklede på. Det kunne Ansgar godt lide. Et år efter jeg var udlært, blev den bankfuldmægtige syg. Derfor blev jeg helt usædvanligt udnævnt som bankfuldmægtig som 21-årig. Men jeg havde jo reelt ikke det nødvendige overblik til at være lige under bankdirektøren – selvom det var rart

at få det dobbelte i løn," bemærker han tørt.

Da Ansgar Jensen faldt død om i banken, var Per Hermansen 23 år gammel og dermed for ung til at blive direktør. Derfor blev John E. Madsen ansat som ny direktør i 1978.

"Der var en vis aura om bankfolk dengang - også over Madsen, da han startede. Der var en vis værdighed, pli og cigarrøg. Og distance til kunderne. Folk stod med hatten i hånden, og det var en nådessag at få lov at låne. Det må siges at være et overstået kapitel i dag, " bemærker Hermansen. Men efter et par år mærkede man nok, at Hadsten Bank havde fået ny direktør. Under julefrokosten 1981 bad Madsen fx om, at alle i banken blev dus.

"John E. Madsen gjorde banken moderne. Det støvede image forsvandt især med den nye bankbygning i 1982. Vi fik almindelige, private kunder og gik fra at være 17-18 ansatte i 1980 til 46-47 ansatte i 1990. Så der kom mange nye mennesker, og stemningen blev mere åben og frigjort," forklarer Hermansen. I 1978-79 begyndte banken at lave decideret markedsføring, hvilket bar frugt i 1980'erne. Fordi banken havde lave omkostninger, kunne man tilbyde så gode vilkår, at det lykkedes at tiltrække kunder fra hele Århus-området.

"Vi troede, træerne voksede ind i himlen, men så kom 1990'erne," bemærker Hermansen tørt. Tidsrummet 1990-94 var en reel kriseperiode for banken, men man stred sig igennem ved hjælp af rationaliseringer og en sammentømret ledelse.

"Vi ville bevare vores selvstændighed - ledelsen nægtede at fusionere," understreger Hermansen. Det er også tankegangen bag beslutningen om at ændre navn og flytte hovedsædet til Århus, selv om det var en kæmpe beslutning. "En bank er jo ikke mursten - bankens vigtigste ressource er personalet. Kun i Århus kan vi sikre den vækst, som er nødvendig for at tiltrække det dygtigste personale. Skønt der går historie tabt, er fornyelsen livsvigtig for at bevare styrelsen i fremtiden. Sidste år forsvandt der 13 små, lokale sparekasser - den statistik vil vi ikke være en del af. Havde Ansgar og Steen Christensen levet 10 år mere, var banken blevet fusioneret," forklarer Per Hermansen alvorligt.

Og bankens ve og vel er noget, der ligger Hermansen særdeles meget på sinde.

"Der er ikke nogen bedre bank i Danmark. Jeg er taknemmelig over at være kommet fra 7. kartoffelrække til Hadsten Bank; at have været med til at skabe visionerne og forme bankens fremtid. Jeg satser på at holde banken i live, velfungerende og selvstændig i det flotte Toldkammer," siger Hermansen målbevidst.

DA STRATEGIEN BLEV LAGT

Hadsten Bank er altid blevet drevet ud fra sund fornuft og godt købmandskab. Men i 1996 lagde man for første gang en langsigtet plan for banken.

Hadsten Bank har siden sin åbning i 1908 drevet almindelig bankforretning med indlån, udlån, aktier og rådgivning. Men den 8. november 1996 skete der noget nyt, som fik stor betydning for bankens udvikling de næste år. Bankens direktion og ledende medarbejdere deltog i et seminar om strategi, der blev ledet af konsulenter fra Finanssektorens Uddannelsescenter, fortæller bankdirektør Per Hermansen, da han og bankens formand, godsejer Rasmus Juhl Rasmussen, en efterårsdag fortæller om de overvejelser, der førte til oprettelsen af Aarhus Lokalbank.

"Jeg føler, det er vigtigt at fortælle om det grundige forarbejde, der blev gjort, før Aarhus Lokalbank opstod," siger Rasmus Juhl. "Vi holder fire møder om året med forskellige emner, men der er tradition for at præsentere nye tanker på novembermødet," fortsætter formanden.

"På novembermødet i 1990 var emnet udvidelse af Hadsten Banks område med en afdeling i Århus. Det gav stor debat i repræsentantskabet, og der blev talt både for og imod. Jeg var valgt ind i repræsentantskabet et halvt år før, så selv om jeg syntes, det var en god idé, valgte jeg at holde lav profil," forklarer Rasmus Juhl.

"I protokollen blev der skrevet, at man ville analysere muligheden og arbejde videre med tanken, efter der var redegjort for overvejelsen," husker formanden. "Ja, vi arbejdede videre med tanken, men konjunkturerne vendte, og der blev ugunstige forhold for alle banker. Vi var langt fremme med planer om at etablere os i Kongelig Brands ejendom på Store Torv 8 i Århus, det, der nu er Nordvest Bank. I februar 1991 fik jeg besked på at afbestille både lejekontrakt og arkitekt," fortæller Per Hermansen. "Året efter i 1992 havde banken i første halvår et underskud på 2,8 millioner kr., og da bankens dynamiske formand, Leif Petersen, pludselig døde den 29. maj, og gårdejer Kristian Hansen døde 24. juni, skete der en stor rokade. På mødet i bankens repræsentantskab den 15. august 1992 kom bestyrelsen til at

"STRATEGI HAR DEN ALLERSTØRSTE BETYDNING FOR ET SLAG."
NAPOLEON BONAPARTE

Direktør Per Hermansen, tv., og bestyrelsesformand Rasmus Juhl Rasmussen foran Toldboden den 24. april 2007, hvor bankens flytteplaner blev offenliggjort på et pressemøde.

bestå af murermester Vagn Christoffersen som formand og direktør Hans Gadeberg som næstformand, Tove Galmstrup Christensen udnævnt af Industriministeriet, økonomichef Anders Balle og mig. Underskuddet voksede til 13,9 millioner kr. i løbet af 1992; kursen på Hadsten Banks aktier var nu 170 mod 284 året før," husker Rasmus Juhl.

"Vi lå midt i stormvejret, men stred os igennem. Med det underskud blev planen om at begynde i Århus skrinlagt og ikke diskuteret mere," forklarer formanden.

I 1991 blev Per Hermansen underdirektør efter at have været kontorchef i seks år. Bankdirektør John E. Madsen og Per Hermansen sled for at ride stormen af.

"Der var ganske få banker, der tjente penge de år. Fra 1990-94 havde vi store tab på kunder fra overbelåning på kreditforeningssager. I 1995 var der et overskud på 8,7 millioner, og derfra gik det fremad, siger Per Hermansen.

"Og så var det, den dynamiske underdirektør sagde til mig: 'Skal vi snart til Århus?'" siger Rasmus Juhl med et smil - "og husker du, hvad jeg sagde?"

"Ja, vi skulle levere tre år med en stabil indtje-

ning. Her var der noget at arbejde hen imod," husker Per Hermansen.

Den 8. november 1996 inviterede direktør John E. Madsen som sagt sine ledende medarbejdere til strategimøde. De tre konferenceledere tog straks fat på de syv deltagere fra Hadsten Bank med spørgsmålene: Hvor er vi nu? Hvilke kendsgerninger om Hadsten Bank tillægger vi betydning?

Kendsgerning og fortolkninger blev skrevet, så konsulenterne fik ridset situationen op for deltagerne. Det centrale var bankens placering mellem Århus og Randers, de samarbejdspartnere banken havde, forholdet til kunderne og medarbejdernes engagement. Hadsten Bank havde ikke haft vækst i udlånsmassen de seneste syv år, og banken havde fravalgt visse produkter. Et af punkterne viste etableringen af en filial, som alternativ til nedskæringer.

I en dialog om vigtige brændende spørgsmål blev der åbent og konkret drøftet både forhold til kunder og ansatte. Et af spørgsmålene lød: Hvilket vækstpotentiale er der i vores nuværende markedsområde?

"Den største succes var, at vi havde åbnet en filial i Langå. Vi vidste, at Laurbjerg ikke holdt på den lange bane, og derfor skulle vi åbne i Langå og lukke i Laurbjerg. I 1995 sagde bestyrelsen o.k. til, at vi kunne leje 100 m2 i Langå," fortæller Per Hermansen.

De øvrige svar, bankens repræsentanter og konsulenterne i fællesskab kom frem til, gik på forskellige lånetiltag, og at engagement, begejstring, vilje, frygtløshed, realitetssans og initiativ er holdninger, der skaber succes. Ved at reflektere over de seks holdninger blev der lagt en strategi, der rettede sig mod både personale, kunder og ledelse. Som en praktisk opgave skrev deltagerne et årsregnskab, som det kunne se ud i år 2000.

I 1996 blev godsejer Rasmus Juhl Rasmussen formand for banken.

"Jeg spillede pingpong med Per Hermansen om hverdagens problemer. Anders Balle var en god næstformand, der kontrollerede alt, og situationen for bankens økonomi var nu stabiliseret. Af forsigtigheds hensyn gik bestyrelsen fodslæbende med til at undersøge muligheden for at åbne en filial i Århus. Det var en stor strategisk beslutning med en kalkuleret risiko, så omkostningerne kunne overskues," siger formanden.

Bankdirektør John E. Madsen havde i 1978 sagt "En stor bank bor i et stort hus". Han sendte nu sin underdirektør, Per Hermansen, til Århus for at undersøge markedet for en bankbygning. "Der må gerne være guld på håndtaget," som John E. Madsen udtrykte det for ligesom at lægge niveauet.

"Det var ikke så let en opgave," husker Per Hermansen. "Århus Kommune forbød pengeinstitutter inden for et afgrænset område af indre Århus, og da vi så efter et synligt hus i midtbyen, ved p-pladser, og et sted, hvor folk gerne ville færdes, var udbuddet begrænset. Vi fik Østergades hotel og ejendommen på hjørnet over for Århus Rådhus på hånden, men det var først, da Viking Bøfhus blev tilbudt, at der for alvor kom gang i sagerne," forklarer Hermansen.

Banken købte bygningen i 2002, og den 24. oktober 2003 åbnede Aarhus Lokalbank i hjørneejendommen i Havnegade i Århus. Det viste sig hurtigt, at

det var en rigtig beslutning at søge mod Århus. Filialdirektør Claus Kjær og hans personale havde godt fat i markedet, og det stod klart, at der blev brug for mere plads til flere medarbejdere. Løsningen blev i første omgang, at ejendommen Østergade 17 i Hadsten kunne købes, nedrives og give plads til en udbygning. Den storm, det rejste, var banken slet ikke interesseret i, så det blev hurtigt meddelt, at banken var til for at servicere, ikke for at genere eller arbejde imod byens handelstand og politiske organisation.

"Så den løsning blev hurtigt lukket af, da vi havde andre ting i gryden," siger Rasmus Juhl.

"Den dag Lokalbanken åbnede, stod jeg og så over på Toldboden, der var ved at blive sat til salg. Jeg havde spøgende sagt, at det ville blive et godt hovedsæde, og så blev der ikke talt mere om det. I februar 2004 kom Toldboden i offentligt udbud. Prisen blev 50 millioner for huset og 19 millioner kr. for grunden, i alt 69 millioner. Køberen var ingeniør Jørn Tækker, der er kunde i banken og kendte Claus Kjær," siger Per Hermansen.

"Vi tog den drastiske beslutning i januar 2007. Bestyrelse og direktion mødtes i Århus for at løse pladsproblemet. Resultatet af mødet blev, at Per Hermansen skulle tage kontakt til Jørn Tækker for enten at købe en del af Toldboden, oprette et ejendomsselskab eller leje lokaler til markedsprisen med den klausul, at der kun skulle være én bank i Toldboden, " fortæller Rasmus Juhl.

Det blev til lejede lokaler i den prægtige bygning, og samtidig blev beslutningen om at ændre navn til Aarhus Lokalbank og flytte ind i Toldboden taget.

"Nu kan hele forløbet beskrives, og nu kan vi roligt give stafetten videre til den kommende ledelse, medarbejdere og kunder for de næste 100 år," spøger Rasmus Juhl Rasmussen.

"Ja," føjer Per Hermansen til, "man kan sige, at tingene blev sat i gang, da vi for alvor begyndte at lave en strategi for banken."

EN LOKAL UENIGHED

I 2006 var pladsen i Østergade blevet Hadsten Bank for trang. Men en udvidelse skulle vise sig at være en varm kartoffel i lokalmiljøet.

I sommeren 2006 profileredes årets lokale uenighed i pressen. Det drejede sig om en plan om udbygning af Hadsten Bank i Østergade i Hadsten. En lokal butiksejer følte sig ramt og samlede i hast en række underskrifter imod bankens byggeplaner.

Dagspressen så en god historie her. Pengemagten ville knuse den lille handlende. Det er et fint konflikttema, der kan give mindst tre artikler med farvefotos og nogle læserbreve. Journalisterne brugte også det gamle trick med en voxpop; at spørge manden på gaden, hvad han mener. Nu nærmede det sig en kioskbasker!

Da Hadsten Avisen den 5. april 2006 under en seksspaltet overskrift fortalte om planen for en udvidelse af Hadsten Bank, var der ingen særlige reaktioner. Det praktiske forløb var handlet af med ejeren af Østergade 17 og med politikere i amt og kommune. Ønsket om at bevare butikker i gadeplan mentes udtømt i Østergade, da flere butikker her var blevet lukket eller blevet til lejligheder. Men et solcenter, en guldsmed, et avisdepot og seks private lejere måtte vige, hvis bankens plan om en udvidelse skulle blive til noget. Planen blev af nogle vurderet som et kvarterløft; af andre som et problem for de ramte i Østergade eller ærgerligt for bygningen, der er et af Hadstens gamle, karakteristiske huse.

Der blev som altid i sådanne sager plads til tovtrækkeri mellem forargelse, markante overskrifter, underskrifter imod projektet og læserbreve for bankens ret til udvidelse.

Enden på historien blev, at Hadsten Bank flyttede til Toldboden i Århus og blev til Aarhus Lokalbank, men beholdt Hadsten Bank, Langå Bank og Aarhus Lokalbanks filial i Havnegade.

"Jeg har været i banken i 33 år, og i den tid har vi altid sat en ære i at have et godt forhold til byens erhvervsliv. Derfor kan vi ikke holde til at blive beskyldt for at være fjendtligt stemt over for lokale forretningsdrivende. Det er baggrunden for, at vi nu tager planerne om at købe naboejendommen af bordet," forklarede bankdirektør Per Hermansen.

Det var der ingen af deltagerne i debatten, der havde regnet ud den sommer, mens den lokale konflikt klingede af.

"DER VAR SÅ DEJLIGT UDE PÅ LANDET."
H.C. ANDERSEN

TIL ÅRHUS FRA SØVEJEN

Århus by er grundlagt ved åens munding, der senere blev en å-havn, for til sidst at vokse ud i bugten som byens trafiknerve mod øst.

I dag er Århus havn en livlig containerhavn med kontakt til hele verden. Sådan har det i øvrigt altid været, og selvom andre havne som Hamburg truer, har byens vise altid vidst, at havnen var byens grundlag. Havnens nyere historie tager sin begyndelse med et projekt i 1845. I de år havde Århus sin egen børs. Åen var Århus' havn indtil 1845. Da var skibene blevet så store, at de ikke kunne lægge til i å-havnen.

Da jernbanen kom til byen i 1862, var der fremgang overalt. Nu skulle Århus også have en børs. Bygningen blev opført 1865-66, og ved indvielsen blev det sagt, at den var lige så vigtig for købmanden som middagsmaden og middagsluren. Der fandt noteringer sted, særligt med korn, men børsen fik aldrig nogen betydning i de ca. 50 år, noteringen fandt sted. Der blev også forsøgt med pengehandel, men her var interessen også beskeden. I 1910 blev bygningen solgt til havnen. Den sidste notering fandt sted i 1920. Børsen blev revet ned i 1957 for at give plads til BP-huset og trafikken på Europaplads.

I 1845 til 1847 blev vandet foran Skolebakken opfyldt og dannede promenaden langs Havnegade og en havneplads. Handelsflåden havde i 1800-tallet kun bestået af sejlskibe. I 1827 byggedes det første dampskib, hjuldamperen Jylland. Det skete 20 år efter Robert Fultons første sejlads.

Til at begynde med solgte Danmark korn, mens industrivarer blev købt i udlandet. I slutningen af 1800-tallet begyndte driftige folk at anvende landbrugets råstoffer til mælk og ost, mens kul og stål blev hentet i udlandet. Århus lå gunstigt med bane og havn. Arbejdskraften kom ind i landet, så byens befolkning blev syvdoblet fra 7.886 indbyggere i 1850 til 51.814 i 1901. Århus havn lå godt ved åben kyst, ikke som andre østjyske byer, der skulle nås gennem snævre fjorde.

Efter tabet af Schleswig-Holstein i 1864 ophørte udførslen af kreaturer til England over Flensborg og Kiel, da tyskerne indførte afgifter og restriktioner. Eksporten gik nu fra Århus, og senere fra Esbjerg, da der blev bygget havn der.

Der var også dampskibsruter til engelske og skotske havne, men konkurrencen fra russisk og amerikansk korn gjorde, at havnen fra 1880'erne kun blev importhavn for korn.

Århus havde i de år et jernbane-forspring, som blev udnyttet. Den rigdom, som kom til byen, blev omsat i forbedringer af befolkningens levevilkår. I

Til Århus fra søvejen. Toldboden, Aarhus Lokalbank, Domkirken og Katedralskolen byder velkommen.

1853 fik Århus et engelsk gasværk, der blev overtaget af kommunen i 1880, vandværket kom til i 1871, mens det offentlige elværk åbnede i 1901.

Imens udbyggedes havnen med opfyldninger langs Kystvejen, der blev taget i brug i 1872. I 1937 blev Århus Motor Compagni bygget, og samtidig fik byen en ny Falck station. Ved den store havneudvidelse i 1936 gik Kystvejen ikke længere ude ved vandet. I dag er Motor Compagniet, Falcks bygninger og KFK's silo væk. I stedet er der anlagt en stor p-plads få minutter fra Aarhus Lokalbank.

I de kommende år har Århus Byråd store planer for havnearealet. I 100-året for grundlæggelsen af Hadsten Bank præsenteres fremtidens byggeri lige foran døren til Toldboden med bankens hovedsæde og Aarhus Lokalbanks filial på den anden side af gaden. Det er planen, at Århus får Danmarks højeste bygning. Som et fyrtårn ved indsejlingen til byen opføres et markant, nyt vartegn på 142 meter på Pier 4.

Det er det dansk-hollandske byggekonsortium,

"SELVOM MAN HAR RYGVIND, KOMMER MAN KUN FREM VED AT SÆTTE SEJLET."
SØMANDS MUNDHELD.

Light House, der opfører ejerboliger, kontorer og butikker i tårnet. Øverst oppe skal der være en godt 12 meter høj glaskuppel i flere etager med udsigtsplatform, restaurant og skybar. Rundt om opføres 400 boliger. Byggeriet ventes færdigt i 2010.

Århus Å, som byen er anlagt ved, bliver ført tilbage til et vandløb, som det kendes fra Europas storbyer, Paris, Venedig og Rom, med liv langs bredden. I 30'erne blev åen dækket, så Åboulevarden kunne føre trafikken fra havnen mod vest. I et kapitel om Århus Å skriver Victor Jensen i 1968:

"Og nu er den borte den dejlige maleriske å med tvættesteder og anløbsbroer, grønne træer og frønnede plankeværker. Alt er forsvundet. Men i de store rør under Åboulevardens grå cement glider den stadig sin vante vej mod havet - skjult for vore blikke. Århus er blevet en rigtig færdselsåre rigere, men en ejendommelig skønhed fattigere."

Her 40 år efter han skrev det, kan skønheden og det åbne åløb igen nydes af byens borgere. Århus by er vendt tilbage til livet ved havnen og åen. Der er blevet sat sejl for at fange tidens rygvind.

Det åbne å-løb gennem Århus kan igen nydes af byens borgere.

DA BANKEN VAR BØF

Bygningen i Havnegade, som kom til at rumme Aarhus Lokalbank fra 2003, var rammen om gode spisesteder i mere end 50 år.

Da sløret skulle løftes for Havnegadehusets historie, var der måske en forventning om, at dramatiske hændelser med letlevende damer, mord, vold og svig ville dukke frem af arkiverne. Vi må skuffe læserne - med mindre anvendelsen som værtshus i halvdelen af bygningens levetid kan opfattes som pikant og forførende.

I 1947 fik husets ejer, grosserer H.P. Timm, lov til at bygge stueetagen i Havnegade 2A om til en lejlighed med restaurant til Betty Boldt. Der blev tegnet hele tre forslag. Restauranten blev indrettet, og Boldt valgte navnet Restaurant Viking. Det var godt fundet på, da vikingerne netop slæbte deres skibe op på stranden på dette sted. Lokalet blev udstyret med et mægtigt loftsmaleri af et vikingeskib for fulde sejl, ligesom andre vikingeeffekter prydede lokalet.

Det ser ikke ud, som om bøf var det første, der blev tænkt på dengang. Den 6. juni 1947 indrykkede Boldt en annonce i avisen, hvor hun reklamerede med gammeldags krostue. Overskriften var: "Hvor er her hyggeligt", og så lokkedes der med specialiteten Bakke med alt. Der var sild, små varme retter, saltmad og ost. "Det er et måltid, her får De faktisk noget for pengene," lover annoncen. Og prisen, ja, den var 6 kr. for hele herligheden, omregnet til nutiden er det ca. 115 kroner, og det kan man vist stadig få en kroanretning for på de kanter.

I 1960'erne begynder Bjørn Jensen at drive restaurant Viking, og det blev under Bjørns ledelse, at navnet Viking Bøfhus blev kendt i hele Århus. På regningen og i annoncer var omridset af en bisonokse logoet for restauranten, selvom det vist var almindeligt oksekød, der kom på panden og grillen.

Da Hadsten Bank købte bygningen i sommeren 2002, lå der nogle papirer fra tiden som bøfhus. Vognmand Arne Rod, Åbyhøj, havde skrevet, hvordan Viking Bøfhus fik det bisonhoved, der hang midt for i restauranten, hvor gæsterne kom ind: "Bisonoksen døde i Knuthenborg Dyrepark en dag i 1979. Næste dag hentede jeg hovedet, der var skåret af, det vejede ca. 200 kg," fortalte Arne Rod. "Vi var tre mand til

"EN RINGE MAND TALER OM, HVAD HAN SPISTE OG DRAK, EN GOD MAND OM, HVAD HAN SÅ OG HØRTE."

RUSSISK ORDSPROG

at tippe det op i et folkevognsrugbrød. Turen gik derefter over Langeland og Fyn til Fårvang, hvor konservator Orla Hedegaard tog imod og konserverede hovedet. Jeg husker, at folkevognen blev ved med at lugte af bisonen, og først senere fandt jeg ud af, at hovedet kom op at hænge i disse hyggelige lokaler," fortalte vognmanden i marts 1988.

Der var gang i restaurationslivet i Århus i 1970'erne. Antallet af værtshuse faldt lidt i 60'erne, men efter sammenlægning af kommunerne i 1970 fik værtshusene lov til at holde åbent længe. De små detailhandlere lukkede, og deres butikker gav plads til nye værtshuse i minefeltet omkring Skolegade og Mejlgade. Op til første verdenskrig kunne gæsterne deles i to grupper: Familier og bedsteborgere, der spiste ude, og rodløse arbejdere, der drak i stedet for at gå hjem til de kummerlige lejemål. I 70'erne var det studenter og unge, der gik på værtshus. De store årgange ville mødes andre steder end på de små værelser. Mens folk tidligere gik på værtshus af fattigdom, skete det nu som følge af velstand. Menuen bestod ofte af en øl med tre håndmadder, ost og rødvin, friturestegt camembert med solbærsyltetøj eller whisky on the rocks. Et af de store hit hos ungdommen var Viking Bøfhus, hvor restauratør Bjørn og hans kok, Dix, serverede en vikingegryde med velskænket Ceres øl til.

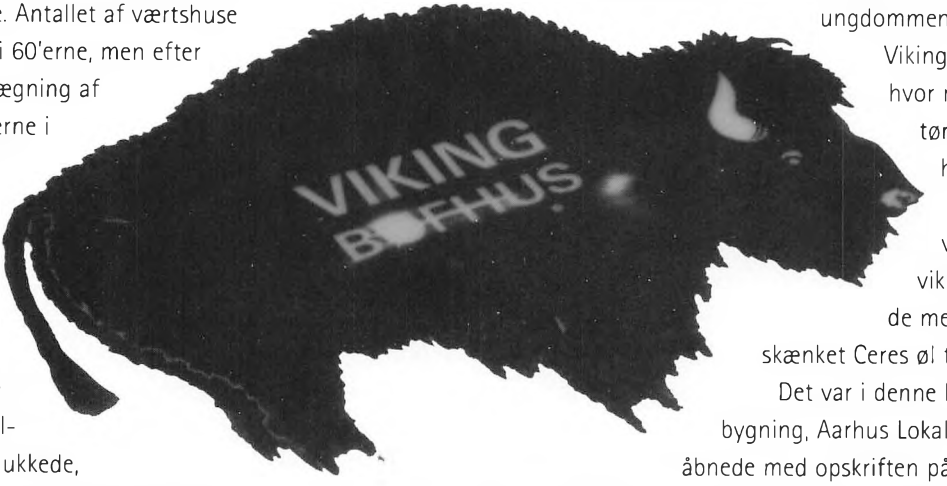

Det var i denne kendte bygning, Aarhus Lokalbank åbnede med opskriften på gode pengeanbringelser. Men for de, der vil huske vikingegryden, lykkedes det for et par år siden byskriver Ivar Rønsholt fra Århus Stiftstidende at få John "Dix" Lindhardt til at fortælle, hvordan han tilberedte den fortræffelige ret:

VIKINGEGRYDE MED SVINEMØRBRAD

TIL 10 PERSONER SKAL MAN BRUGE FØLGENDE INGREDIENSER:

3 kg svinemørbrad
1 1/2 l mælk
3/4 l piskefløde
250 g smør plus lidt ekstra til stegning af kød
200 g mel
3 fed hvidløg
4 store løg
40 g indisk madraskarry
30 g rosenpaprika
100 g tomatpasta (ca. - afhængig af styrken)
Whisky efter behov

Smør brunes i en tykbundet gryde. Karry tilsættes og brunes, til det ryger let. Tilsæt så paprika og lidt efter de finthakkede løg. Når løgene er næsten møre, tilsættes mel. Det bages godt igennem. Tilsæt så varm mælk, og bag det hele op. Tilsæt derefter tomatpasta, finthakkede hvidløg, fløde samt salt og peber. Saucen holdes varm - eventuelt i vandbad. Den må under ingen omstændigheder koge!

Kødet befries for sener, flækkes på langs tre-fire gange og skæres på tværs i passende strimler (1 gange 4 cm). Kødstrimlerne lynsteges i brunet smør - ikke for meget ad gangen. Kødet må kun steges, som du ville stege en engelsk bøf. Altså: Kom ikke for meget kød på panden ad gangen.

Det lynstegte kød puttes i den varme sauce, hvor det "hviler" i cirka 20 minutter, så det afgiver smag til saucen. Det må endelig ikke komme i kog, kun holdes varmt. Til slut tilsættes whisky efter smag.

Retten servers med hjemmelavede pommes frites. Tilbehør kunne være porre-og rødbedestrimler ristet i honning.

I 1974 blev restauranten overtaget af restauratørerne H.J. Jepsen og Finn Enevoldsen, der ændrede opskriften, så der blev anvendt oksekød i gryden. Dette kan også efterlignes med succes derhjemme. Så skal der også blot tilsættes cayennepeber og serveres ris til i stedet.

I 1984 overtog Finn Enevoldsen Viking Bøfhus alene og drev restauranten videre indtil 1996, hvorefter den blev bortforpagtet i 4 år.

I perioden 1974-2000 blev der solgt ca. 10.000 portioner vikingegryde om året.

Velbekomme!

FRA BØFHUS TIL LOKALBANK

Helt fra 1867 har handel været en vigtig del af den bygning, Aarhus Lokalbank ligger i.

"Kender du husets historie?" spurgte bankdirektør John E. Madsen undertegnede, da det blev kendt, at Aarhus Lokalbank skulle flytte ind i et af Århus' ældste handelshuse, bedre kendt som Viking Bøfhus. Det førte til et hefte om bygningens historie til filialåbningen i 2003. Oplaget er brugt op, så derfor følger her et uddrag af historien.

Kort fortalt er Århus grundlagt, hvor Aarhus Lokalbank åbnede i år 2003. Den tidligere bebyggelse kan dateres til midten af 800-årene på en sandholm lidt nord for Århus ås udmunding i Århus-bugten. På det sted byggede købmand Søren Fulling Woldbye 1.000 år senere sin købmandsgård, hvor Aarhus Lokalbank nu ligger.

Købmand Woldbye byggede nærmere betegnet i 1867 et treetages hjørnehus i tidens historiske stil, der er inspireret af renæssancens købmandshuse i Firenze. Købmanden ejede huset de næste tyve år indtil marts 1887, hvor huset blev solgt på auktion af panthaverne. I de næste år stod der ikke meget om huset i stadsarkitektens arkiv. Det meste handlede om ombygninger og indretning med vand og sanitet.

Det værste anslag mod det gamle hus skete i 1944, da ejeren, fabrikant H.P. Timm, kort og godt foreslog, at hele ejendommen blev revet ned, og der i stedet opførtes et femetages hus på grunden. Det blev dog ikke til noget, da der var mangel på byggematerialer under krigen.

I 1944 var Århus, som det øvrige Danmark, besat af den tyske værnemagt. I Århus hed Standort-kommandanten major Kruse. Efter de allieredes landgang ved D-dagen i Frankrig den 6. juni 1944 havde den franske modstandsbevægelse omringet og udslettet tyskernes spredte tjenestesteder. Det ville major Kruse forhindre en gentagelse af i Århus, så den 15. august 1944 meddelte han "Die grosse Umzugsaktion" for at samle tropperne på få centrale tjenesteder. Tyskernes hovedkvarter lå på Hotel Royal, og da det meste af skibstrafikken mellem Tyskland og Norge gik over Århus, var der stor interesse for ejendomme i nærheden af havnen. Husene havde også en krigsmæssig fordel ved at ligge i ly af

"ET PROBLEM ER DIN CHANCE FOR AT GØRE DIT BEDSTE."
DUKE ELLINGTON

Århus Domkirke, der ikke var bombemål for englændere og amerikanere.

I bogen Århus under besættelsen fortæller fuldmægtig i Århus Byråd, Keld Jarde, hvordan han måtte føre forhandlinger med major Kruse. Ved denne umzugsaktion i august beslaglagde den tyske krigsmarine ejendommen Skolegyde 6 til 8 og nr. 4.

Den samme skæbne overgik lokalerne i ejendommen "Merkator", Havnegade 4.

Mellem disse beslaglagte huse lå Havnegade 2A og 2B, og de er ikke nævnt.

Da tyskerne drog af i maj 1945, blev livet i Havnegade igen normalt. Da krigen var slut, ønskede H.P. Timm at opføre en lille butiksbygning i porten. Efter krigen var små basarbygninger kommet på mode. I Guldsmedegade havde tyske håndlangere foretaget en gadesprængning den 22. februar 1945. På tomterne blev der bygget små butikker, som passede til tiden, da det både var småt med byggematerialer og med de varer, der skulle sælges i butikkerne.

Der har altid været liv i huset på hjørnet, men ideen med at føje et værtshus mere til gadens miljø opstod i 1947. Ejeren H.P. Timm ville ombygge stueetagens lejlighed til en lejlighed med restaurant til Betty

1 *Billedet viser hjørnet af Havnegade og Skolegyden, maj 1945. Bankbygningen kan genkendes på de karakteristiske buer om vinduet. I front ses engelske soldater, der skulle afvæbne de tyske soldater. Foto: Lokalhistorisk Samling, Århus.*

2 *Aarhus Lokalbank, Havnegade 2, Århus C.*

Boldt, der overtog lejemålet. Der stod i ansøgningen, at der "næsten ikke vil medgå materialer af betydning ..." Det var et vigtigt argument i den materialefattige tid efter krigen. Og så begyndte restaurationslivet i Havnegade 2A.

I 1960'erne drev restauratør Bjørn Jensen fx Restaurant Viking, og i 1999 søgte husets daværende ejer, Finn Enevoldsen, om ombygning af Viking Bøfhus.

Året efter var det Jensen's Gruppen, der overtog huset for at drive et Jensens Bøfhus i den kendte bygning. Jensens Bøfhus ønskede at ombygge huset, men dette kunne ikke lade sig gøre af bevaringsværdighedsårsager. Da ombygningen ikke kunne gennemføres, ønskede Jensens's Gruppen at sælge huset, da den gamle bygning, trods det fine ry som bøfhus, vanskeligt lod sig indrette til en moderne restaurant.

Huset blev sat til salg, og i 2002 købte Hadsten Bank bygningen for at drive Aarhus Lokalbank i den arkitektoniske perle.

Arkitektfirmaet Arkitema satte arkitekt Morten Boe til at skabe bygningen om fra bøfhus til pengebutik. Kravet til færre indgange, færre trapper og en elevator fik arkitekten til at bygge en tilbygning af glas med indgang i gadeplan, en elevator, hvor bagtrappen lå, og et nyt trappetårn på husets bagside, med altangange til første og anden sal. Der førtes desuden en vindeltrappe op til et mødelokale på første sal, mens der skabtes en ny lejlighed på anden sal.

Således bliver ringen sluttet. Købmand Woldbye byggede huset for at drive handel, og Aarhus Lokalbank vil nu betjene bankens kunder i den bevaringsværdige bygning i det smukke, gamle handelshus.

AARHUS LOKALBANK ÅBNER DØRENE

I 2003 åbnede Hadsten Bank filialen i Århus. Banken fik til huse i købmand Woldbyes smukke købmandsgård, hvor også Viking Bøfhus har ligget.

Et stigende antal kunder i Århus-området gjorde det ønskeligt at oprette en filial i Århus. I nogle år var Hadsten Bank på udkik efter en markant ejendom, der var et symbol i Århus. Det skulle være et hus nær centrum med let adgang til vejnet og p-pladser. Og så skulle det gerne være et hus, man kunne få øje på, glæde sig over og i øvrigt være en kendt bygning i Århus handels- og erhvervsliv.

Da valget faldt på ejendommen Havnegade 2, det tidligere Viking Bøfhus, fik Aarhus Lokalbank et hus, der indfriede alle ønskerne. I 1984 blev huset betegnet som bevaringsværdigt, og den 24. oktober 2003 åbnede Aarhus Lokalbank dørene ved en reception i bankens lokaler.

"Vi har haft et godt samarbejde med Århus Kommune. Vi har ombygget ejendommen til en moderne bank i historiske rammer," sagde bankdirektør John E. Madsen til sine receptionsgæster.

"Det er en ære at få ordet, når man kan sige, at det går godt i Århus," sagde daværende borgmester, Louise Gade. "Det lokale erhvervsliv arbejder i positiv retning, og jeg kan godt forstå, at Hadsten Bank har

Aarhus Lokalbank har taget bygningen i brug etage for etage.

"INDKOMST GIVER AGTELSE." OVID

valgt at udvide med en filial i Århus. Århus er den jyske by, der har haft den største stigning i antal arbejdspladser. Aarhus Lokalbank har en mission i en by i bevægelse. Det var fornuftigt af Hadsten Bank at vælge Århus og dermed vejen til vækst," mente Gade.

"Banken har valgt en spændende bygning, hvor vikinger trak deres skibe op på land. Lige her kommer banken til at ligge midt i en kraftig udvikling af havneområdet. Det tegner til en god fremtid for Aarhus Lokalbank, og fremtiden begynder nu," fastslog borgmesteren.

"Vi har gennem længere tid gjort os grundige overvejelser, om dette var det rigtige. Det er et stort skridt for os," indrømmede bankens formand, Rasmus Juhl Rasmussen.

"Vi er ydmyge over for opgaven i Århus og medtager hjerteblod fra Hadsten i form af gode og dygtige medarbejdere. Vi er godt rustet til opgaven, og det er med stolthed og forventning, vi vil drive bank her. Dette er en milepæl i bankens historie," sagde formanden.

Efter talerne bød filialdirektør Claus Kjær på den absolut sidste vikingegryde efter husets gamle opskrift. Den blev serveret af Finn Enevoldsen, tidligere restauratør på Viking Bøfhus gennem 25 år.

Så var købmandens hus og Viking Bøfhus blevet til Aarhus Lokalbank.

I de følgende år steg aktiviteterne i banken så eksplosivt, at næste etage også blev inddraget til bank. Lokalerne blev taget i brug valdemarsdag, 15. juni 2006. Samme dag satte en gravko tænderne i Hadsten Banks første lokale i ølhandler Mortensens stue i Nørregade i Hadsten. Det gamle lokale havde måttet vige for et nyt byggeri på Kirketorvet med Fakta-butik og lejligheder.

"Det er en moderne bank i historiske rammer", sagde direktør John E. Madsen, da Aarhus Lokalbank åbnede 24. oktober 2003. Tv. Århus Kommunes borgmester, Louise Gade, med bankens bestyrelsesformand, Rasmus Juhl Rasmussen. Th. bankdirektør John E. Madsen.

FRA ØLHANDLERHUS TIL BANKPALADS

Hadsten Bank boede beskedent i starten, men det ændrede sig med tiden. Husene afspejler tidens og bankens udvikling.

Et bankpalads, det ved alle, hvad er. Det er en stor, tung bygning, anbragt på byens dyreste grund, pyntet med granit, marmor og kobber. Eller også er det en stor, lukket betonskal som et fort. Det kan også være et kæmpe glashus, med bruntonede ruder, så man ikke kan se ind.

Sådan er der banker, der ser ud, og de fleste afspejler den tid, hvor de blev bygget. Det er godt at bo godt, og derfor har banker gennem tiden ladet store arkitekter og bygmestre tegne bankernes huse.

I Hadsten Bank begyndte det hele meget beskedent. Bankens fædre tænkte stort, men de frådsede ikke med den begrænsede startkapital. I Nørregade 1 i Hadsten åbnede Hadsten Apotek i et nyt, smukt hus i 1897, tegnet af den århusianske modearkitekt, C.F. Künel. Det fik stor betydning for de efterfølgende byggerier i byen, da arkitekter og bygherrer kopierede hinanden i tidens stil.

Nørregade 3 byggedes kort efter, men ikke med samme elegance. Det var et jævnt, toetagers rødstenshus med kvist. I stuen var der ølhandel og i forbindelse med butikken en lejlighed, som blev beboet af ølbrygger Lars P. Mortensen. Han udlejede sin lejlighed til Hadsten Bank for 300 kr. om året fra bankens åbning den 1. april 1908. Det er de lokaler, en avis beskriver som "ret fikse". Her havde banken til huse fra 1.maj 1908 til 1. maj 1913.

Den næste bankbygning var en villa tegnet af arkitekt P. Egestad, der var en af egnens førende bygmestre på den tid. Oprindelig var det Storegade, i dag Søndergade, der var den "fine" gade. Men omkring århundredskiftet blev flere af de gamle huse i Østergade revet ned og nye opført. De bygninger blev meget markante, da skråningen mod nord gav mulighed for lyse, udadvendte facader, der havde udsigt over engen og banen. Egestad opførte sit nye hus i historicismens stationsbystil i røde mursten i to etager med udnyttet tagetage. Der var

"SANDHEDEN LIGGER I DET FÆRDIGE HUS, IKKE I DE GODE HENSIGTER."
KENNETH CLARK

1

2

en høj kælder med sokkel i naturstenskvadre. Egestad havde skelet til Künels apotek længere henne ad Østergade. Grunden var solgt fra Lægehuset Østergade 11. Egestads hus skulle derfor have nr. 13, men da banken ikke ønskede det uheldige tal, fik huset nr. 15.

I maj 1913 åbnede banken i de nye lokaler, og da første verdenskrig brød ud i august året efter, var der frygt for, at omsætningen ikke kunne holde. Aktiekapitalen blev udvidet, og indlånene steg, så efter krigen ønskede Egestad, at huslejen skulle stige. I mellemtiden var direktør Steen Christensen blevet ansat. Han mente, det var bedre at eje end leje, så på generalforsamlingen i januar 1930 besluttedes det at købe huset og nedsætte et udvalg til at forestå en ombygning og modernisering. Egestad var med til at oprette banken og deltog aktivt med tegning af aktier, men nu fravalgte udvalget husets arkitekt, og bankens og hans veje skiltes.

I stedet tog bestyrelsen kontakt til arkitekt Johannes Frederiksen, Århus. Bankens formand, læge Johan Møller, havde haft et glimrende samarbejde med arkitekt Frederiksen, da Sankt Pauls Kirke i

Hadsten Bank åbner efter ombygningen 1. februar 1931. Den nyklassiscistiske trappe er trukket over til højre. Altanen er væk, og døren i midten er muret til. 1

Ekspeditionslokalet i Hadsten Bank efter ombygningen i 1931. Herren ved vinduet (nr. tre fra højre) er direktør Steen Christensen. 2

Hadsten blev bygget. Banken fik tilført et nyklassicistisk citat med en ny trappe og indgang i højre side. Rent arkitektonisk var det pompøst, men ikke særlig venligt mod den oprindelige byggestil, men sådan havde moden i arkitektur skiftet efter første verdenskrig.

Banken fik ellers en trappe, der signalerede bankpalads. Adgangen skete ad syv granittrappetrin, som ikke kunne forceres af gangbesværede, men dem kom der måske ikke så mange af i banken dengang. Man kom ind gennem to glassvingdøre af ædelt træ. Indvendigt var der beklædt med træpaneler, som gjorde rummet meget mørkt. Lokalerne blev taget i brug den 1. februar 1931 og var bankens hovedsæde indtil 1981, hvor huset blev revet ned for at give plads til en ny bankbygning. Den gamle hoveddør og den blyindfattede rude med den springende gris er gemt i den nye banks sikringsrum i kælderen.

I 1978 var pladsen i det gamle hus blevet for trang, og da lægehuset på nabogrunden kunne erhverves, slog bestyrelsen til. Lægehuset var en af byens mest markante herskabsvillaer, og folkestemningen var stemt for en bevarelse af det smukke hus. Dennis Sørensen fra Kommunistpartiet, sådan et fandtes i Hadsten dengang, klagede til Fredningsstyrelsen. På byrådsmødet i januar 1980 kunne kommuneingeniør Jørgen Møller oplyse, at huset ikke var bevaringsværdigt. Her gik bedømmelsen ikke på det arkitektoniske. Man havde fået et arkitektfirma til at foretage en grundig gennemgang af husets tilstand, så de to bygninger kunne forbindes og løse bankens pladsproblemer. Det viste sig at være meget vanskeligt, og da lægerne i Østergade blev tilbudt et nyt lægehus bag banken, afgjorde det sagen.

Hadsten Bank kort tid før bygningen blev revet ned.

Nu blev bankdirektør John E. Madsen og hans medarbejdere sat på en stor, logistisk opgave. Hvordan river man en bank og et lægehus ned, bygger et nyt lægehus og en ny bank, samtidig med at både bank og læge fortsætter arbejdet?

Det nye lægehus blev bygget først: Opførelsen af 200 m2 og en delvis kælder gik i gang sidst på året i 1980. Imens kunne lægerne fortsætte arbejdet i det gamle lægehus.

Men hvad med banken? Skulle man som de gamle romere stå ved en bænk i Østergade, eller flytte ind i en træbarak på p-pladsen under broen i det år, byggeriet ville tage? Løsningen blev fundet, da kommu-

nen ejede en bygning på Kirkevej, et tidligere lægehus, der det næste års tid blev til Hadsten Bank.

Ved licitationen i marts 1981 gik arbejdet med den nye bank til en række lokale håndværkere. Der skulle graves dybt til en sikringskælder, og der blev derfor sat 60 meter plankeværk rundt for at beskytte både arbejdere og de, der så på.

I oktober fik banken den idé, at børn fra byens skoler kunne male et stykke plankeværk. 17 klasser med 400 elever deltog. Banken stillede papir, maling og pensler til rådighed, og da det hele var færdigt blev det limet på plankeværket med en beskyttende film over. Ferniseringen skete i silende regn den 20. november. Så var der lige det med det kunstneriske honorar. Det faldt naturligvis som en julekalender, en blyant og et æble, mens læreren fik blomster. I det kommende år var der stor søgning af bedsteforældre og børnehaver til "Galleri Banken" i Østergade.

Det med tegning blev fulgt op i august 1982, hvor tegneren Jørgen Clevin delte præmier ud til den, der havde tegnet den flotteste Penguro, som bankens nye sparebøsse til 0-14-årige hed.

Rejsegildet blev holdt i 23 graders kulde ved juletid 1981. I de dage var der mange procenter i banken. Ingeniør Albert Steffensen kunne oplyse, at der hver dag blev brugt 15 dunke sprit i mørtelen.

Hadsten Bank i Østergade.

I løbet af sommeren stod byggeriet færdig, og en lørdag midt i juli 1982 stod den klar til at præsentere sig ved bankens 75-års-jubilæum året efter, hvor der blev holdt en fest med personalet i tøjmoden fra 1908, som i bankens grundlæggelsesdage.

Hadsten Bank i Østergade består af tre etager, hver på 400 m2, og en kælder med boks og bankarkiv på 300 m2, stue med ekspedition, første sal med regnskabsafdeling, mødelokaler og kantine. Anden salen var dengang udlejet til biblioteket, men indgår nu i banken. Håndværkerudgiften var ca. 7,2 millioner kr.

Det var forventet, at der var plads nok i mange år, men i 1987 var personalet øget fra 20 til 50. På nabogrunden skød det nye Hadsten Center op, og det gav mulighed for at flytte biblioteket, så der blev 400 m2 ekstra til banken. Samtidig blev bankens gårdhave bygget ind som udestue mellem første og anden etage. Det lokale blev taget i brug ved bankens 80-års-jubilæum i 1988.

Bygningen er tegnet af arkitekt Svend Frandsen, Viborg. Den nye bank var et hus, der passede til den omliggende rødstensarkitektur. Huset kan betegnes som et nybarokt byhus med mansardtag, som gamle handelshuse tidligere blev opført. Mansardtagets knæk giver mulighed for bedre udnyttelse i tagetagen og vinduer i det nederste knæk. De store vinduer i glasfacaden er med til at gøre bygningen lettere, så bygningen glider ind i bybilledet uden at virke som et bankpalads.

I 2007 besluttede aktionærerne at stemme ja til at flytte hovedsædet fra Hadsten til Århus. Ingeniør Jørn Tækker tilbød et godt lejemål, og så valgte banken at leje ligesom i 1908. Hadsten Bank blev til Aarhus Lokalbank og fik et rigtigt bankpalads. Det nye hovedsæde holder til i Toldkammerets pompøse bygning ved Honnørkajen med facade mod havnen. Det er kongelig bygningsinspektør Hack Kampmann, der har tegnet bygningen som en fri komposition over Århus byvåben. Huset rummer et væld af fanta-

Aarhus Lokalbanks hovedsæde i Århus

sifulde enkeltheder, der gør bygningen til et af arkitekturens hovedværker i hans danske udgave af jugendstilen.

Mens der i 1960'erne blev trukket på skulderen af stilen, er Kampmanns bygninger ved at genvinde datidens status. Den form, der præger det meste byggeri i dag, med kasser og kuber, er ikke længere det eneste saliggørende, og kvaliteten i værker af Martin Nyrop, Anton Rosen og Hack Kampmann og de kunstnere, de arbejdede sammen med, er ved at blive anerkendt igen.

Århus Toldkammers bygning udstråler vægt og soliditet og respekt for gammel byggekvalitet. Huset er opført, da å-havnen blev opgivet, og tyngdepunktet i havnen blev flyttet til den nye mole, der blev bygget neden for Skolegyde i 1845-47.

Toldkammerets grundplan er en skæv trekant med facade mod havnen. Trekantens to ben består af to hovedfløje på to etager. Underetagen blev brugt til vejerbod og kontorer, mens øverste etage blev brugt til frilager. I spidsen af trekanten ligger et stort, rektangulært tårn med et 14 meter højt pyramidetag. På hver side af tårnet er der to flerkantede hjørnetårne, hvis spir ligger i højde med hovedbygningen, der er opført i røde mursten på en granitsokkel med sandstensbånd. Hovedportalen har sandstensbuer med relief af rigsvåben og byvåben, nogle skibsreliefer og en smukt bevaret hoveddør. Ved dørene har billedhugger Karl H. Reistrup udført to Broholmer hundehoveder i sandsten. Det ene let snerrende, det andet fredeligt halsende. Her får Aarhus Lokalbank hovedsæde.

I 1908 valgte banken at leje et beskedent lokale. I 2008 lykkedes det efter 100 år at leje et bankpalads.

SKIFTEDAG

Per Nielsen, finansrådgiver, Toldkammeret

"Har du en cykel?" lød spørgsmålet til Per Nielsen, da han som 18-årig var til samtale i Hadsten Bank.

"Og det havde jeg så, svarede jeg, for jeg gik ud og købte én. Jeg havde faktisk ikke en cykel inden da."

Var det en cykel, der skulle til for at få arbejde i Hadsten Bank, så Per kunne køre ud med posten om morgenen, så var det sådan, det måtte være. Og når Aarhus Lokalbank flytter hovedkontoret ind i de nye bygninger i Toldkammeret på havnen i Århus, så tager finansrådgiveren Per Nielsen toget derind. Nu er det dét, der skal til.

Per Nielsen er 45 år i dag og har boet i Hadsten, siden han var to år gammel. Han bor der stadig med sin kone og to børn og arbejder på 27. år i lokalbanken. Så han er lokal, skulle han mene. Derfor husker Per stadig, hvordan han reagerede, da han på morgenmødet første gang lyttede til planerne om at flytte hovedkontoret fra Hadsten Bank til Toldboden i Århus:

"Hvordan kommer jeg derind?" "Hvor lang tid tager det?" "Hvad koster det?"

Det var de første spørgsmål, der dukkede op i hovedet på Per. Da han havde sundet sig et øjeblik, sagde han til sig selv:

"Jeg ved, der går tre tog i timen, og jeg ved, det tager tyve minutter, og så har du i øvrigt arbejdet i Hadsten Bank, hvor du har

Per Nielsen synes, det er en rigtig god ide at flytte bankens hovedsæde til Århus.

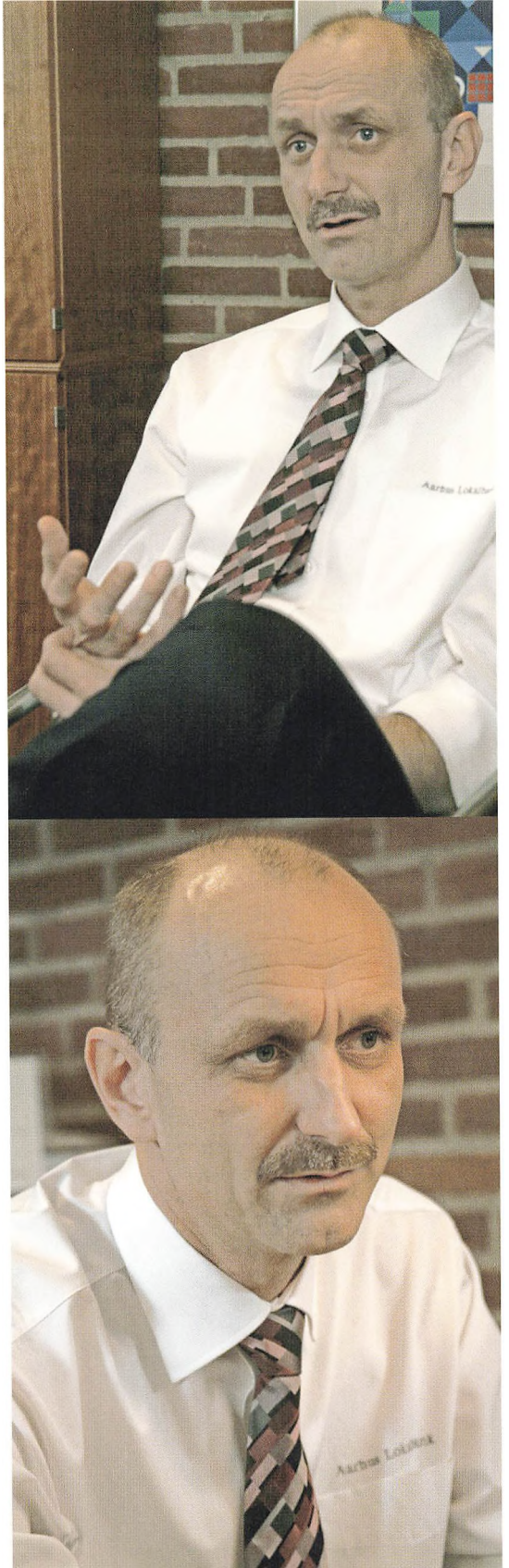

cyklet på arbejde hver eneste dag i alle de år. Så kunne du komme ud for noget, der var værre end at skulle tage toget til Århus? Ja, det kunne du godt. Er det en god idé? Ja, det er en god idé."

For Pers vedkommende var beslutningen allerede taget dér. Det var en god idé at flytte hovedkontoret til Århus.

Per lægger ikke skjul på, at beslutningen var mere ømtålelig for mange andre. "Der skulle sluges kameler," forklarer han. I virkeligheden var der tale om en kamel med tre pukler. Lige før sit 100-års-jubilæum gik huset i Hadsten fra at være hovedkontor til at være filial. Og hovedkontoret skulle ikke bare flytte, men helt til Århus. Og værst af alt var der navnet. Aarhus Lokalbank. Der var og er mange følelser knyttet til navnet Hadsten Bank, fortæller Per. Med ét var dét at gå ned i Superbest i Hadsten Centret en anderledes oplevelse. Pers arbejdsplads var på alles læber.

"I perioden efter offentliggørelsen af planerne og frem til generalforsamlingen skulle jeg sætte en time ekstra af, når jeg skulle ned at handle. For jeg mødte gamle venner, kunder og aktionærer, der spurgte 'hvad synes du?' Jeg svarede: 'Jamen, jeg synes da, det er en rigtig god idé. Det er bankens aktionærer, der bestemmer, hvad der skal ske, hvornår det skal ske, og hvad vi skal hedde. Alternativet kunne have været, at andre var kommet og havde sagt sådan og sådan, og I skal hedde det her eller det her,'" påpeger Per.

"Jeg tror ikke, nogen ville have brudt sig om, at en af de landsdækkende banker fik deres navn på skiltet på Østergade i Hadsten," siger Per. Det var et argument, der satte tanker i gang, husker han. At en anden større bank med en pose penge med tiden kunne overtage Hadsten Bank, var for de fleste et værre scenarium, end at bankens aktionærer selv tog beslutningen om nyt navn og nyt hovedsæde. Per tror dog ikke, at alle endnu har indstillet sig på de nye tider.

"Såret heler, men det er ikke lægt endnu. Men man kan også sige, at såret ikke er brudt op endnu, for vi er jo ikke flyttet derind endnu rent fysisk." Per vil ikke udelukke, at det først rammer hårdest for banken, når hovedsædet rent faktisk flytter med sine medarbejdere og ikke blot er en plan på papirerne for fremtiden længere. Men det må den nærmeste fremtid vise.

For 27 år siden kunne man i Hadstens gader møde bankeleven Per Nielsen, der cyklede rundt med post i byens gader. I fremtiden kan man møde finansrådgiveren Per Nielsen i toget om morgenen på vej ind til Århus for at indtage sin plads på hovedkontoret på Toldboden.

HADSTEN GAV ÅRHUS EN BANK

Det var en stor og tung beslutning at flytte bankens hovedsæde til Århus. Men der var stor enighed om, at det var den rigtige, fremtidssikrede beslutning.

Da meddelelsen fra Hadsten Bank tikkede ind på Børsen om morgenen den 24. april 2007, blev der sat punktum for 99 års tradition. Bankens bestyrelse og repræsentantskab havde aftenen før indstillet, at hovedsædet flyttede til Toldkammeret i Århus, og navnet blev ændret til Aarhus Lokalbank.

"Afdelingerne i Hadsten, Langå og Aarhus Lokalbank i Havnegade vil fortsætte som hidtil med samme service," sagde formand Rasmus Juhl Rasmussen på det efterfølgende pressemøde.

På de to ekstra generalforsamlinger 15. maj og 1. juni stemte aktionærerne ja til beslutningen, så 25-30 medarbejdere i foråret 2008 kan flytte ind i de 1.100 m2 lejede lokaler i tårnet og på anden sal i sydfløjen af Toldkammeret.

Der blev talt og skrevet meget om bankens beslutning i årets løb. Størst debat var der på generalforsamlingen 15. maj i kulturhuset Sløjfen, hvor 425 af bankens aktionærer var mødt for at høre ledelsens planer om Hadsten Bank op til 100-års-jubilæet for oprettelsen og bankens videre færd i fremtiden.

I sit indlæg fortalte formanden om de sidste års store stigninger i kunder og personale, og de overvejelser bestyrelsen havde foretaget for at løse problemerne med pladsen. Der havde været overvejelser om en tilbygning til bankens hus i Østergade i Hadsten, en ny bygning ud til motorvejen ved Hadbjerg, et nyt hovedsæde ved Ikea-krydset i Skejby eller at rykke ind i centrum af Århus. Da ingeniør Jørn Tækker havde lokaler til leje i Toldboden, valgte bestyrelsen den løsning, da en udbygning i både Hadsten og Århus skønsmæssigt ville koste ca. 70 millioner kroner, og byggetiden ville strække sig over to-tre år. Den tid og de penge kunne banken spare ved at leje lokalerne i toldkammeret, forklarede formanden.

"OM HUNDREDE ÅR ER ALTING GLEMT."
CARL SØBORG

På generalforsamlingen var der få indlæg - kun en talte imod. Ole Mørck, Tåstrup, havde medbragt den sparebøsse, han fik i dåbsgave, og gav sit syn på bankens planer om at flytte. Ole Mørck var nærmest imod; alt skulle blive, som det var i banken, mente han.

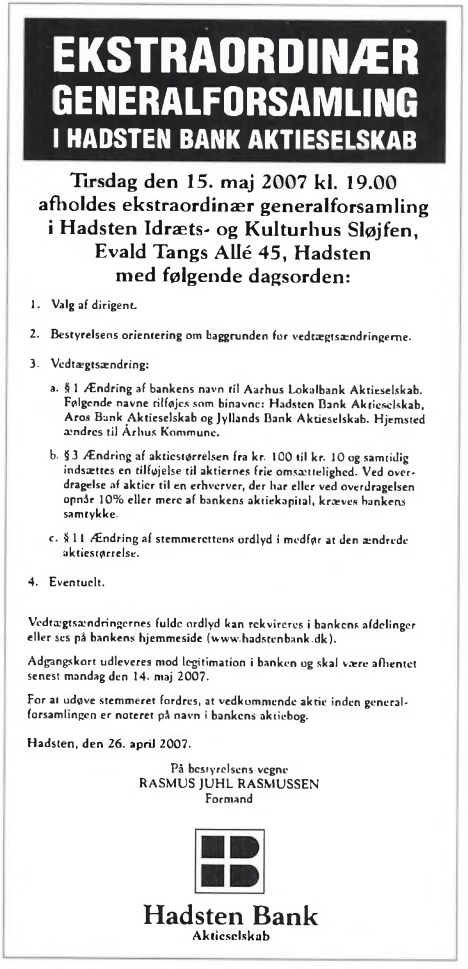

EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING I HADSTEN BANK AKTIESELSKAB

Tirsdag den 15. maj 2007 kl. 19.00 afholdes ekstraordinær generalforsamling i Hadsten Idræts- og Kulturhus Sløjfen, Evald Tangs Allé 45, Hadsten med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens orientering om baggrunden for vedtægtsændringerne.
3. Vedtægtsændring:
   a. § 1 Ændring af bankens navn til Aarhus Lokalbank Aktieselskab. Følgende navne tilføjes som binavne: Hadsten Bank Aktieselskab, Aros Bank Aktieselskab og Jyllands Bank Aktieselskab. Hjemsted ændres til Århus Kommune.
   b. § 3 Ændring af aktiestørrelsen fra kr. 100 til kr. 10 og samtidig indsættes en tilføjelse til aktiernes frie omsættelighed. Ved overdragelse af aktier til en erhverver, der har eller ved overdragelsen opnår 10% eller mere af bankens aktiekapital, kræves bankens samtykke.
   c. § 11 Ændring af stemmerettens ordlyd i medfør at den ændrede aktiestørrelse.
4. Eventuelt.

Vedtægtsændringernes fulde ordlyd kan rekvireres i bankens afdelinger eller ses på bankens hjemmeside (www.hadstenbank.dk).

Adgangskort udleveres mod legitimation i banken og skal være afhentet senest mandag den 14. maj 2007.

For at udøve stemmeret fordres, at vedkommende aktie inden generalforsamlingen er noteret på navn i bankens aktiebog.

Hadsten, den 26. april 2007.

På bestyrelsens vegne
RASMUS JUHL RASMUSSEN
Formand

Hadsten Bank
Aktieselskab

Annonce indrykket i lokale dagblade forud for afholdelse af den ekstraordinære generalforsamling den 15. maj 2007.

"Jeg må indrømme, det gibbede i mig, da jeg første gang hørte om planerne," sagde Hans Gadeberg, tidligere medlem af bankens repræsentantskab og bestyrelse.

"Men efter et have sundet mig og tænkt over det, synes jeg, at planen er gennemtænkt. Vi har nok den markedsandel, vi kan få her i Hadsten, og så skal man se videre rundt i landet," vurderede Hans Gadeberg, hvis morfar var med til at stifte banken i 1908.

På generalforsamlingen blev det oplyst, at bankens aktiekapital blev udvidet fra 25 millioner kr. til 30 millioner kr. Halvdelen af udvidelsen er udloddet som fondsaktier til aktionærerne, og de resterende 2,5 millioner er udbudt til markedskursen. Udvidelsen skete for at tilgodese bankens nuværende aktionærer og for at få nye aktionærer til den lokale bank.

89 % stemte ja, og derfor var kravet om 75 % ja-stemmer opfyldt, men kravet om, at 2/3 af aktiekapitalen skulle være repræsenteret, var ikke opfyldt, så en ny generalforsamling blev indkaldt til 1. juni 2007 i Hadsten Banks lokaler. Her deltog 25 aktionærer, der på nær en stemte for beslutningen - og da det her var med almindeligt flertal, var forslaget vedtaget.

"Det er en lidt vemodig dag, og det er en drastisk beslutning, men jeg er overbevist om, at vi gør det rigtige. Vi vil drive bank efter samme retningslinjer som nu og føre kulturen her fra Hadsten med os til Århus," forklarede formanden Rasmus Juhl Rasmussen i sin afslutning.

At andre mente, det var en god beslutning, kunne aflæses på bankens aktiers kurs. Den 24. april, hvor Børsen fik besked om planen, var kursen 1835. Derefter steg kursen næsten lodret, så den ved den besluttende afstemning 1. juni 2007 lå på kurs 2550.

Generalforsamlingen tog 20 minutter, og så havde "Hadsten givet Århus bank", som Favrskov-Posten skrev i en overskrift.

POSITIVT AT VÆRE DEL AF EN SUCCES

Jytte Houe, investeringsrådgiver, Toldkammeret

Jytte Houe havde arbejdet 36 år i Danske Bank – heraf de sidste mange år som investeringsrådgiver - og troede ikke, hun skulle arbejde andre steder. Jytte var 54 år, da Hadsten Bank ringede for godt 2 år siden. Hun var smigret, men egentlig ikke interesseret i at skifte. Men det blev hun.

"Der er en helt anden mentalitet her. Som enkelt medarbejder har du mere indflydelse – og bedre muligheder for at påvirke beslutningerne, fordi kommandovejen er kort. Man kender hinanden; der er mere nærvær."

Især synes Jytte, at udfordringen ligger i at være med til at bygge en ny afdeling op.

"Det er positivt at være en del af succesen. Da jeg kom her, sad vi i den nederste etage. Nu har vi taget de to næste i brug også. Og snart tager vi Toldkammeret i brug, hvor jeg skal integreres i Finansafdelingen. Det glæder jeg mig meget til. Det er sjovere at udvikle end at afvikle, som nogle af årene i Danske Bank bar præg af," bemærker hun.

Og udvikling har der været i Århus-afdelingen.

"Der er igangsat mange tiltag på de fire år, afdelingen har eksisteret: Vi har fået frokostordning, der er kommet medarbejderobligationer, teambaseret bonusordning og så videre. I det hele taget er der et rigtig godt fællesskab. Alle er ligeværdige. Og det betyder også, at den enkeltes engagement skinner tydeligt igennem. Alle i afdelingen har gjort et tilvalg af deres arbejdsplads – det kan man mærke."

"Der bliver grinet meget her." Jytte ler under den skarpskårne frisure, og polkaprikkerne på hendes kjole danser. "Det giver en god stemning. Selv om vi har travlt, kan vi jo sagtens have det godt." Hun tænker lidt.

"Banken gør også meget for at pleje fællesskabet. Vi får julegaver, julefrokost, nytårstaffel, og så er der de kvartalsvise fællesmøder, hvor man samler samtlige medarbejdere til information og efterfølgende inviterer til socialt samvær med spisning. Et rigtig fint arrangement. Det giver sammenhold og indgyder folk ansvarsfølelse i forhold til deres job," forklarer Jytte.

På den måde kan man sige, at de gamle Hadstendyder lever i bedste velgående. Men man kan også mærke, at de 18 ansatte, der er hentet fra Danske Bank til Århus-filialen, har bibragt virksomhedskulturen nogle nye ideer.

"Vores input har blandt andet været af teknisk

Jytte Houe har været rigtig glad for sit skifte til Aarhus Lokalbank.

karakter i forhold til it-systemer. Min chef har været meget lydhør og har ikke insisteret på at opfinde den dybe tallerken, hvis den findes i forvejen. Og der er vi måske inde ved bankens sjæl - man vil gerne udvikle sig, men det skal være i en positiv ånd med respekt for traditionerne," vurderer hun.

Men som Jytte ser det, er det også i udviklingen, udfordringen ligger.

"Når hovedsædet kommer til Århus, kan det godt være, at sjælen bliver nødt til at omforme sig for at gøre sig gældende her i Århus. Mentaliteten er anderledes i en 'storby'. Kan man skabe det nødvendige netværk? Kan man bevare værdierne fra lille, hyggelige Hadsten, når man bliver en større og større forretning? Jeg håber det. For sjælen er, at Aarhus Lokalbank er et lokalt pengeinstitut. Beslutningerne bliver taget her, og vi er synlige i bybilledet og støtter op om byen. Det er her, vi skal skille os ud på den lange bane," siger hun.

Og det betyder også, at der er fokus på den enkelte kunde. Man sælger aldrig noget, som kunden ikke har brug for. Og man kommer tæt på folk.

"Jeg havde fx en kunde, som jeg har haft i mange år, der fik konstateret en alvorlig sygdom. Jeg tog ud med en buket blomster - det ville man ikke gøre i en stor bank. Som medarbejder har vi hver især frie hænder til at tage personlige hensyn til den enkelte kunde - at yde en speciel indsats og på den måde give kunden i Aarhus Lokalbank mere, end vedkommende forventer," forklarer Jytte Houe.

DE BAR BESLUTNINGERNE

Når der gøres status efter 100 år, er der navne og hændelser, der skyder op i historien; men som i livet er der flere arbejdsdage end festdage.

Da arbejdet med denne bog var ved at være færdigt, sagde bankens formand og direktør, at de, der bar beslutningerne igennem dagligdagen, også skulle nævnes. Her er de så, de der som de udvalgte blandt bankens aktionærer og ansatte udøvede deres påvirkning gennem hverdagens indsats.

"I PAPIRENE STÅR DER IKKE, HVAD DE GIK OG TÆNKTE PÅ OG SNAKKEDE OM. BARE NAVNENE."
MARTIN A. HANSEN

Bankens nuværende bestyrelse. Fra venstre medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem Per Enevoldsen, boghandler Esben Hammer, bankdirektør Per Hermansen, bestyrelsesformand Rasmus Juhl Rasmussen, murermester Jørn Sørensen, gårdejer Gert Lopdrup Pedersen samt medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem Preben Hansen.

REPRÆSENTANTSKABS MEDLEMMER

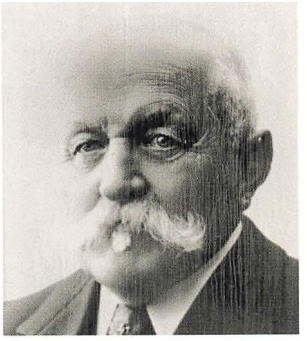

Proprietær Jens Black
NEDERGÅRD
1908 - 1935

Proprietær Christian Brask
HARALDSMARK
1908 - 1941

Gårdejer Marius Christensen
VITTEN
1908 - 1937

Gårdejer Anders Poulsen Fisker
SELLING
1908 - 1919

Gårdejer Niels Arens Fisker
HADBJERG
1908 - 1957

Proprietær Niels Foghsgaard
TAASTRUPGAARD
1908 - 1923

Dyrlæge Niels Christian
Hørlyk, HADSTEN
1908 - 1932

Købmand Søren Carl Larsen
HADSTEN
1908 - 1919

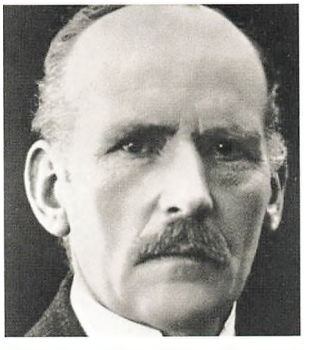

Gårdejer Niels Peter Ogstrup
ERSLEV
1908 - 1936

Gårdejer Ingvard Chr. Nielsen
SANDBY
1908 - 1923

Gårdejer Peder Iver Pedersen
GALTEN
1908 - 1919

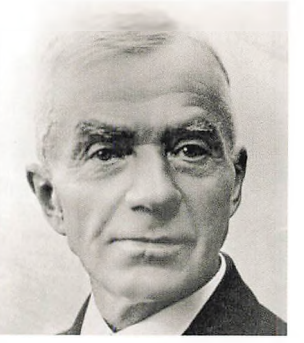

Forpagter Anton Rasmussen
LYNGÅ
1908 - 1927

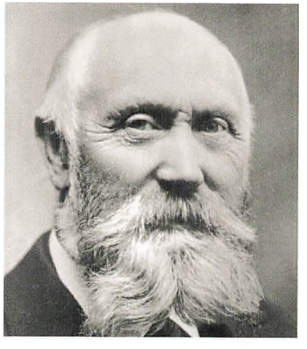

Proprietær Chr. Pedersen
Donneruplund Thomsen, ØDUM
1908 - 1932

Mejeriejer Hans Christensen
HADSTEN
1908 - 1915

Læge Frederik Chr. Ludvig
Bergmann Larsen, HADSTEN
1908 - 1916

Mejeriejer Thordal
HADSTEN
1915 - 1925

Fabrikant Karl Amstrup
HADSTEN
1916 - 1935

Direktør Chr. Larsen
HADSTEN
1919-1928

Mølleejer N. Hansen
GALTEN
1919 - 1935

Forpagter Ohm
HADSTEN
1919 - 1928

Købmand R.S. Holck
HADSTEN
1923 - 1932

Læge Johan Møller
HADSTEN
1923 - 1938

Fabrikant O. Bentzen
HADSTEN
1925 - 1942

Sognefoged Erhard Hansen
LYNGÅ
1928 - 1954

Bogtrykker J. Nielsen
HADSTEN
1928 - 1953

Gårdejer Poul Fisker
SELLING
1929-1953

Købmand A. Chr. Jensen
HADSTEN
1932 - 1957

Gårdejer Jens Larsen
VINTERSLEV
1932 - 1946

Mejeriejer Chr. Mortensen
HADSTEN
1932 - 1945

Fabrikant Hans Amstrup
HADSTEN
1935 - 1953

Gårdejer Jens A. Christensen
HALDUM
1935 - 1972

Dyrlæge J.S. Jensen
HADSTEN
1935 - 1946

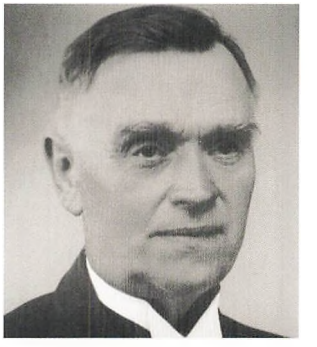

Gårdejer Niels Knudsen
HINGE
1936 - 1946

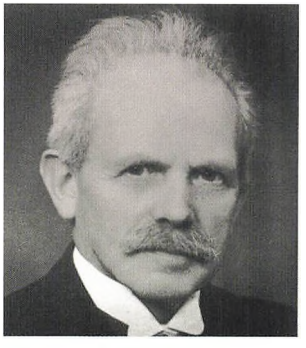

Uddeler J. Chr. Larsen
GALTEN
1938 - 1943

Gårdejer Th. Nielsen
HADBJERG
1938 - 1944

Gårdejer J. Baastrup
LAURBJERG
1941 - 1961

Godsejer Karl Brask
HARALDSMARK
1942 - 1968

Gårdejer Herluf Thomsen
NDR. HADSTEN
1944 - 1963

Bagermester Johs. Jensen
HADSTEN
1945 - 1980

Gårdejer Ricard Borgbjerg
VINTERSLEV
1946 - 1959

Gårdejer S.P. Quist Frandsen
ESSENDRUP
1946 - 1976

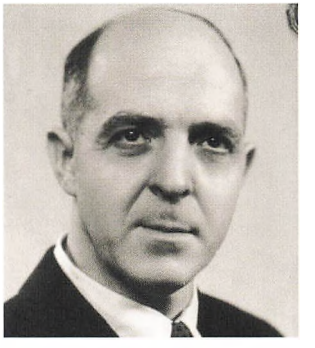

Tømrermester A.M. Therkildsen
HADSTEN
1946 - 1980

Gårdejer Aksel Rasmussen
RØVED
1947 - 1968

Gårdejer Ejnar Pedersen
GALTEN
1953 - 1975

Snedkermester Kaj Schjøtz
Christensen, HADSTEN
1953 - 1979

Gårdejer Niels Pedersen
LYNGÅ
1954 - 1976

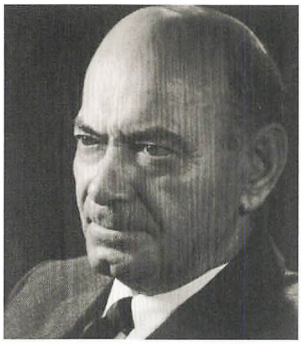

Gårdejer A. Daugaad
HOULBJERG
1957 - 1970

Fabrikant H.W. Mikkelsen
HADSTEN
1957 - 1971

Købmand H. Rehoff Hansen
HADSTEN
1958 - 1966

Gårdejer Laurits Sørensen
GALTEN
1959 - 1981

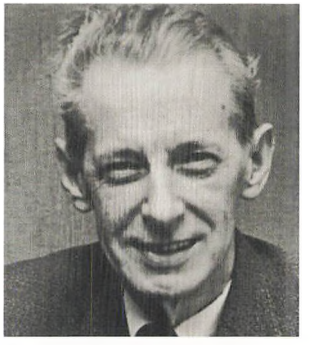

Købmand Aage Sørensen
LAURBJERG
1961 - 1974

Fabrikant E.B. Sund
HADSTEN
1963 - 1981

Direktør Hans Gadeberg
HADSTEN
1967 – 1997

Proprietær E. Bach Andreasen
EBBESTRUPGAARD
1969 - 1986

Vognmand Frode Laursen
VITTEN
1969 - 1980

Gårdejer Jens Rasmussen
ISSING
1970 - 1979

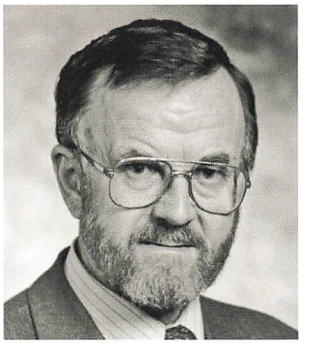

Gårdejer Børge Rasmussen
LYNGÅ
1972 - 1984

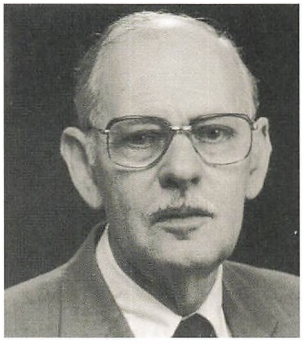

Kommunaldirektør Leo Ørum
HADSTEN
1972 - 1990

Fabrikant Th. Fænø
LAURBJERG
1974 - 1981

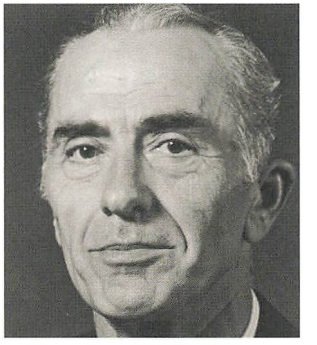

Gårdejer Peder L. Pedersen
GALTEN
1975 - 1990

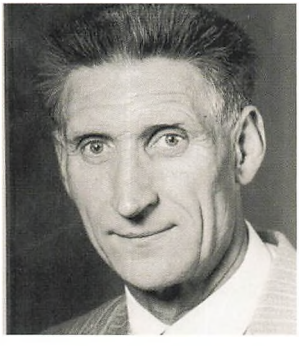

Murermester Vagn
Christoffersen, HADSTEN
1976 - 2003

Gårdejer Chr. Hansen
RAUNGAARD
1976 - 1992

Mekaniker Arne Nielsen
HADSTEN
1979 - 1996

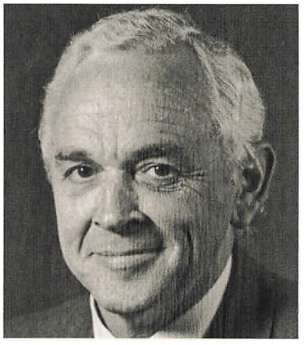

Fabrikant Leif Petersen
EBELTOFT
1979 - 1992

Landpost N.J. Hougaard
Sørensen, HADSTEN
1980 - 1991

Radioforhandler Keld
Pedersen, HADSTEN
1980 - 2001

Fabrikant Jimmy Smed
LAURBJERG
1980 - 1990

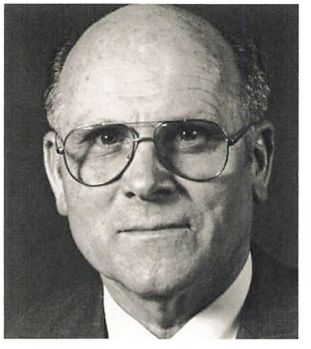

Fabrikant Viktor Bak
LAURBJERG
1981 - 1989

Gårdejer Holger Bech
GALTEN
1981 - 1992

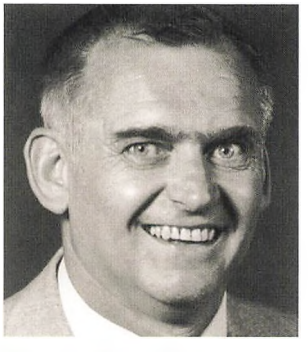

Direktør Svend Høyer
HADSTEN
1981 - 1996

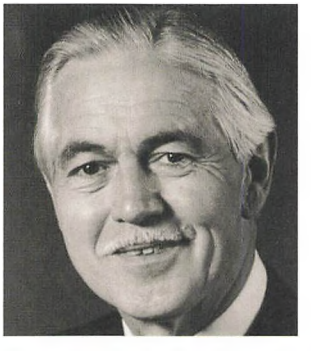

Godsejer N. Aa. Selchau-Mark
KOLLERUP
1984 - 1997

Økonomichef Anders Balle
HADSTEN
1986 -

Fru Bente Kjær Mogensen
LAURBJERG
1989 - 1998

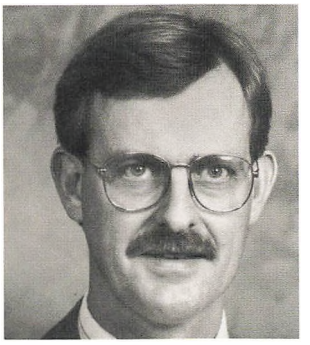

Provst Gert Christensen
LAURBJERG
1990 - 1999

Godsejer Rasmus Juhl Rasmussen, SKAARUPGAARD
1990 -

Murermester Jørn Sørensen
HADSTEN
1990 -

SID-formand Kjeld Christensen
HADSTEN
1991 - 2001

Gårdejer Tage Særkjær
RØVED
1992 - 1998

Bygmester Gert Elgaard
HADSTEN
1993 -

Forstander Ole Brunsbjerg
LYNGÅ
1993 -

Økonomikonsulent Ejvind Jørgensen, HADSTEN
1996 -

Fabrikant Hakon Lyngaae
HADSTEN
1996

Pladsmand Poul Fisker
HADSTEN
1997 -

Boghandler Esben Hammer
HADSTEN
1997 -

Boghandler Martin Bay Nielsen, LANGÅ
1998 - 2001

Gårdejer Gert Lopdrup Pedersen
GALTEN
1998 -

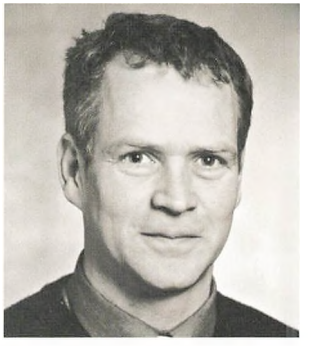

Skovejer Hans Jørgen Broge
LAURBJERG
1999 -

Entreprenør Carsten Laursen
LANGÅ
2001 -

Materialist Gitte Rørbæk-Løcke
HADSTEN
2001 -

Skoleinspektør Peder Storgaard
RØNDE
2001 - 2007

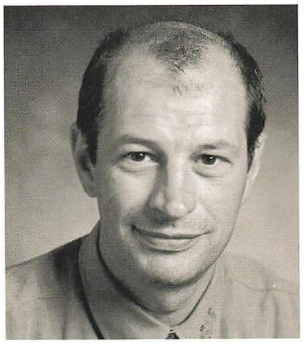

Direktør Carsten Gadeberg
HADSTEN
2003 -

Ingeniør Sten Ejsing
HØJBJERG
2004 -

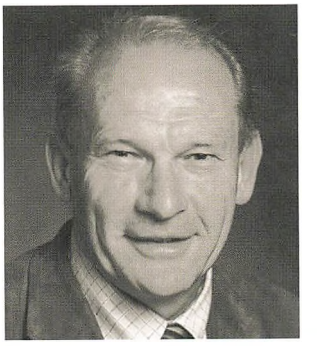

Redaktionschef Hans Petersen
MÅRSLET
2004 -

Direktør Jørgen Balle
ÅRHUS
2005 -

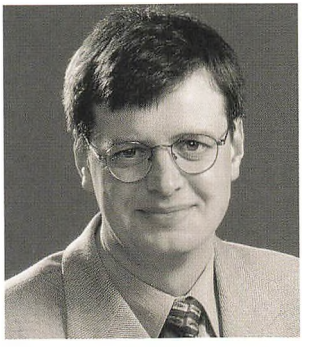

Proprietær Erik Bredholt
LINÅ
2005 -

Direktør Morten Christensen
VIBY J
2007 -

Advokat Vibeke Klitbo
ÅRHUS C
2007 -

Statsaut. revisor Knud Erik
Rasmussen, HØJBJERG
2007 -

BESTYRELSESMEDLEMMER

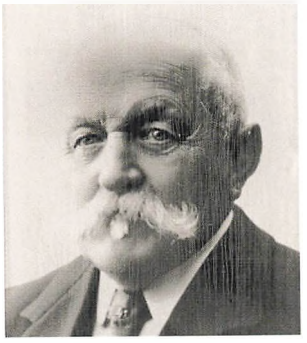

Proprietær Jens Black
1908 - 1935

Proprietær Niels Foghsgaard
1908 - 1923

Læge F.B. Larsen
1908 - 1916

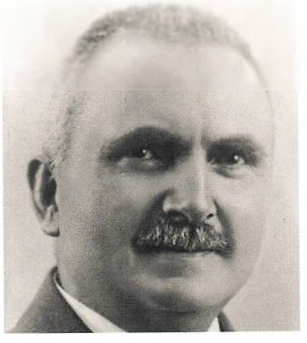

Direktør Chr. Larsen
1923 - 1926

Læge Johan Møller
1923 - 1938

Gårdejer Marius Christensen
1925-1937

Mølleejer N. Hansen
1931 - 1935

Bogtrykker sognerådsformand
J. Nielsen
1931 - 1953

Gårdejer sognerådsformand
Poul Fisker
1937 - 1953

Sognefoged Erhard Hansen
1938 - 1954

Mejeriejer Chr. Mortensen
1938 - 1943

Gårdejer Jens Larsen
1938 - 1946

Købmand A. Chr. Jensen
1952 - 1957

Gårdejer Aksel Rasmussen
1953 - 1968

Bagermester Johs. Jensen
1954 - 1979

Gårdejer Jens A. Christensen
1954 - 1964

Gårdejer sognerådsformand Niels Pedersen
1964 - 1976

Gårdejer sognerådsformand Laurits Sørensen
1968 - 1981

Proprietær E. Bach Andreasen
1975 - 1986

Vognmand Frode Laursen
1976 - 1980

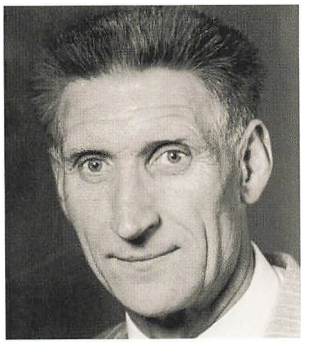

Murermester Vagn Christoffersen
1979 - 2000

Fabrikant Leif Petersen
1980 - 1992

Gårdejer Chr. Hansen
1981 - 1992

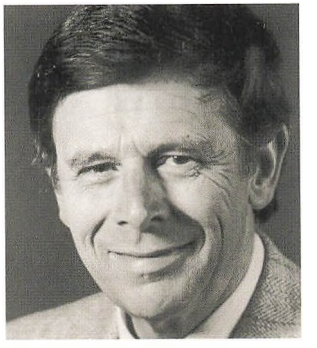

Direktør Hans Gadeberg
1986 - 1997

Godsejer Rasmus Juhl Rasmussen
1992 -

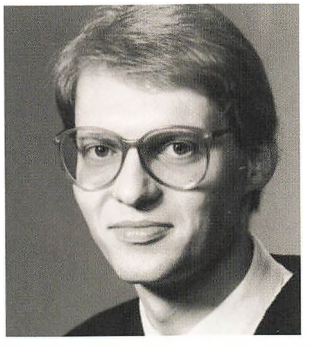

Økonomidirektør Anders Balle
1992 - 2006

Højskoleforstander Ole Brunsbjerg
1997 - 2004

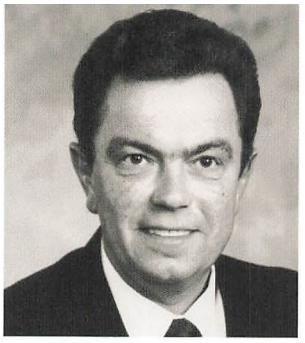

Murermester Jørn Sørensen
2000 -

Boghandler Esben Hammer
2004 -

Gårdejer Gert Lopdrup Pedersen
2006 -

BESTYRELSESMEDLEMMER

OFFENTLIGT VALGT AF HANDELSMINISTERIET/ INDUSTRIMINISTERIET/ØKONOMIMINISTERIET FRA 1975-2002

Købmand
Anna Sørensen
1975 - 1982

Overlærer
Tove Galmstrup Christensen
1983 - 1994

Fhv. viceskoleinspektør
Jørn de Place
1995 - 2002

MEDARBEJDERVALGTE

BESTYRELSESMEDLEMMER

Landbrugschef
Svend Erik Hansen
1993 - 2005

Bankfuldmægtig
Jan Terpager Hviid
1993 - 1994

Bankassistent
Lars Haun
1994 - 1997

IT-chef
Preben Hansen
1997 -

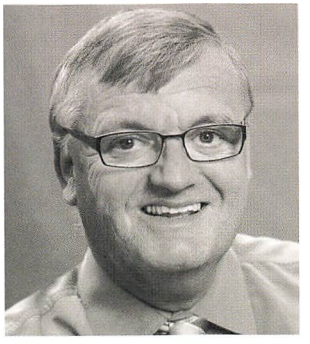

Afdelingssouschef
Per Enevoldsen
2005 -

BESTYRELSESFORMÆND

Proprietær Niels Foghsgaard
1908 - 1923

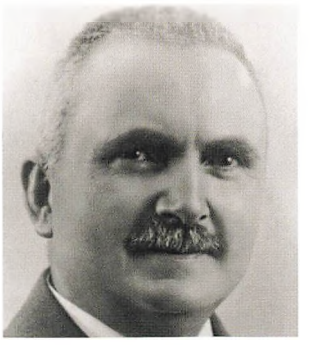

Direktør Chr. Larsen
1923 - 1925

Dr. Johan Møller
1925 - 1938

Sognefoged Erhard Hansen
1938 - 1954

Købmand A. Chr. Jensen
1954 - 1957

Bagermester Johannes Jensen
1957 - 1979

Vognmand Frode Laursen
1979 - 1980

Proprietær E. Bach Andreasen
1980 - 1986

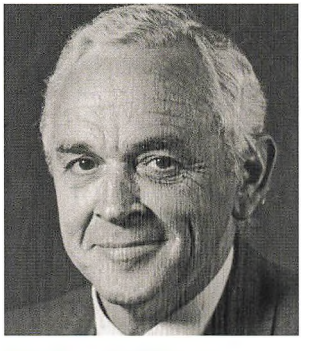

Fabrikant Leif Petersen
1986 - 1992

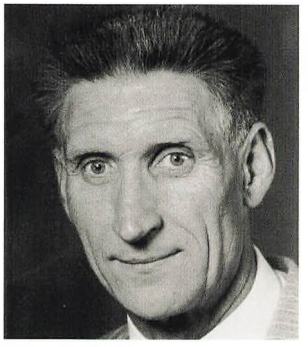

Murermester Vagn Christoffersen
1992 - 1996

Godsejer Rasmus Juhl Rasmussen
1996 -

BANKDIREKTØRER

Sagfører Josef Degn
1908 - 1923

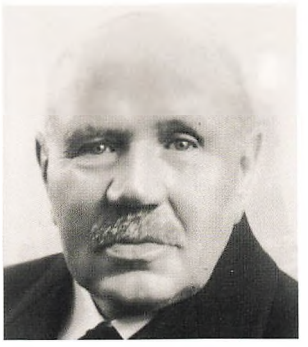

Gårdejer Jens Møller
1908 - 1933

Købmand H.E. Sørensen
1908 - 1926

Proprietær N. Foghsgaard
1923 - 1928

Bankdirektør Steen Christensen
1929 - 1979

Bankdirektør Ansgar Jensen
1968 - 1977

Bankdirektør John E. Madsen
1978 - 2006

Bankdirektør Per Højgaard Hermansen
2005 -

BANKENS ANSATTE

Tenna Bay
Kasserer, 1968

Per Hermansen
Bankdirektør, 1973

Elin Jensen
Kasserer, 1976

Dorte Andersen
Finansmedarbejder, 1978

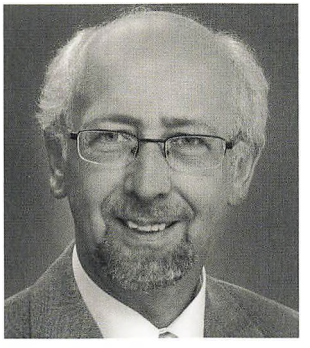

Henning L. Jensen
Administrationschef, 1978

Connie Larsen
Bankfuldmægtig, 1979

Helle Bested
Kunderådgiver, 1979

Connie Christensen
Bankfuldmægtig, 1980

Ingelise Rasmussen
Bankassistent, 1980

Lone Hansen
Kunderådgiver, 1980

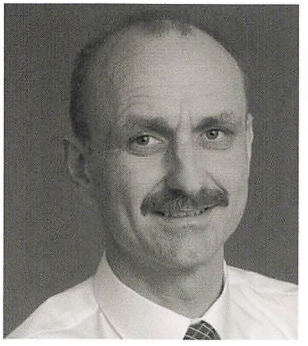

Per Ø. Nielsen
Finansrådgiver, 1980

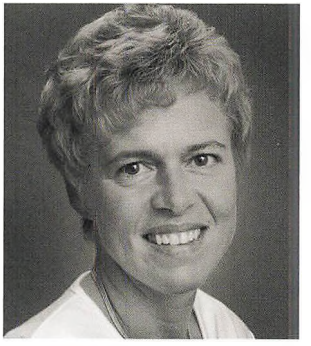

Tove Skipper
Kunderådgiver, 1980

Lone Jørgensen
Bankfuldmægtig, 1981

Else Marie Brask
Boligkonsulent, 1982

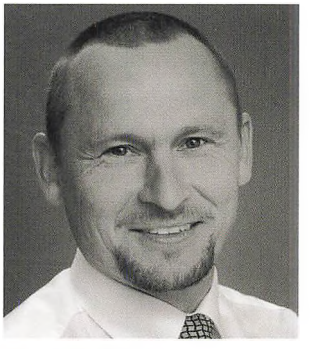

Svend Erik Hansen
Landbrugschef, 1984

Jette Rafn
Pensionsrådgiver, 1985

Anne-Marie Bomholt
Bankassistent, 1987

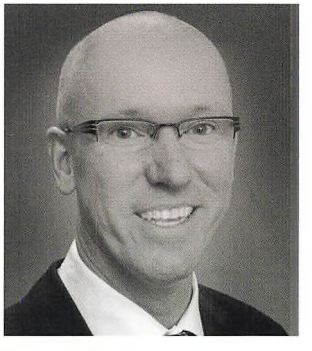

Preben Hansen
IT-chef, 1987

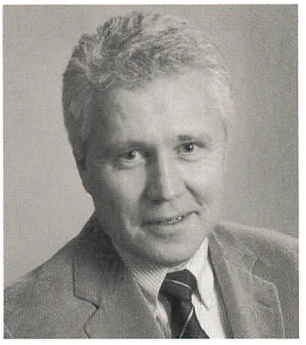

Ole Lønsmann
Underdirektør, 1989

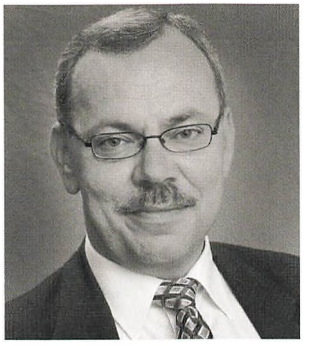

Carsten Stenulm
Underdirektør, 1990

Dagmar Bæk
Filialdirektør, 1992

Kirsten Sørensen
Bankassistent, 1993

Mette Lisby
Kunderådgiver, 1994

Sine Vodsborg
Kunderådgiver, 1996

Jette Jørgensen
Kunderådgiver, 1997

Jette Nielsen
Kunderådgiver, 1997

Lis Erichsen
Kantineassistent, 1998

Anja Minddal
Kunderådgiver, 2002

Else Andersen
Kasserer, 2002

Lis Gregersen
Kunderådgiver, 2002

Søren Larsen
Investeringsrådgiver, 2002

Claus Kjær
Filialdirektør, 2003

Dorthe Skovby
Kunderådgiver, 2003

Hanne H. Østergaard
Bankassistent, 2003

Hans Peder Hansen
Privatkundechef, 2003

Per Enevoldsen
Souschef, 2003

Pia Sass Lyman
Kunderådgiver, 2003

Dorte Meldgaard
Kunderådgiver, 2004

Hans Schmidt Jensen
Landbrugskundechef, 2004

Mariane Kjærgaard
Kunderådgiver, 2004

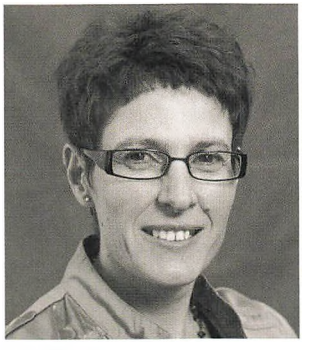

Brit Degn
Kunderådgiver, 2005

Christiana Koue
Kunderådgiver, 2005

Eva Falborg
Boligrådgiver, 2005

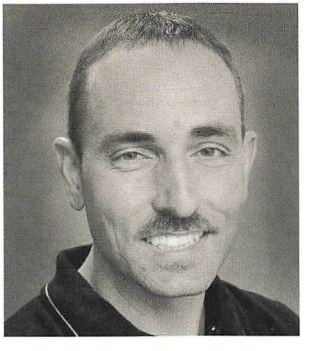

Finn Nielsen
Bankbetjent, 2005

Hanne Bodh
Kunderådgiver, 2005

Hanne Pedersen
Landbrugsrådgiver, 2005

Helene Nickø
Pensionsrådgivertrainee, 2005

Jytte Houe
Investeringsrådgiver, 2005

Mads Jacobsen
Kunderådgiver, 2005

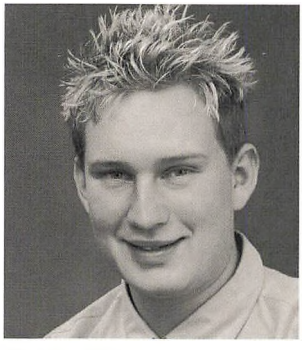

Michael Pedersen
Kunderådgiver, 2005

Solveig Haaning
Bankassistent, 2005

Anne Sørensen
Sagsbehandler, 2006

Birthe Dall
Pensionsrådgiver, 2006

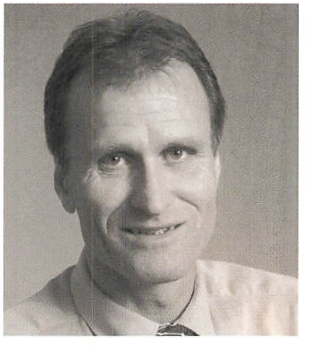

Bjarne Fries
Kreditchef, 2006

Brian Højland
Kunderådgiver, 2006

Camilla H. Lund
Kunderådgiver, 2006

Else Christensen
Kunderådgiver, 2006

Elsie M. Pedersen
Kunderådgiver, 2006

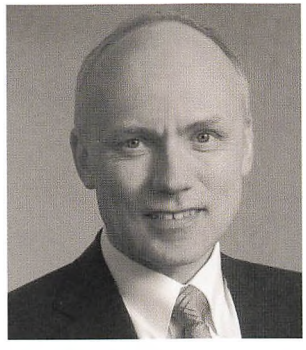

Ivan Dybvad
Erhvervskundechef, 2006

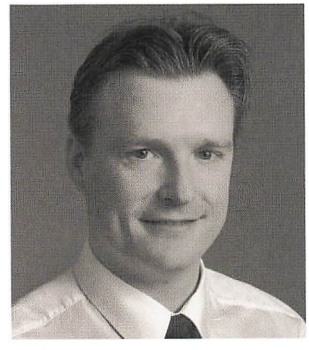

Johnny Rosborg
Investeringsrådgiver, 2006

Margrethe Fogsgaard
Kunderådgiver, 2006

Merete Kærgaard
IT-konsulent, 2006

Morten Høgh
Bankelev, 2006

Nethe B. Hjorth
Ekspeditionsmedarbejder, 2006

Sofie Krusell
Bankelev, 2006

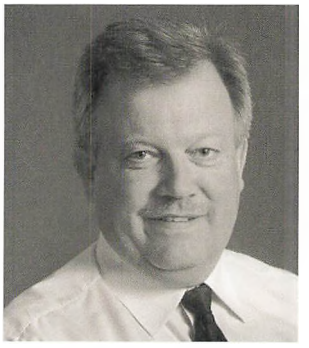

Torben Bach
Leasingrådgiver, 2006

Vibeke Glavind
Sagsbehandler, 2006

Ann Sofie Skjoldager
Marketingkoordinator, 2007

Christina Jensen
Bankelev, 2007

Claus Christiansen
Valutarådgiver, 2007

Claus Lauenborg
Salgs- og marketingchef, 2007

Gitte Kjær
Chefsekretær, 2007

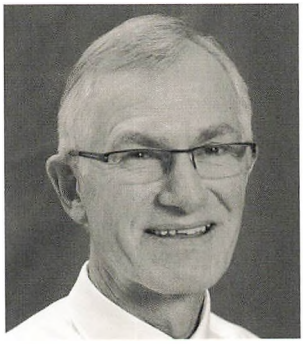

Hans T. Damborg
Kunderådgiver, 2007

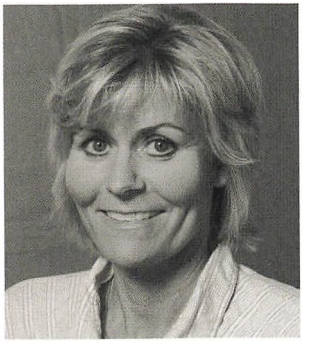

Helle Bjerrehus
Finansmedarbejder, 2007

Henrik Nørholm
Finanstrainee, 2007

Ivan Bach Petersen
Kunderådgiver, 2007

Jan Rasmussen
Kunderådgiver, 2007

Jette Bjerglund
Kunderådgiver, 2007

John Iversen
Sagsbehandler, 2007

Julie Nielsen
Finanstrainee, 2007

Karina Helbo
Kunderådgiver, 2007

Kirsten Majgaard
Jurist, 2007

Lars Emmery
Funding Manager, 2007

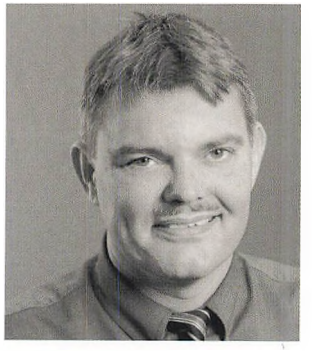

Lars Klitgaard
Kunderådgiver, 2007

Lene Sørensen
Kasserer, 2007

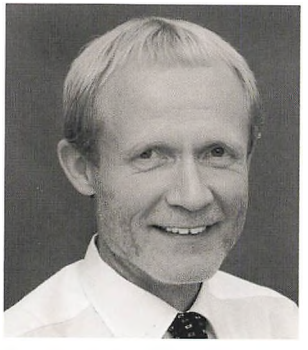

Leo Søndberg Thorsen
Kunderådgiver, 2007

Liz Abildgaard
Finansmedarbejder, 2007

Mia Møller Poulsen
Kunderådgiver, 2007

Mie L. Sørensen
Sagsbehandler, 2007

Pernille Mortensen
Bankelev, 2007

Rune Kjeldsen
Finanstrainee, 2007

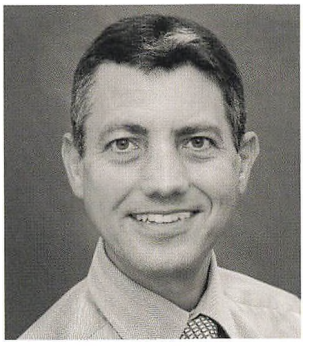

Steffen Laursen
Kunderådgiver, 2007

Stine Eibye
Kunderådgiver, 2007

Vibeke Klitbo
Erhvervskonsulent, 2007

Birgit Poulsen
Administrationsmedarbejder, 2008

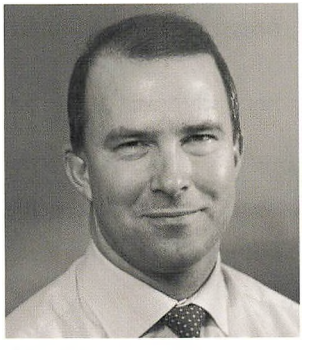

Brian Vestergaard
Souschef, 2008

Ellinor Carstensen
Sagsbehandler, 2008

Winnie Emmery
Bankassistent, 2008

DE VIGTIGSTE KILDER

Oplysningerne i bogen er samlet gennem samtaler med mennesker omkring banken. Der er endvidere anvendt klip og noter fra bankens arkiv og protokoller. En særlig tak rettes til bankbetjent Ove Kirkegaard, hvis udklipssamling har været til stor nytte.

Redaktør Sven Erik Ginge, Århus Stiftstidende, har stillet sin viden og sit fyldige arkiv med presseklip til rådighed og har derved givet bogen et frisk pust til dokumentationen.

Personaleportrætterne er skrevet af Liv S. Andersen og Jesper Tolstrup, TURBINE Forlaget.

Følgende bøger er anvendt som kilde:

Gadeberg, Hans og Palle Sørensen (udg.):
Et hjørne af Hadsten.
Vitten Bogtryk 1986

Galbraith, John Kenneth:
Det store krak 1929
Gyldendal 1970

Hansen, Claes Kastholm:
Vanvid og velstand
Ekstra Bladet 1999

Hvidt, Kristian: Europa 1000 års historie
Gyldendal 2007

Jensen, Børge: Hadsten i 300 år
Hadsten Bogtryk 1994

Jensen, Peder:
Hist og her i Århus
Marselis 1972

Kjersgaard, Erik:
Danmarks Historie
Komma 1983

Larsen, Poul:
Billeder af Hadstens historie
Aarhus Universitetsforlag 2000

Nielsen, Kurt Quist:
Hadsten og Omegns
Folkeblad 100 år
Quist Nielsen 2004

Olsen, Erling:
Danmarks økonomiske historie
siden 1750
Gad 1967

Rosenkvist, Ove:
Fra købmandsgård til Aarhus
Lokalbank
Hadsten Bank 2003

OM BILLEDERNE I BOGEN

De nyere fotografier er af Rolf Linder og Ove Rosenkvist.

Fra Hadsten Egnsarkiv er de fleste billeder fotograferet af: P. Olsen, Dyhr & Nielsen, C.E. Christensen, Magnus Christensen og Erik Therkelsen.

De resterende fotos stammer mestendels fra Hadsten Banks historiske samling og forskellige privatpersoner.

Det har ikke været muligt at finde ophavsretten til alle billeder. Hvis nogle fotografers ophavsrettigheder er blevet krænket, vil der ske afregning, som om tilladelsen var indhentet før tryk.

HADSTEN BANK
AKTIESELSKAB

HADSTEN BANK